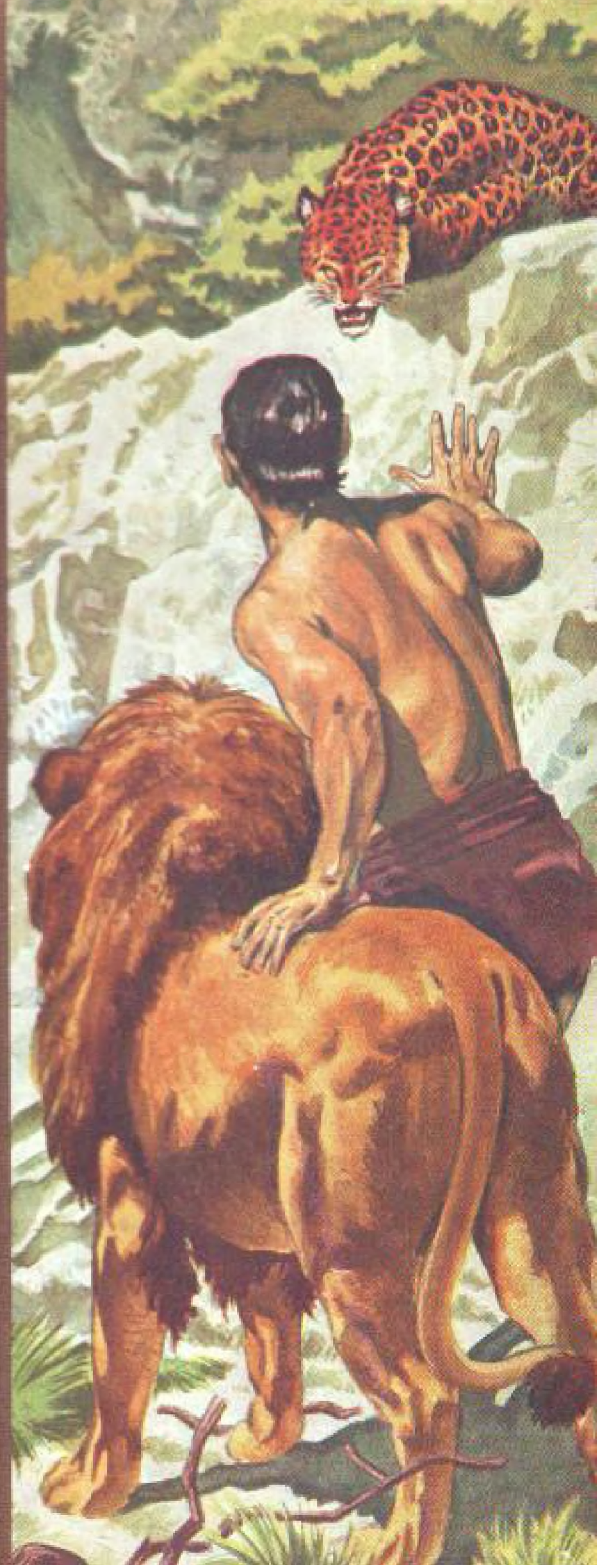
Tarzan
i njegove životinje

EDGAR RICE
BURROUGHS

Naslov originala
THE BEASTS OF TARZAN

S engleskog prevela
BRANKO BRUSAR

Urednik
ĐURO ŠNAJDER

Oprema i ilustracije
JULIO RADILOVIĆ

EDGAR RICE BURROUGHS

TARZAN

I NJEGOVE ŽIVOTINJE

Drugo izdanje

EPOHA
ZAGREB, 1964

otmica

Sve je zavijeno tajnom — progovorio je D'Arnot. — Iz najpouzdanijih izvora znam da ni policija ni posebni agenti glavnoga štaba nemaju ni pojma kako se to zbilo. Samo znaju, a to zna svatko, da je Nikolas Rokoff pobjegao.

John Clayton, lord Greystoke — onaj koji je bio »Tarzan-majmun« — sjedio je šuteći u pariškom stanu svog prijatelja poručnika Paula d'Arnota, zureći zamišljeno u vršak čiste cipele.

Glavom su mu se vrzle mnoge misli što ih je potakao bijeg njegova krvnog neprijatelja iz francuskog vojnog zatvora. Na temelju svjedočanstva majmuna-čovjeka Rokoffa su bili osudili na doživotnu robiju.

Razmišljao je o onom što je Rokoff sve činio da ga ubije, te je shvatio da sve to neće biti ništa prema onomu što će željeti i snovati da učini sad kad se ponovno oslobodio.

Tarzan je nedavno doveo ženu i dijete u London da ih ne izlaže neudobnosti i opasnostima kišnog doba na njihovu prostranom imanju Uziriju — zemlji divljih afričkih ratnika Vazirija kojima je majmun-čovjek jednom vladao.

Prešao je Kanal da nakratko pohodi starog prijatelja, ali je vijest o Rokoffovu bijegu već bacila sjenu na taj izlet, tako da je, iako je bio upravo stigao, već namjeravao da se vrati u London.

— Ne da se bojim za sebe, Paule — progovorio je napokon. — Mnogo sam puta u prošlosti omeo Rokoffove spletke protiv mene. Ali sad imam druge na brizi. Koliko znam, taj će mi čovjek prije zadati udarac preko moje žene i sina nego, izravno, jer sigurno shvaća da mi nikako drukčije ne može prouzročiti veću bol. Moram se odmah vratiti i s njima ostati dok Rokoffa ne uhvate — ili dok ga ne ubiju.

Dok su ta dvojica razgovarali u Parizu, druga dvojica razgovarali su u kućici u predgrađu Londona. Obojica bili su tamni, sumnjivi ljudi.

Jedan je nosio bradu, ali je drugi, koji je bio blijed od duga boravka u zatvorenim prostorijama, imao crne čekinje stare tek nekoliko dana. Taj je govorio.

— Moraš obrijati tu bradu, Alexise — upućivao je svog prijatelja. — On bi te ovako odmah prepoznao. Moramo se sad ovdje rastati, a kad se ponovno sastanemo na palubi *Kincaida,* nadajmo se da će s nama biti dva poštovana gosta koji nikako ne mogu predviđati kakvo im ugodno putovanje spremamo. Za dva sata trebalo bi da s jednim od njih budem na putu u Dover, a sutra ujutro, ako pažljivo slijediš moje upute, trebalo bi da ti stigneš s drugim, ako se on, dakako, vrati u London onako brzo kako to ja predviđam. I novac i radost, kao i druga dobra nagradit će nam napore, moj dragi Alexise. Glupi Francuzi toliko su dana skrivali činjenicu da sam pobjegao da sam imao dovoljno prilike da razradim plan naše pustolovine, tako da jedva postoji mogućnost da negdje nešto zapne. A sad do viđenja, i sretno!

Tri sata kasnije penjao se poštar stepenicama stana poručnika Paula d'Arnota.

— Telegram za lorda Greystokea — najavio je sluzi koji je bio odgovorio na zvono. — Je li ovdje?

Čovjek je odgovorio da jest. Potpisavši da je primio telegram, odnio ga je Tarzanu, koji je već bio spreman da

otputuje u London.

Tarzan je razderao omotnicu, a kad je pročitao, problijedio je.

— Pročitaj, Paule — progovorio je predajući telegram D'Arnotu. — Već je tu.

Francuz je uzeo telegram i pročitao:

Jack ukraden iz vrta sukrivnjom novog sluge. Dođi odmah.

JANE

Kad je Tarzan skočio iz putničkih kola koja su ga bila dočekala na postaji, te potrčao stepenicama do svoje kuće, dočekala ga je na vratima žena suhih očiju, ali gotovo mahnita od straha.

Brzo je Jane Porter Clayton ispričala sve što je saznala o otmici dječaka.

Dadilja ga je vozila suncem osvijetljenim pločnikom pred kućom, kad se na uglu ulice zaustavio zatvoreni taksi. Žena je tek malo obraćala pažnju tim kolima. Samo je zamijetila da ne izlaze nikakvi putnici, kao da vozač čeka da mu iz stana pred kojim je stao iznesu vozarinu.

Gotovo u isti trenutak novi sluga Carl dotrčao je iz Greystokeove kuće i rekao da gospodarica želi s djevojkom na časak govoriti, i da, dok se ne vrati, treba da malog Jacka prepusti njegovoj brizi.

Žena je rekla da nije nimalo sumnjala u pobude tog čovjeka, dok nije doprla do vrata kuće, kad joj je palo na pamet da ga opomene da ne okreće kolica tako da sunce svijetli djetetu u oči.

Kad se okrenula da mu to dovikne, iznenadila se videći kako on vozi kolica brzo prema uglu, a u isto je vrijeme ugledala kako se vrata taksija otvaraju a na otvoru se na trenutak pojavljuje crnomanjasto lice.

Odmah joj se učini da je dijete u opasnosti, pa je,

vrisnuvši, skočila niza stepenice i pojurila pločnikom prema taksiju, gdje je sad Carl dodavao dijete crnomanjastom čovjeku.

Upravo kad je ona stigla do kola, Carl je skočio do svog saveznika te je za sobom zalupio vratima. U isto vrijeme vozač je nastojao pokrenuti motor, ali je bilo očito da se nešto pokvarilo, kao da ne hvataju zupčanici, i tako je dadilja, dok je vozač gurao polugu natrag i kolima nekoliko palaca uzmicao da onda ponovno pokuša krenuti naprijed, mogla stići sve do taksija.

Skočivši na podnožnik, pokušavala je oteti dijete iz ruku strančevih, te je tu, vičući i boreći se, ostajala čak i pošto je taksi krenuo. Tek kad je automobil prošao Greystokeovu kuću, i to već u priličnoj brzini, Carl ju je, udarivši je snažno po licu, uspio oboriti na pločnik.

Njezin vrisak privukao je sluge i članove obitelji iz obližnjih stanova, kao i iz Greystokeova doma. Lady Greystoke vidjela je kako se djevojka hrabro bori te je i ona sama nastojala dostići kola koja su se brzo udaljavala, ali je zakasnila.

Znali su samo to, a lady Greystoke nije ni sanjala tko je tu otmicu zasnovao dok joj suprug nije rekao, da je Nikolas Rokoff pobjegao iz francuskog zatvora u kom je trebalo da proboravi do kraja života.

Dok su Tarzan i njegova žena stajali i razmišljali što bi bilo najpametnije učiniti, u knjižnici zazvoni telefon. Tarzan brzo sam odgovori.

— Lord Greystoke? — upitao je muški glas na onom kraju linije.

— Jest.

— Ukrali su vam sina — nastavljao je glas — a ja vam jedini mogu pomoći da ga ponovno dobijete. Poznajem one koji su ga oteli. Ja sam, zapravo, i sudjelovao, i trebalo je da dijelim nagradu, ali sad me kane nasamariti, a ja ću, da im se osvetim, pomoći vama da ga

ponovno dobijete, samo uz uvjet da me ne progonite što sam sudjelovao u tome zločinu. Što kažete?

— Ako me odvedete tamo gdje je skriven moj sin — odgovorio je majmun-čovjek — ne treba da se bojite.

— Dobro — odgovori drugi. — Ali morate doći sami, jer dovoljno je da se pouzdajem i u vas. Ne mogu riskirati da me drugi upoznaju.

— Gdje i kad se mogu s vama sastati? — upitao je Tarzan.

Drugi je naveo ime i mjesto neke gostionice na obali blizu Dovera — kamo često navraćaju mornari.

— Dođite — zaključio je — noćas oko deset sati. Nema smisla dolaziti ranije. Do tada sin će vam biti siguran, a onda vas mogu potajno odvesti tamo gdje je on sakriven. Ali pazite da dođete sami, i nemojte nikako obavijestiti Scotland Yard, jer ja vas dobro znam, i promatrat ću vas. Ako vas itko drugi bude pratio, ili vidim li sumnjive tipove koji bi mogli biti policijski agenti, neću se s vama sastati, i tako će vam izbjeći posljednja prilika da oslobodite svog sina.

Bez daljih riječi čovjek je prekinuo razgovor.

Tarzan je smisao razgovora ponovio ženi. Ona ga je molila da joj dopusti da ga prati, ali je on držao da bi čovjek mogao provesti prijetnju, da im ne pomogne ako Tarzan ne dođe sam, te su se tako rastali. Požurio je u Dover, a ona je, tobože, ostala kod kuće, da čeka obavijest o ishodu tog puta.

Nisu ni sanjali što će proživjeti prije nego se ponovno sastanu.

Pošto je majmun-čovjek otišao, Jane Clayton je deset minuta hodala ovamo-onamo po svilenim sagovima knjižnice. Njezino majčinsko srce krvarilo je, otet joj je prvorođenac. Duša joj se trzala između nada i bojazni.

Iako joj je razum govorio da će se sve dobro svršiti ako Tarzan pođe sam, u dogovoru s onim što je rekao

onaj tajanstveni stranac, intuicija joj nije dopuštala da se smiri. Bojala se da su joj i suprug i sin u velikoj opasnosti.

Što je više o tome razmišljala, sve je više vjerovala da je nedavna telefonska poruka samo lukavstvo, tako da oni ništa ne učine dok dječaka dobro ne sakriju ili prokradu iz Engleske. Ili je to naprosto bila meka da se Tarzan namami u ruke nesmiljenog Rokoffa.

Kad je na to pomislila, oči je razrogačila od užasa. U trenutku se uvjerila da je upravo tako. Pogledala je veliki sat koji je u uglu knjižnice otkucavao minute.

Bilo je prekasno da pođe u Dover vlakom kojim je trebao da krene Tarzan. Bio je, međutim, i jedan kasniji, koji će je na vrijeme dovesti u tu luku na Kanalu, tako da može stići na adresu prije dogovorenog sata koji joj je priopćio suprug.

Pozvala je svoju djevojku i vozača, dala im je užurbano naloge. Deset minuta kasnije vozila se brzo ulicama punim ljudi prema željezničkoj postaji.

Bilo je devet i četrdeset i pet one noći kad je Tarzan ušao u prljavu »gostionicu« na doverskoj obali. Kad je ulazio u smrdljivu sobu, jako umotana pojava prošla je mimo njega na ulicu.

— Dođite, lorde! — šapnuo je stranac.

Majmun-čovjek okrenuo se i pošao na slabo osvijetljenu uličicu koju su obično nazivali glavnom. Kad su se našli napolju, taj ga je čovjek vodio u tamu, bliže pristaništu, gdje su visoko naslagane bale, kutije i bačve bacale tamne sjene. Tu se zaustavio.

— Gdje je dječak? — upitao je Greystoke.

— Na onom malom parobrodu kojemu ondje prijeko upravo možete vidjeti svjetla — odgovorio je onaj drugi.

U mraku Tarzan je nastojao zaviriti u crte lica svog pratioca, ali mu se činilo da ga nikad prije nije vidio. Da je otkrio da mu je vodič Alexis Paulvitch, shvatio bi da u

srcu tog čovjeka ima mjesta samo za izdajstvo, i da opasnost vreba na svakom koraku.

— Sad ga ne čuvaju — nastavljao je Paulvitch. — Oni koji su ga ugrabili osjećaju se posve sigurni. Osim nekoliko članova posade, koje sam ja, međutim, dobro opskrbio džinom, tako da ih djelotvorno ušutkam na nekoliko sati, nikoga nema na *Kincaidu.* Možemo na palubu, domoći se djeteta i vratiti se bez i najmanjeg straha.

Tarzan je kimnuo.

— Onda hajdemo — rekao je.

Vodič ga je doveo do čamčića privezana uz pristanište. Dva čovjeka su ušla u čamce te je Paulvitch snažno zaveslao prema parobrodu. Crni dim koji je izlazio iz dimnjaka nije u ono vrijeme Tarzanu ništa značio. Sve su mu misli bile zaokupljene nadom da će za nekoliko trenutaka ponovno imati sina u rukama.

Uz bok parobroda našli su ljestve od konopa, pa su se oprezno počeli penjati. Kad su se našli na palubi, požurili su se na krmu, gdje je Paulvitch pokazao grotlo.

— Dječak je skriven ondje — rekao je. — Bolje je da vi pođete po njega, jer je manje vjerojatno da će zaplakati od straha nego ako se nađe u rukama stranca. Ja ću ovdje stražariti.

Tarzan je toliko želio spasiti dijete da nije ni najmanje sumnjao kako neobične okolnosti okružuju *Kincaid.* Nije ga se ništa dojmila činjenica da je paluba prazna, iako se već razvila para, a po količini dima što se vijao iz dimnjaka moglo se vidjeti da je brod spreman da krene.

Misleći da će idući trenutak imati u ruci ono drago malo stvorenje, majmun-čovjek skočio je u tamu. Jedva se prestao držati za rub grotla, kad onaj teški poklopac zaštropota.

Odmah je znao da je žrtva prevare, i da je, daleko od tog da spasi sina, i sam pao u ruke neprijatelja. Iako je

odmah nastojao da dosegne grotlo i podigne poklopac, nije to mogao učiniti.

Upalivši žigicu, istraživao je okolinu. Vidio je da je to malen prostor odijeljen od glavne utrobe broda, tako da je grotlo bilo jedini ulaz i izlaz. Bilo je očito da su mu tu »sobu« odredili jedino zato da mu bude ćelija.

U »sobi« nije bilo ničega, niti se još tko tu nalazio. Ako se dijete nalazi na *Kincaidu,* moralo je biti drugdje.

Više od dvadeset godina, od djetinjstva do muževne dobi, majmun-čovjek lutao je divljom džunglom bez ikakva ljudskog pratioca. U doba života kad se najlakše primaju dojmovi navikao se da prima radosti i žalosti onako kako ih primaju životinje.

I tako nije niti bjesnio niti psovao sudbinu. Naprosto je strpljivo čekao što će se dogoditi, iako je uvijek imao na umu da učini najviše što može kako bi se spasio. Zato je pažljivo pregledavao svoj zatvor, iskušavao teške pregrade, izmjerio udaljenost grotla.

I dok se tim bavio odjednom zadrhtaše strojevi i zalupeta propeler.

Brod se kretao! Kamo i u kakvu ga sudbinu nosi?

I još dok se bavio tim mislima dopre mu do ušiju, iznad buke strojeva, nešto što mu je oduzelo dah.

Jasno i oštro s palube zaorio je vrisak uplašene žene.

iskrcan u pustoši

Kad su Tarzan i njegov vodič nestali u sjenama tamnog pristaništa, lik teško zastrte žene žurio se uskom uličicom do ulaza u gostionicu koju su dva čovjeka upravo bila napustila.

Tu se zaustavila i ogledala, a onda se, kao da je zadovoljna što je napokon doprla do mjesta koje je tražila, uputila hrabro u unutrašnjost te ružne rupe.

Dvadesetak polupijanih mornara i pristanišnih »štakora« začudilo se ugledavši bogato odjevenu ženu. Brzo se približila prljavoj vinotoči, koja se, napola iz zavisti, napola s mržnjom, zagledala u svoju sretniju sestru.

— Jeste li vidjeli ovdje visoka, dobro odjevena muškarca, možda tomu nema ni minuta — upitala je — koji se sreo s jednim čovjekom i s njim izašao?

Djevojka je odgovorila da jest, ali nije znala reći kamo su otišli. Neki se mornar, koji se približio da čuje razgovor, udostojao napomenuti da je trenutak prije, kad je ulazio u tu krčmu, vidio kako su dva muškarca izlazila i krenula prema pristaništu.

— Pokažite mi smjer kojim su pošli — povikala je žena turnuvši kovan novac u muškarčevu ruku.

Taj ju je čovjek odveo, te su zajedno brzo krenuli prema pristaništu, dok nisu ugledali kako malen čamac upravo ulazi u sjenu obližnjeg parobroda.

— Eno ih — šapnuo je čovjek.

Deset funti ako pronađete čamac i odvezete me do

tog parobroda — povikala je žena.

— Onda brzo — odgovorio je on — jer treba da požurimo ako želimo uhvatiti *Kincaid* prije nego otplovi. Već je tri sata spreman za put, samo je čekao ovog putnika. Razgovarao sam s jednim članom posade prije pola sata.

Dok je govorio, vodio ju je do kraja pristaništa, gdje je znao da je privezan još jedan čamac. Tu je, pomogavši ženi, sam skočio straga i odgurnuo čamac i čas zatim dvoje je ubrzo plovilo vodom.

Uz bok broda čovjek je zatražio svoju plaću, a žena mu je, a da nije ni brojila svotu, gurnula šaku novčanica u ispruženu ruku. Jedan jedini pogled uvjerio je tog čovjeka da je plaćen više nego dobro. Zatim joj je pomogao da se popne ljestvama od konopa pridržavajući čamčić uz bok broda, nadajući se da će ta darežljiva putnica možda poželjeti da se kasnije preveze natrag na obalu.

Ali su mu ubrzo zvuk pomoćnog stroja i zveketanje čeličnog konopa na vitlu dali znati da se *Kincaidovo* sidro podiže, a trenutak kasnije taj je mornar začuo kako se okreću vijci, te je brodić krenuo u kanal.

Kad se okrenuo da zavesla na obalu, začuo je s brodske palube ženski vrisak.

— To ti ja nazivam trulom srećom — govorio je sam sa sobom. — Mogao sam imati i onaj cijeli vražji svežanj.

Kad se Jane Clayton popela na palubu *Kincaida,* vidjela je da je brod prazan. Nije bilo nikakva znaka onih zbog kojih je došla, niti koga drugoga na palubi, pa je počela tražiti svog supruga i dijete, nadajući se da je u tom ništa neće omesti.

Brzo se požurila do kabina, koje su bile napola iznad a napola ispod palube. Dok se žurila niz kratko stepenište do glavne kabine, kojoj su se sa svake strane nalazile manje sobe za oficire, nije zamijetila kako su se pred njom brzo zatvorila jedna vrata. Prošla je cijelom

glavnom sobom, a onda se vratila pa se zaustavljala pred svakim vratima da sluša i oprezno iskuša svaku bravu.

Vladala je potpuna tišina, u kojoj je kucanje zaplašenog srca u njezinoj uzbuđenoj mašti ispunjavalo brod gromoglasnom jekom.

Jedna po jedna, vrata se pootvaraše pod njezinim dodirom, samo da otkrije da su kabine prazne. Kako je bila zadubljena u taj posao nije zamijetila da se na brodu odjednom počelo užurbano raditi, niti je čula buku strojeva, udaranje vijka. Doprla je tako do posljednjih vrata na desnoj strani, a kad ih je otvorila, iznutra ju je uhvatio snažan, tamni čovjek i povukao je u zagušljivu smrdljivu unutrašnjost.

Od iznenadne prepasti zbog neočekivana napadaja jednom je prodorno vrisnula, a onda joj je čovjek grubo rukom zatvorio usta.

— Tek kad budemo dalje od obale, moja draga — rekao je — onda se možeš navikati do mile volje.

Lady Greystoke okrenula se i pogledala u nacereno, bradato lice koje je bilo tako blizu njezinu. Čovjek je popustio pritisak prstiju na njezinim usnama, a mlada žena, kad ga je prepoznala, zastenjala je i ustuknula od napadača.

— Nikolas Rokoff! Monsieur Thuran! — uskliknula je.

— Vaš odani obožavatelj — odgovorio je Rokoff duboko se naklonivši.

— Moj dječačić? — progovorila je zatim ne obazirući se na lasku. — Gdje je on? Dajte mi ga. Kako ste mogli biti tako okrutni — čak ni vi — Nikolas Rokoff — ne možete biti posve bez milosti i sućuti! Recite mi gdje je? Je li na brodu? O molim vas, ako u vama bije tako nešto kao što je srce, odvedite me mom djetetu!

— Ako učinite onako kako vam nalažem, neće mu se dogoditi nikakvo zlo — odgovorio je Rokoff. — Ali ne zaboravite da ste svojom greškom ovdje. Došli ste na

brod dobrovoljno, i snosit ćete posljedice. Nisam ni sanjao — dodao je — da će mi se nasmijati takva sreća.

Zatim je pošao na palubu, zaključavši za sobom vrata, te ga ona nije vidjela nekoliko dana. Radilo se o tome da je Nikolaš Rokoff bio tako loš mornar da ga je uzburkano more, koje je *Kincaid* pratilo od samog početka, prikovalo uz ležaj — zbog jake morske bolesti.

Za to vrijeme njezin je jedini posjetilac bio neotesani Šved, odvratni kuhar na *Kincaidu,* koji joj je donosio obroke. Zvao se Sven Anderssen, a osobito se ponosio tim što mu se prezime piše dvostrukim »s«.

Taj je čovjek bio visok i koščat, duga žutog brka, nezdrave boje lica i prljavih nokata. Jedan jedini pogled na njega, dok je zaprljani palac umočio duboko u mlako jelo, koje kao da je, koliko se puta ponavljalo, bilo ponos njegova kuharskog umijeća, bio je dovoljan da mladoj ženi pokvari tek.

Njegove modre, nablizu smještene oči nisu se nikad otvoreno srele s njezinima. U cijeloj pojavi bila je nekakva prepredenost koja se ispoljavala čak i u mačjem hodu, a sve je to potkrepljivao dugi, tanki nož što mu je neprekidno bio zataknut za prljavi konop kojim je vezao zaprljanu pregaču. Po vanjštini to je bio samo njegov alat. Ali mlada žena uopće se nije mogla osloboditi uvjerenja da bi trebalo malo izazova, pa da se vidi njegova druga, manje bezazlena upotreba.

Prema njoj vladao se grubo, a ipak ga je ona uvijek, kad bi joj donio hrane, susretala s ugodnim smiješkom i zahvalnošću, iako je veći dio bacala kroz maleno okno onaj isti trenutak kad bi se za njim zatvorila vrata.

U tjeskobnim danima što su slijedili dva su se glavna pitanja vrzla Jani Clayton po glavi — gdje su joj suprug i sin. Ona je bila uvjerena da se dijete nalazi na *Kincaidu,* ako još živi, ali nije mogla znati živi li još Tarzan.

Znala je, dakako, kako duboko Rokoff mrzi Tarzana, i mislila je da ga je samo zbog jednog razloga dopremio

na brod — da ga se riješi u razmjernoj sigurnosti, i tako se osveti što je ometao njemu drage planove i što ga je napokon strpao u francuski zatvor.

Tarzan je, međutim, ležao u mraku ćelije, a da nije znao da mu je žena zarobljenica u kabini gotovo iznad njegove glave.

Isti onaj Šved koji je posluživao Jane donosio je i njemu obroke, ali iako je nekoliko puta Tarzan pokušao tog čovjeka uvući u razgovor, nije uspio.

Nadao se da će od tog čovjeka saznati nalazi li mu se sinčić na *Kincaidu,* ali je na svako pitanje o ovom ili sličnim predmetima Šved odgovarao samo jedno: — Ja misliti puhati, prilično skoro, prilično jako. — I tako je Tarzan, poslije više pokušaja, prestao da pita.

Nekoliko tjedana, koji su se dvoma zarobljenicima činili mjesecima, brodić je plovio a da i nisu znali kamo. Jednom se *Kincaid* zaustavio da natovari ugljena, samo da odmah nastavi, kako se činilo, svoje beskrajno putovanje.

Rokoff je posjetio Jane Clayton samo jednom otkako ju je bio zaključao u kabinicu. Poslije duge morske bolesti došao je mršav i upalih očiju. Cilj posjeta bio je da od nje dobije ček na veliku svotu, kao plaću za jamstvo njezine lične sigurnosti i povratka u Englesku.

— Kad me zaista budete iskrcali u bilo koju civiliziranu luku, zajedno s mojim sinom i suprugom — odgovorila je — platit ću vam u zlatu dvostruku svotu od one koju tražite. Ali do onda nećete imati ni novčića, niti ću vam pod ikojim drugim uvjetima obećati i jedan novčić.

— Dat ćete mi ček — okosio se on — ili ni vi, ni vaše dijete, ni vaš suprug nećete više nikad stupiti u koju luku, civiliziranu ili necivilizirano.

— Ne vjerujem vam — odgovorila je ona. — Kako mi možete zajamčiti da nećete uzeti moj novac, a onda sa mnom i mojima učiniti ono što hoćete, bez obzira na

obećanje?

Mislim da ćete učiniti onako kako kažem — rekao je okrenuvši se s namjerom da napusti kabinu. — Sjetite se da imam vašeg sina — ako slučajno čujete bolni plač mučena djeteta, možda će vas ganuti kad pomislite da je to zbog vaše tvrdoglavosti — i da je to vaše dijete.

— To nećete učiniti! — povikala je žena. — Nećete — ne možete biti tako okrutni!

— Nisam ja okrutan, nego vi — odvratio je — jer dopuštate da se ta sitna svota novca ispriječi između vašeg djeteta i njegova dobra.

Završilo je tako da je Jane Clayton napisala ček na veliku svotu i predala ga Nikolasu Rokoffu, koji je otišao iz kabine zadovoljno se cereći.

Sutradan skinuli su poklopac s Tarzanove ćelije, a kad je pogledao gore vidio je u kvadratu svjetla nad sobom Paulvitchevu glavu.

— Dođite gore — naložio je Paulvitch. — Ali imajte na umu da ćete biti ustrijeljani ako pokušate napasti mene ili bilo koga na brodu.

Majmun-čovjek vinuo se lako na palubu. Oko njega, ali na poštovanoj udaljenosti, stajalo je šest mornara oboružanih puškama i revolverima. Pred njim je stajao Paulvitch.

Tarzan je okom tražio Rokoffa, koji je, kako je on mislio, morao biti na brodu, ali ga nije vidio.

— Lorde Greystoke — započeo je Paulvitch — svojim neprestanim i bijesnim miješanjem u planove monsieura Rokoffa napokon ste sebe i svoju obitelj doveli u ovaj žalosni položaj. To možete zahvaliti samo sebi. Kao što znadete, monsieura Rokoffa stajalo je mnogo da financira ovu ekspediciju, a budući da ste vi njezin jedini uzrok, on svakako misli da ćete vi to nadoknaditi. Nadalje htio bih reći da samo ukoliko se pokorite pravednim zahtjevima monsieura Rokoffa možete od svoje žene i djeteta odvratiti najneugodnije posljedice i u

isto vrijeme ostati na životu i steći slobodu.

— Koja je svota? — upitao je Tarzan. — I kako mi možete jamčiti da ćete se pridržavati svog dijela ugovora? Imam malo razloga da se pouzdajem u takva dva lopova kao što ste vi i Rokoff, vi to znate.

Paulvitch pocrvenje.

— Vi niste u položaju da vrijeđate — rekao je. — Nemate jamstva da ćemo se držati ugovora, osim moje riječi, ali imate jamstvo da možemo brzo s vama završiti ako ne napišete ček. Osim ako niste veća budala nego što mislim, znat ćete da se ničemu ne bismo toliko radovali koliko nalogu da ovi ljudi zapucaju. Mi to ne činimo zato što imamo druge namjere u vezi s vašom kaznom, a te bi potpuno pomrsila vaša smrt.

— Odgovorite mi na jedno pitanje — rekao je Tarzan. — Je li moj sin na ovom brodu?

— Nije — odgovorio je Alexis Paulvitch — vaš je sin potpuno siguran na drugom mjestu. A nećemo ga ni ubiti dok vi ne odbijete naše zahtjeve. Ako se ukaže potreba da ubijemo vas, neće biti razloga da ne ubijemo i dijete, jer kad vas nema, neće biti ni onoga kojega hoćemo kazniti pomoću dječaka, a onda bi nam on bio neprestan izvor opasnosti i neprilika. Zato uvidite da možete spasiti život sina samo tim da spasite svoj, a svoj možete spasiti samo tako da nam dadete ček koji tražimo.

— Vrlo dobro — odgovorio je Tarzan, jer znao je da će oni sigurno provesti bilo koju opaku prijetnju koju je Paulvitch bio napomenuo, pa je bilo malko nade da će, udovoljivši tim zahtjevima, spasiti dječaka.

Uopće mu nije ni palo na pamet da će mu, pošto napiše svoje ime na ček, poštedjeti život. Ali odlučio je da se s njima bori tako da to neće nikad zaboraviti, i da, ako je ikako moguće, povuče Paulvitcha sa sobom u vječnost. Samo je žalio što to nije Rokoff.

Izvadio je čekovnu knjižicu iz džepa i naliv-pero.

— Koja je svota? — upitao je.

Paulvitch je naveo golemu svotu. Tarzan je jedva mogao potisnuti smiješak.

Sama njihova gramzljivost će ih upropastiti, barem što se tiče otkupnine. Namjerno je oklijevao i cjenkao se, ali Paulvitch je bio nepopustljiv. Napokon je majmun-čovjek i ispisao ček na veću svotu no što ju je imao u banci.

Kad se okrenuo da taj bezvrijedni komad papira pruži Paulvitchu, slučajno je pogledao preko desne strane pramca *Kincaida*. Na svoje iznenađenje ugledao je da brod leži na nekoliko stotina metara od kopna. Gotovo do ruba vode pružala se gusta tropska džungla, a straga je bilo više zemljište obraslo šumom.

Paulvitch je zamijetio smjer Tarzanova pogleda.

— Ovdje ćemo vas pustiti na slobodu — rekao je. Tarzanova osnova da se odmah fizički osveti Paulvitchu nestade. Držao je da je kopno pred njim dio afričkog kontinenta, a znao je da će se, ako ga tu oslobode, bez sumnje dočepati civilizacije razmjerno lako. Paulvitch je uzeo ček.

— Svucite se — naložio je majmunu-čovjeku. — Tu vam neće trebati odijela.

Tarzan je negodovao.

Paulvitch je pokazao oboružane mornare. Zatim se Englez polako svukao.

Spustili su čamac te su, još pod teškom stražom, majmuna-čovjeka odvezli na obalu. Pola sata kasnije mornari su se vratili na *Kincaid*, a parobrod je polako odmicao.

Dok je Tarzan stajao na uskom traku žala i promatrao odlazak broda, vidio je kako uz ogradu stoji jedan lik i glasno ga doziva.

Tarzan je upravo htio pročitati bilješku koju mu je pružio jedan mornar dok se čamčić koji ga je bio doveo na obalu spremao da se vrati parobrodu, ali na taj poziv

s brodske palube on diže pogled. Vidio je čovjeka crne brade koji mu se ismjehivao držeći visoko iznad glave malo dijete. Tarzan se napola zatrčao da pojuri kroz zapjenjeno more prema parobrodu koji je već odmicao. Ali se, shvativši uzaludnost takva čina, zaustavio na rubu vode.

Tako je stajao pogleda prikovana za *Kincaid,* dok taj nije nestao iza istaknuta rta obale.

Iz džungle gledale su ga divlje, zakrvavljene oči, ispod kudravih izbočenih obrva.

Majmunčići su u krošnjama brbljali i grdili, a iz dubine prašume dopirao je vrisak leoparda.

Ali je John Clayton, lord Greystoke, još stajao gluh i slijep, jer je vrlo žalio što je propustio priliku i dao se prevariti jednom jedinom izjavom prvog pomoćnika svog krvnog neprijatelja.

»Imam, napokon«, mislio je, »jednu utjehu — naime da je Jane sigurna u Londonu. Hvala nebesima što i ona nije pala u pandže tim lopovima.«

Iza Tarzana ono se dlakavo, čije su ga opake oči promatrale kao što mačka promatra miša, sad prikradalo.

Gdje su uvježbana čula divljeg majmuna-čovjeka?

Gdje je onaj oštri sluh?

Gdje onaj neobični njuh?

zvijeri u borbi na život i smrt

Tarzan je polako odvio bilješku koju mu je mornar bio predao, te ju je pročitao. Isprva se ona malo dojmila njegovih od žalosti otupjelih osjetila, ali se napokon u njegovoj mašti razvilo puno značenje te gadne osvete. Bilješka je glasila:

Ovo će vam protumačiti točnu prirodu mojih nakana u odnosu na vaše potomstvo i vas.

Vi ste se rodili kao majmun. Živjeli ste goli u džunglama — vratili smo vas onamo kamo spadate. Ali vaš će se sin popeti stepenicu više od svog oca. To je nepromjenljivi zakon evolucije.

Otac je bio životinja, ali sin će biti čovjek — on će stupiti na iduću, višu stepenicu napretka. On neće biti gola zvijer u džungli, nego će nositi tkanicu i bakrene gležnjače i, možda, prsten u nosu, jer njega treba da podignu ljudi — pleme divljih ljudoždera.

Mogao sam vas ubiti, ali to bi umanjilo onu punu mjeru kazne koju ste zaslužili.

Da ste mrtvi, ne biste mogli trpjeti zbog saznanja o nevolji sina. Ali kad živite i nalazite se ondje odakle nećete moći pobjeći da potražite svoje dijete ili mu pomognete, trpjet ćete gore nego što je umiranje, i to sve godine svog života, razmišljajući o strašnom životu sina.

Ovo je, dakle, dio kazne zato što ste se usudili uhvatiti ukoštac sa...

P.S. Ostatak vaše kazne tiče se onoga što će se

odmah sad dogoditi vašoj ženi — to ću prepustiti vašoj mašti.

N.R.

Kad je pročitao, lagan šum vrati ga opet u stvarnost.

Odmah mu se probudiše čula, te je ponovno postao Tarzan-majmun.

Kad se okrenuo, postao je životinja koja se bori na život i smrt, sav trepereći od nagona za samoodržanje. Našao se pred golemim majmunom koji je već navaljivao.

U one dvije godine što su protekle otkako je Tarzan izišao iz divlje šume sa svojom spašenom družicom, malo je izgubio na snazi kojom se vinuo do nepobjedivog gospodara džungle. Njegova velika imanja u Uziriju zahtijevala su mnogo vremena i pažnje, a ondje je on nalazio i prostrano polje za praktičnu upotrebu i zadržavanje svojih gotovo nadljudskih sposobnosti. Ali kad se sad našao gol i nenaoružan pred kudravom zvijeri bikovskog vrata, to je bila kušnja koju bi majmun-čovjek jedva bio pozdravio u bilo kojem razdoblju svog divljeg života.

Ali nije bilo druge nego dočekati razbješnjelu životinju oružjima koja mu je darovala priroda.

Preko majmunovih pleća Tarzan je ugledao glave i ramena možda još desetak ovih moćnih preteča primitivnog čovjeka.

Znao je, međutim, da je malo vjerojatno da će ga napasti, jer ti majmuni ne mogu odvagnuti ili ocijeniti vrijednost složenog napada na neprijatelja — inače bi već davno bili postali vladari svojih obitavališta, toliko golema razorna snaga leži u onim mišićima i divljim koljačima.

Tiho zarežavši, životinja se sad bacila na Tarzana, ali je majmun-čovjek, među drugim stvarima u obitavalištima civiliziranog čovjeka, saznao za izvjesne

metode znanstvenog ratovanja koje stanovnici džungle ne poznaju.

Dok bi on prije nekoliko godina navalu životinje dočekao svom svojom tjelesnom snagom, sad se maknuo pred naglim jurišem protivnika, a kad je ovaj jurnuo mimo njega, Tarzan ga je udario jakom desnicom u želudac.

Zarikavši od bijesa i boli, veliki majmun se presavio i pao na tlo, iako se gotovo odmah ponovno podizao na noge.

Prije nego se osovio, međutim, bijeli neprijatelj okrenuo se i udario, a tim činom pao je s ramena engleskog lorda i posljednji komadić površnog ogrtača civilizacije.

Ponovno je bio prašumska životinja koja je uživala u krvavoj borbi. Ponovno je bio Tarzan, sin majmunice Kale.

Njegovi jaki, bijeli zubi žarili su se u kosmati vrat neprijatelja.

Snažni prsti zadržavali su jake koljače na udaljenosti od vlastitog mesa, ili su stiskali i tukli sa snagom parnog čekića po uzrežaloj, zapjenjenoj gubici protivnika.

Preostali članovi plemena stajali su u krugu i promatrali, uživajući u toj borbi. Duboko bi, grleno odobravali kad bi se komadi bijele kože ili zakrvavljena krzna derali s jednog ili drugog borca. Ali zašutjeli su od čuđenja i očekivanja kad su vidjeli kako se jaki bijeli majmun popeo na leđa njihovom kralju te čeličnim mišićima napetim ispod pazuha protivnika, dlanovima pritišće debelu šiju snažno nadolje, tako da je kralj-majmun mogao samo rikati od boli i bespomoćno se bacakati po debelom sagu trave.

Onako kako je Tarzan pobijedio golemog Terkoza, prije mnogo godina kad se spremao da potraži ljudska bića svoje rase i boje, tako je sad pobijedio i ovog drugog

velikog majmuna istim onim zahvatom na koji je onda slučajno bio naišao.

Prisutni divlji majmuni čuli su kako puca vrat njihova kralja, koji se sad derao od boli i gadno rikao.

Zatim se odjednom začu lom, kao kad bijesni vjetar prelama debelu granu. Bikovska glava sroza se naprijed na labavom vratu, na velike kosmate prsi — rika i dreka prestade.

Svinjske očice majmuna vrludale su od mirnog tijela njihova vođe do bijelog majmuna, koji se podizao na noge do pobijeđenoga, a onda natrag do kralja, kao da se čude što se ovaj ne diže i ne ubije drskog stranca.

Vidjeli su kako pridošlica stavlja stopalo na vrat one mirne pojave i, zabacivši glavu, oglašava se divljim, strahovitim izazovom majmuna koji je ubio. Onda su znali da im je kralj mrtav.

Džunglom valjale su se užasne note pobjedničkog pokliča. Majmunčići u krošnjama drveća prestali su brbljati. Ptice reskog glasa i šarenog perja ušutjele su. Iz daljine odgovorilo je zavijanje leoparda i duboka rika lava.

Onaj stari Tarzan pogledao je upitno skupinu majmuna pred sobom. Onaj stari Tarzan stresao je glavom kao da odbacuje tešku grivu — stari običaj iz onih dana kad mu je gusta, crna kosa padala na ramena i često zastirala oči, što je za nj moglo značiti život ili smrt.

Majmun-čovjek znao je da može odmah očekivati napad onog majmuna koji se osjeća najsposobniji da se bori za kraljevstvo nad svojim plemenom. Znao je da i među njegovim majmunima nije bilo neobično da bi stranac ušao u zajednicu, te bi, pošto bi uklonio kralja, preuzeo vodstvo plemena, kao i ženke palog vladara.

U drugu ruku, ako on ne pokuša da ih slijedi, mogu se polako odijeliti od njega, da se kasnije između sebe bore za prevlast. Bio je siguran da im može postati kralj

samo ako hoće. Ali nije bio načistu želi li preuzeti one katkad škakljive dužnosti tog položaja, u kom i tako nije vidio nikakvih posebnih prednosti.

Jedan od mladih majmuna, golema životinja sjajnih mišića, približavao se prijeteći majmunu-čovjeku. Izbijeljevši koljače, tiho je i mrzovoljno režao.

Tarzan mu je promatrao svaki pokret, stojeći ukočeno poput kipa. Da je ustuknuo i jedan korak, odmah bi na sebe navukao napad. Da je navalio, to bi možda imalo istu posljedicu, ili bi možda izazivač pobjegao — sve je to zavisilo od majmunove hrabrosti.

Ostati savršeno miran i čekati bio je srednji put. U tom slučaju majmun će se, već prema običaju, posve približiti predmetu svoje pažnje, režeći gadno i pokazujući slinave koljače. Polako će kružiti oko onog drugog, kao da ga izaziva. A to je i učinio, kako je Tarzan bio i predvidio.

To može biti samo zavaravanje, ali, u drugu ruku, narav majmuna tako je nestalna da i prolazan poriv tu kosmatu gromadu može natjerati da čovjeka počne trgati i derati bez i jednog trenutka opomene.

Dok je životinja kružila oko Tarzana, ovaj se polako okretao, zadržavajući oči uvijek na očima protivnika. Procijenio je tog mladog mužjaka kao stvorenje koje se nikad nije osjećalo premcem prijašnjem kralju, ali koje bi se jednom tako osjećalo. Tarzan je vidio da je ta zvijer vrlo skladna i da na svojim kratkim, savijenim nogama doseže preko sedam stopa.

Velike kosmate ruke sezale su mu gotovo do tla čak i onda kad je stajao uspravno, a koljači, koji su sad bili posve blizu Tarzanovu licu, bili su izuzetno dugi i oštri. Kao i drugi pripadnici tog plemena, on se nešto malo ipak razlikovao od majmuna iz Tarzanova djetinjstva.

Isprva je majmun-čovjek, na pogled na kudrava tjelesa majmuna, osjetio srh nade — nade da se, nekom

Tarzan je čučao na donjim granama velikog šumskog
gorostasa... Gledao je oštrim očima i slušao ušima
jer je znao da će mu iz džungle uskoro stići večera.

čudnom igrom sudbine, ponovno vratio svom plemenu. Ali kad je bolje pogledao, uvjerio se da je to nekakva druga vrsta.

Dok je prijeteći mužjak nastavljao ukočeno i nestrpljivo kružiti oko majmuna-čovjeka, uglavnom slično kao što vidite da čine psi kad među njih zaluta strano kuče, Tarzanu pade na pamet da otkrije je li jezik njegova plemena istovetan s jezikom ove druge porodice, pa se zato na ovu životinju obratio jezikom Kerčakova plemena.

— Tko si ti — upitao je — tko prijeti Tarzanu-majmunu?

Kosmata životinja pogledala je iznenađeno.

— Ja sam Akut — odgovorila je onim istim jednostavnim, osnovnim jezikom koji je tako nisko na ljestvici govornih jezika da je, kako je Tarzan bio pretpostavljao, bio istovetan s jezikom plemena u kojem je on proveo prvih dvadeset godina svog života.

— Ja sam Akut — govorio je majmun. — Molak je mrtav. Ja sam kralj. Odlazi, ili ću te ubiti!

— Vidio si kako sam lako ubio Molaka — odvratio je Tarzan. — Tako bih mogao ubiti i tebe da mi je stalo da budem kralj. Ali Tarzan-majmun neće biti kralj Akutova plemena. Samo želi živjeti u miru u ovoj zemlji. Budimo prijatelji. Tarzan-majmun može vam pomoći, a vi možete pomoći Tarzanu-majmunu.

— Ti ne možeš ubiti Akuta — odgovori drugi. — Nitko nije tako velik kao Akut. Da ti nisi ubio Molaka, Akut bi ga bio ubio, jer Akut je bio spreman da postane kralj.

Umjesto odgovora majmun-čovjek baci se na tu veliku zvijer, koja je u razgovoru bila malko popustila u budnosti.

U tren oka čovjek je zgrabio zapešće velikog majmuna te je Akuta prije nego ga je ovaj mogao pograbiti, zaokrenuo i skočio mu na široka leđa.

Obojica su se srušila, ali Tarzanov plan tako je dobro

napredovao da je na Akutu, prije nego su i dodirnuli tlo, izvršio onaj zahvat koji je Molaku slomio vrat.

Polako je pritiskao, te je onda, kao u prošlim danima, kad je Kerčaku dao priliku da se preda i živi, tu istu priliku dao i Akutu — u kom je gledao mogućeg jakog i sposobnog saveznika — da bira između prijateljstva ili onakve smrti kakvu je upravo vidio da je doživio njegov divlji i dotad nepobjedivi kralj.

— *Ka-go-da?* — šapnuo je Tarzan majmunu pod sobom.

To isto pitanje bio je šapnuo Kerčaku, a na majmunskom jeziku ono uglavnom znači: — Predaješ li se?

Akut je pomislio na pucketanje koje je bio čuo upravo prije no što je Molakov debeli vrat puknuo, pa je zadrhtao.

Nije mu se, međutim, htjelo pustiti kraljevstvo, pa se ponovo upeo da se oslobodi. Ali ga mučan, iznenadan pritisak na kralješke prisili da teško izgovori »ka-go-da!«

Tarzan malko popusti stisak.

— Još uvijek možeš biti kralj, Akute — rekao je. — Tarzan ti je rekao da ne želi biti kralj. Ako ti itko ospori to pravo, Tarzan-majmun pomoći će ti u bitkama.

Majmun-čovjek se digao, a digao se polako i Akut. Stresavši svoju bikovsku glavu i ljutito zarežavši, odgegao je prema svom plemenu, gledajući veće mužjake od kojih se moglo očekivati da će mu osporavati vodstvo.

Ali nitko mu nije osporavao. Umjesto toga odmakli su se kad se on približio, pa je odmah cijela skupina krenula u džunglu, a Tarzan je opet ostao sam na žalu.

Majmuna-čovjeka boljele su rane koje mu je zadao Molak, ali je bio navikao na tjelesno trpljenje, te ga je podnosio s mirom i jakosti divljih zvijeri koje su ga naučile kako se živi u džungli.

Shvaćao je da mu najprije treba oružje za navalu i obranu, jer su ga njegov susret s majmunima, i udaljeni,

divlji glasovi lava Nume i pantere Šite opominjali da neće živjeti u dokolici i sigurnosti.

Bio je to samo povratak u stari život neprekidnog prolijevanja krvi i opasnosti — međusobnog lova. Strašne zvijeri lovit će ga kao što su ga lovile u prošlosti, i neće biti ni trenutka, ni u divljem danu ni u okrutnoj noći, a da mu ne ustreba takvo grubo oružje kakvo može izraditi od građe što mu je pri ruci.

Na obali pronašao je krhko, eruptivno kamenje. Pošto se mnogo namučio, uspio je isklesati uzan komad oko dvanaest palaca dug i četvrt palca debeo. Jedan rub bio je posve tanak, nekoliko palaca prema vršku. To je bio grub nož. S njim pošao je u džunglu te je potražio i našao palo tvrdo drvo kakvo je otprije poznavao. Odsjekao je kratku, ravnu granu, koju je na jednom kraju zašiljio. Zatim je na površini palog debla udubio okruglu rupicu. U tu je nadrobio nekoliko komada suhe kore, a onda je u nju utakao šiljasti kraj štapa te je, zajahavši na deblo, okretao tanki štapić između dlanova. Uskoro se iz suhadi poče podizati rijedak dim, a trenutak kasnije liznu plamičak. Nagomilavši deblje granje na tu vatricu, doskora je Tarzan, u sve većoj šupljini suhog debla, uspio potaći priličan plamen. U plamen gurnuo je oštricu svog kamenog noža, a kad bi se ta pregrijala, izvukao je i blizu njezina tankog kraja dodirnuo kapljicom vode. Na tom navlaženom mjestu pahuljica staklaste tvari napukla je i otpala.

Tako je majmun-čovjek počeo onaj mučni rad kojim će na svom primitivnom lovačkom nožu stvoriti tanku oštricu.

Nije pokušavao da to postigne odjednom. Najprije je bio zadovoljan što je dobio oštricu od nekoliko palaca. Njom je odrezao dug, vitak luk, držak za nož, jaku toljagu i priličnu zalihu strelica.

Sve je to sakrio na visoku drvetu uz neku rječicu, a tu je sagradio i sklonište od palmina lišća.

Kad je sve to završio, gotovo se smračilo, a Tarzan je bio vrlo gladan.

Dok je nakratko bio zašao u šumu, primijetio je, nešto uzvodno od svog drveta, napajalište, kamo su, sudeći po vrlo izgaženom mulju na obje obale, dolazile piti različite životinje i u veliku broju. Onamo se odšuljao gladni majmun-čovjek.

Gornjom terasom krošanja vijao se sa skladnošću i lakoćom majmuna. Da mu na srcu nije bilo onog teškog tereta, bio bi sretan što se vratio u stari, slobodni život svog dječaštva.

A ipak je, i s tim teretom na duši ponovno poprimao običaje i navike svog ranog života koje su mu zapravo pristajale više nego uglađenost civilizacije što ju je, u prošle tri godine kad se družio s bijelcima, stekao — uglađenost koja je samo prikrila surovosti životinje kakav je Tarzan-majmun bio.

Da su ga njegovi perovi iz Kuće lordova sada vidjeli, bili bi podigli svoje plemenite ruke u svetom užasu.

Tiho je čučao na donjim granama velikog šumskog gorostasa koji je nadvisivao trag. Gledao je oštrim očima i slušao ušima, jer znao je da će mu iz udaljene džungle odmah stići večera.

I nije trebalo da dugo čeka.

Jedva se udobno smjestio, podvukavši pod sebe vitke, mišićave noge, kao što pantera podvlači stražnjicu kad se sprema za skok — kad je jelen Bara otmjeno silazio da pije.

Ali dolazio je još netko. Iza skladnog jelena dolazio je netko koga jelen nije mogao ni vidjeti ni nanjušiti, ali Tarzan je, jer se nalazio na višem položaju, vidio da se nešto miče.

Još nije točno znao što se to krade džunglom nekoliko stotina metara iza jelena. Ali bio je uvjeren da to neka velika grabežljiva životinja lovi Baru iz istog razloga zbog kojeg i on čeka tu brzu životinju. Možda

Numa, ili pantera Šita.

Bilo kako mu drago, Tarzan je vidio kako će mu umaći poslastica, osim ako se Bara ne požuri prema gazu.

Još dok su mu se te misli vrzle glavom, neki šum mora da je dopro do jelenovih ušiju, jer se odjednom zaustavio i zadrhtao, a onda hitrim skokom jurnuo ravno prema rijeci i Tarzanu. Namjeravao je pobjeći plitkim gazom i nestati na suprotnoj obali rijeke.

Ni stotinu metara iza njega šuljao se Numa.

Sad ga je Tarzan mogao vidjeti posve jasno. Bara je upravo trebao da prođe ispod majmuna-čovjeka. Može li ga uloviti? Ali još dok se to pitao, gladni čovjek bacio se sa svoje grane ravno na leđa prestrašenom jelenu.

Za trenutak bit će na obojici Numa, pa je zato majmun-čovjek, ako je te večeri htio jesti, ili ikad još jesti, morao brzo djelovati.

Jedva je dodirnuo glatku kožu jelena, udarcem koji je životinju prisilio da klekne, kad je svakom rukom uhvatio po jedan rog i jednim jedinim brzim trzajem potpuno zavrnuo jelenu vrat, tako da je osjetio kako kralješci pucaju pod stiskom.

Lav je bijesno rikao kad je on zabacio jelena na rame i, uhvativši prednju nogu svojim jakim zubima, skočio na najniže granje što mu se njihalo nad glavom.

Objema rukama uhvatio je granu te je, u trenutku kad je Numa skočio, izmakao, zajedno sa svojim plijenom, okrutnim pandžama te životinje.

Začu se tup udarac kad je prevarena mačka pala na zemlju. Tada je Tarzan-majmun povukao svoju večeru na sigurnu, višu granu te se cerio svijetlim žutim očima divlje zvijeri koja je zurila odozdo. Njihao je nježno tijelo svoje lovine pred gubicom onoga kojemu ga je preoteo, i dobacivao mu je uvredljive izraze.

Grubim kamenim nožem odrezao je sočan komad s buta. Dok je veliki lav koračao ispod drveta, i režao, lord

Greystoke napunjao je svoj divlji trbuh. Ni najbiraniji londonski klubovi nisu imali tečniju hranu.

Topla krv lovine umrljala mu je ruke i lice i ispunila mu nosnice mirisom koji divlji mesožderi najviše vole.

A kad je povečerao, ostavio je ostatak trupla u visokim rašljama drveta na kom je jeo. Dok ga je Numa dolje pratio, još željan osvete, Tarzan se vratio u svoje sklonište u krošnji drveta, gdje je spavao sve dok se sunce sutradan ujutro nije visoko diglo.

šita

Idućih nekoliko dana pozabavio se Tarzan time da dovrši oružje i istraži džunglu. Luk je napeo tetivama jelena kojega je večerao onaj dan kad je stigao na tu novu obalu. Iako bi u tu svrhu bio više volio Šitino crijevo, morao je čekati priliku da ubije takvu jednu veliku mačku.

Ispleo je i dugačak konop od trave — onakav kakvim se prije toliko godina služio da muči neraspoloženog Tublata, a kakav se kasnije u uvježbanoj ruci malog majmuna-dječaka pretvorio u divno, djelotvorno oružje.

Izradio je tok i držak za lovački nož, tobolac za strelice, a od Barine kože pojas i tkanicu. Zatim je pošao na put da upozna to čudno kopno na kom se našao. Da to nije bila njegova stara poznata zapadna obala afričkog kontinenta, jer znao je da *Kincaid* nije prošao Sredozemno more, Sueski kanal, Crveno more, niti je obišao Rt dobre nade. I tako nije nikako mogao dokučiti gdje se nalazi.

Katkad se pitao nije li brod prešao široki Atlantik i ostavio ga na nekoj divljoj južnoameričkoj obali. Ali mu je prisutnost lava Nume govorila da to ne može biti.

Dok je Tarzan onako hodao džunglom usporedno s obalom, osjećao je jaku želju za društvom, tako da je postepeno počeo žaliti što se nije pridružio majmunima. Od onog prvog dana, dok je još osjećao jaki utjecaj civilizacije, nije ih uopće vidio.

Sad je već bio gotovo posve onaj stari Tarzan. Iako je

shvaćao činjenicu da ga malo zajedničkih stvari povezuje s velikim majmunima, ti su još uvijek bili bolji nego osamljenost.

Napredujući polako, katkad po tlu a katkad nižim granjem drveća, ubirući tu i tamo po koji plod ili okrećući palo deblo i tražeći veće kukce, koji su mu još uvijek bili tečni kao i nekada, Tarzan je prošao milju ili više kad mu pažnju privuče miris Šite.

Tarzan je veoma želio sresti Šitu, jer nije se samo htio poslužiti jakim crijevom te velike mačke za svoj luk, nego je od Šitine kože također htio izraditi nov tobolac i tkanicu. Zato je, dok je prije putovao bezbrižno, majmun-čovjek sad postao utjelovljenje bešumnog šuljanja.

Hitro i tiho klizio je šumom za divljom mačkom, a progonitelj unatoč plemenitom rođenju, nije bio ništa manje divlji nego okrutna životinja koju je slijedio.

Kad se približio Šiti, postao je svjestan da pantera lovi divljač, a još dok je o tom mislio, dođe mu u nosnice, nošen nestalnim povjetarcem zdesna, jaki miris društva velikih majmuna.

Pantera je bila na velikom drvetu kad ju je Tarzan ugledao, a sa strane i pod njom Tarzan je vidio kako se na prirodnoj čistinici odmara Akutovo pleme. Neki su drijemali naslonjeni na stabla, dok su drugi lutali naokolo okrećući komade kore ispod kojih su uzimali sočne ličinke i kukce i prinosili ih ustima.

Akut je bio najbliži Šiti.

Velika mačka čučala je na debeloj grani, skrivena od majmunova vida gustim lišćem, čekajući strpljivo dok joj majmun ne dođe na doseg skoka.

Tarzan je oprezno zauzeo položaj na istom drvetu na kojem je bila i pantera, samo malko iznad nje. U lijevoj ruci držao je tanki kameni nož. Bio bi više volio poslužiti se petljom, ali je lišće koje je okruživalo golemu mačku onemogućivalo da točno baci konop.

Akut je sad dolunjao posve blizu drvetu na kom ga je čekala smrt. Šita je polako još dalje podvlačila stražnje pandže, a onda se s gadnim urlikom bacila prema velikom majmunu. Djelić sekunde prije skoka još je jedna grabežljiva zvijer skočila, iznad nje, a njezin se čudni i divlji krik pomiješao sa Šitinim.

Kad je presenećeni Akut pogledao, vidio je da je pantera gotovo nad njim, a na panterinim leđima bio je bijeli majmun koji ga je bio pobijedio onomad kraj velike vode.

Zubi majmuna-čovjeka bili su ukopani u Šitinu šiju a desnica mu je obuhvaćala divlji vrat, dok se lijeva ruka, držeći tanak komad kamena, snažno podizala i spuštala iza lijevog pleća pantere.

Akut je imao tek toliko vremena da skoči u stranu, da ga ne prignječe te prašumske grdosije. Tresnule su o zemlju do njegovih nogu. Šita je vriskala, režala i užasno rikala. Ali je bijeli majmun žilavo i šutljivo prianjao za tijelo lovine što je mlataralo na sve strane. Neprestano i nesmiljeno kameni nož upadao je kroz svijetlu kožu — neprestano je duboko uranjao, dok se velika mačka, s posljednjim mučnim posrtajem i vriskom, nije prevalila na bok te je, osim što su joj se grčevito trzali mišići, ležala mirno, nepomično — mrtva.

Onda je majmun-čovjek podigao glavu, stojeći na truplu lovine, pa je ponovo džunglom zaorio divlji, pobjednički izazov.

Akut i Akutovi majmuni gledali su presenećeni u mrtvo Šitino tijelo i u vitku, ravnu pojavu čovjeka koji ju je ubio. Tarzan je prvi progovorio.

Namjerno je spasio Akutu život. A kako je znao koliko je majmunov intelekt ograničen, znao je isto tako da svoju namjeru mora objasniti ako hoće da uspije.

— Ja sam Tarzan-majmun — progovorio je. — Veliki lovac. Veliki borac. Kod velike vode spasio sam Akutu život kad sam mogao da mu ga oduzmem i postanem

kralj Akutova plemena. Sad sam Akuta spasio od smrti pod Šitinim koljačima. Kad je Akut ili Akutovo pleme u opasnosti, neka pozove Tarzana ovako — i majmun-čovjek zaori onim gadnim krikom kojim je Kerčakovo pleme dozivalo odsutne članove u vrijeme opasnosti. — I — nastavio je — kad oni čuju da ih Tarzan doziva, neka se sjete što je on učinio za Akuta i neka se velikom brzinom požure. Hoće li biti kako kaže Tarzan?

— *Huh!* — pristao je Akut, a članovi plemena odgovoriše jednoglasnim »Huh«.

Zatim su se ponovno pošli hraniti kao da se ništa nije dogodilo, a s njima se hranio i John Clayton, lord Greystoke.

On je, međutim, zamijetio da se Akut uvijek drži blizu njega, i da ga često gleda s neobičnim divljenjem u krvavim očicama, a jednom je učinio nešto što Tarzan za svih svojih dugih godina među majmunima nije nikad vidio da majmun čini — našao je osobito tečan zalogaj i pružio ga je Tarzanu.

Dok je pleme lovilo, svijetlo tijelo majmuna-čovjeka miješalo se sa smeđim, kudravim kožama njegovih drugova. Često bi se u prolazu dodirnuli, ali majmuni su već računali s Tarzanovom prisutnosti, tako da im je pripadao koliko i sam Akut.

Ako bi se previše približio majmunici s mladunčetom, ova bi pokazala velike koljače i zlokobno zarežala, a od vremena na vrijeme i pokoji surov mladi mužjak zarežao bi ako bi mu se Tarzan približio kad bi taj jeo. Inače, postupali su s njim kao i s drugim članovima plemena.

Što se Tarzana tiče, on se osjećao kao kod kuće s tim divljim, kosmatim precima primitivnog čovjeka. Spretno je izmicao svakoj ženki koja mu se prijetila — jer tako se vladaju majmuni, osim ako ih ne uhvati onaj povremeni životinjski bijes — a surovim mužjacima uzvraćao je režanjem, pokazujući svoje očnjake kao i oni. Tako je lako ponovno poprimio način života svog djetinjstva te se

uopće nije činilo da je ikad bio u društvu stvorenja svoje vrste.

Veći dio tjedna lunjao je džunglom s novim prijateljima, djelomično iz želje za društvom a djelomično i zato da im se neizbrisivo usiječe u pamćenje, koje i tako nije najbolje. Tarzan je iz iskustva znao da mu može dobro poslužiti pleme snažnih i strašnih životinja.

Kad se uvjerio da je donekle uspio da ih navikne na sebe, ponovno se odlučio da istražuje. Zato je rano jednog jutra pošao prema sjeveru te je, držeći se usporedno s obalom, putovao brzo sve do večeri.

Kad je sutradan ujutro izišlo sunce, vidio je da mu se, dok on stoji na žalu, nalazi gotovo ravno nadesno, a ne ravno preko vode kao dotad, te je zato zaključio da je crta obale zaokrenula prema zapadu. Cijeli drugi dan nastavio je brzo hodati. Kad se Tarzanu-majmunu žurilo, prolazio je srednjom šumskom terasom brzinom vjeverice.

Te noći sunce je zalazilo ravno preko vode nasuprot kopnu, pa je onda majmun-čovjek napokon dokučio onu istinu koju je naslućivao.

Rokoff ga je iskrcao na otoku.

Mogao je to znati! Ako postoji ikakva osnova kojom mu se položaj može pogoršati, trebalo je da zna da će je Rokoff prihvatiti, a što može biti strašnije nego da ga ostavi na nenastanjenu otoku, gdje će cijeli život proživjeti u neizvjesnosti.

Rokoff je očito otplovio ravno na glavno kopno, gdje će mu biti razmjerno lako predati malog Jacka u ruke okrutnih i divljih hranitelja, kao što se prijetio u pismu.

Tarzan je zadrhtao na pomisao o okrutnoj patnji koju će morati podnositi mališan u takvu životu, makar pao u ruke ljudi kojih će namjere biti najljubaznije. Majmun-čovjek dovoljno je upoznao niže afričke divljake a da zna da se i u njih može naići na sirove oblike ljubavi i

čovječnosti. Ali život im je i u najboljem slučaju samo slijed strašne oskudice, opasnosti i trpljenja.

A onda će dijete, kad odraste, dočekati užasna sudbina. Oni užasni običaji koje će poprimiti svojim odgojem bit će sami po sebi dovoljni da mu zauvijek spriječe druženje s ljudima njegove rase i odrede položaj u životu.

Ljudožder! Njegov dječak divlji ljudožder! Bilo je strašno o tom misliti.

Izbrušeni zubi, prorezan nos, ono lice ružno naličeno!

Tarzan je zastenjao. Da samo može pod svojim čeličnim prstima osjetiti onog đavla Rokoffa!

A Jane!

Kakve mučne sumnje i strah i neizvjesnost mora ona trpjeti! Osjećao je da mu je položaj beskrajno manje strašan od njezina, jer on je barem znao da je jedno od ljubljenih sigurno kod kuće, dok ona nikako ne zna za boravište ni supruga ni sina.

Dobro je što Tarzan nije znao istinu, jer bi bio trpio još stostruko više.

Dok se polako kretao džunglom, udubljen u crne misli, uskoro začu struganje koje nije mogao protumačiti.

Oprezno se pomicao u smjeru odakle je dolazilo, te je odmah naišao na golemu panteru pritisnutu srušenim drvetom.

Kad se Tarzan približio, životinja se okrenula. Režala je nastojeći se izvući. Ali budući da joj je velika grana bila na leđima a manje isprepletene grane su joj pritiskale noge, nije se nikamo mogla pomaći više od nekoliko palaca.

Majmun-čovjek stao je pred tu bespomoćnu mačku i umetnuo strelicu u luk, tako da ubije životinju, koja bi inače morala uginuti od gladi. Ali kad je napeo luk, pade mu na pamet neobična misao.

Zašto da to jadno stvorenje liši života i slobode, kad

bi bilo tako lako dati joj oboje! Bio je siguran budući da je pantera micala sve udove, uzaludno nastojeći da se oslobodi, da joj je kičma nepovrijedena, a iz istoga razloga znao je da joj ni noge nisu slomljene.

Popustivši tetivu, vratio je strelicu u tok, prebacio luk preko ramena i stupio bliže pritiješnjenoj životinji.

Počeo je da prede, kao što to čine i te velike mačke kad su zadovoljne i sretne. Tako je Tarzan, koliko je to mogao na Šitinu jeziku, izražavao prijateljske namjere.

Pantera je prestala režati pa je pažljivo gledala majmuna-čovjeka. Da podigne veliku težinu drveta sa životinje, bilo je potrebno da dođe na doseg onim dugim, jakim pandžama, a kad ukloni drvo čovjek će biti potpuno na milosti divljoj zvijeri. Ali Tarzan-majmun nije poznavao straha.

Odlučivši se, brzo je djelovao.

Bez oklijevanja stupio je u isprepleteno granje uz panterin bok. Još uvijek je prijateljski i umirujući preo. Mačka je okrenula glavu prema čovjeku, promatrajući ga netremice — upitno. Duge koljače je iskesila, ali više obrambeno nego prijeteći.

Tarzan je široko rame stavio pod deblo, a kad je to učinio gola noga pritisla mu se o mačkin svileni bok, tako je čovjek bio blizu toj velikoj zvijeri.

Polako je Tarzan istezao divovske mišice.

Veliko drvo zajedno s ispremiješanim granjem počelo se polako podizati s pantere. Ova je, osjetivši kako se težina polako smanjuje, brzo ispuzla. Tarzan je pustio da drvo padne na tlo, pa su se dvije životinje okrenule i pogledale jedna drugu.

Mrk osmijeh bio je na usnama majmuna-čovjeka, jer znao je da je izložio život da oslobodi ovu divlju prašumsku zvijer. A ne bi se bio ni iznenadio da je ta mačka, onaj isti trenutak kad se oslobodila, skočila na njega.

Ali ona to nije učinila. Stajala je nekoliko koraka

dalje od drveta, promatrajući kako se majmun-čovjek iskapa iz zbrke palog granja.

Kad je izišao, Tarzan nije bio ni tri stope daleko od pantere. Mogao je skočiti na više granje drveća na suprotnoj strani, jer se Šita ne može popeti na visinu do koje se može majmun-čovjek. Ali ga je nešto, možda luda smionost, nagnala da se približi panteri kao da želi otkriti hoće li osjećaj zahvalnosti potaći životinju na prijateljstvo.

Kad se približio toj jakoj mački, životinja je oprezno stupila na jednu stranu, a majmun-čovjek prošao je mimo, stopu dalje od slinavih ralja, a kad je nastavio hodati šumom pantera ga je slijedila kao što slijedi lovački pas.

Dugo Tarzan nije znao slijedi li ga zvijer iz prijateljskih osjećaja, ili ga naprosto drži na vidiku dok ne ogladni. Ali se napokon uvjerio da se radi o prvom porivu.

Kasnije je Tarzan namirisao jelena, pa se popeo na drveće, a kad je spustio petlju životinji oko vrata pozvao je Šitu istim onim predenjem kojim je već ranije umirio životinjine sumnje, ali malko glasnije i oštrije.

Bilo je slično onomu što ga je čuo da proizvode pantere pošto, kad love udvoje, ubiju lovinu.

Gotovo odmah začu se lomljava kroz obližnje grmlje, pa se pomoli dugo, vitko tijelo čudnog druga.

Videći Barino tijelo i osjetivši miris krvi, pantera oštro kriknu, a onda su, trenutak kasnije, dvije zvijeri jele jedna uz drugu meko jelenje meso.

Nekoliko dana taj čudni par tumarao je zajedno džunglom.

Kad bi jedan ubio, zvao bi drugoga, te su se tako hranili dobro i često.

Jednom prilikom, dok su večerali vepra kojega je ulovila Šita, lav Numa, mrk i strašan, probio se iz obližnje guste trave.

S ljutitom rikom opomene skočio je da ih odagna od lovine. Šita je skočio u guštaru a Tarzan na nisko granje drveta nad sobom.

Tu je majmun-čovjek skinuo konop od trave s vrata. Kad je Numa stao nad tijelo vepra, pružajući izazovno glavu, Tarzan je spustio vijugavu petlju oko grivastog vrata i brzim trzajem napeo konop. U isto vrijeme oštro je pozvao Šitu i uskoprcalog lava vukao prema gore, dok mu nisu samo stražnje noge dodirivale tlo.

Brzo je konop učvrstio na jakoj grani, a kad je pantera, na njegov poziv, skočila na vidjelo, Tarzan se spustio na tlo uz uskoprcalog i razbješnjelog Numu te je s dugim, oštrim nožem skočio na nj s jedne strane dok je Šita učinila isto s druge.

Pantera je trgala i derala Numu na desnoj strani a majmun-čovjek udarao je kamenim nožem na drugoj, tako da je kralj životinja, prije no što je uspio jakim pandžama pretrgnuti konop, visio mrtav i nepomičan u petlji.

A zatim se džunglom, jednoglasno iz dvaju divljih grla, podigao pobjednički krik majmuna i pantere, pomiješan u užasan i strahovit poklič.

Kad su zamrle posljednje razvučene, strašne note, dvadesetak naličenih ratnika, koji su navlačili dugu ratnu kanou na obalu, zaustavilo se i zagledalo u smjeru džungle.

mugambi

Kad je Tarzan obišao cijelu obalu otoka i s različitih se strana nekoliko puta zaletio u unutrašnjost, uvjerio se da je na otoku jedino ljudsko biće.

Nigdje nije pronašao nikakva znaka da su se ljudi, ma čak i privremeno, zaustavili na toj obali, iako je, dakako, znao da bujno tropsko raslinstvo tako brzo briše sve osim najstalnijih ljudskih spomenika, pa se u svom zaključivanju može i varati.

Onaj dan kad su ubili Numu, Tarzan i Šita naišli su na Akutovo pleme. Ugledavši panteru, veliki su se majmuni dali u bijeg, ali ih je Tarzan uskoro uspio dozvati.

Palo mu je na pamet da bi bilo u najmanju ruku zanimljivo pokušati pomiriti ove vječne neprijatelje. Pozdravljao je sve ono čim je mogao ispunjati vrijeme i ono što mu je moglo zaokupljati misli onda kad se nije brinuo za jelo, jer su ga obuzimale turobne misli čim bi bio dokon.

Nije mu bilo osobito teško priopćiti svoju namjeru majmunima, iako je njihov jezik zato bio previše jednostavan. Ali je majmunu-čovjeku bilo gotovo nemoguće uvjeriti mali, opaki Šitin mozak da mora loviti zajedno sa svojim zakonitim plijenom.

Tarzan je, uz ostalo oružje, posjedovao dugu, jaku toljagu, pa se, zavezavši konop panteri oko vrata, služio tim sredstvom da dobro izudara po gubici uzrežalu zvijer, nastojeći joj tako utuviti u glavu da ne smije

napadati velika, kudrava, čovjekolika stvorenja, koja su se još više približila kad su vidjela svrhu konopa oko Šitina vrata.

Da se mačka nije okrenula i razderala Tarzana, pravo je čudo, koje se možda može tumačiti činjenicom da ju je Tarzan dva puta, kad se režeći okrenula protiv majmuna-čovjeka, oštro udario po osjetljivoj gubici, utuvljujući joj tako u glavu vrlo korisni strah od toljage i majmuna-zvijeri.

Pitanje je da li je onaj prvotni uzrok privrženosti Tarzanu još uopće bio jasan panteri, iako je bez sumnje neki podsvjesni poriv, potaknut začetkom razuma i potpomognut i poduprt navikom od nekoliko posljednjih dana, učinio mnogo da tu životinju navede da podnosi postupak zbog kojega bi inače poletjela na vrat svakom drugom stvorenju.

A onda, i uvjerljiva sila ljudske duše vršila je snažni utjecaj na to stvorenje niže vrste, a ta se, napokon, možda pokazala najmoćnijim činiocem u Tarzanovu gospodstvu nad Šitom i drugim prašumskim životinjama koje su od vremena na vrijeme padale pod njegovu vlast.

Bilo kako mu drago, dane i dane čovjek, pantera i veliki majmuni lunjali su džunglom jedni uz druge, ubijajući zajedno i dijeleći lovinu, a u svem tom okrutnom i divljem čoporu nitko nije bio strašniji nego ona glatka, snažna zvijer koja je još prije nekoliko mjeseci bila dobro poznata u mnogim londonskim salonima.

Katkad bi se zvijeri odvajale pa kretale svojim putovima, i to na sat ili dan, i baš u jednoj takvoj prilici majmun-čovjek odlutao je krošnjama drveća prema žalu te se ispružio na vrućem suncu na pijesku, a s niskog vrha obližnjeg rta otkrila su ga dva oštra oka.

Jedan trenutak te oči gledale su začuđeno pojavu divljeg bijelca koji se sunča na zracima vrućeg, tropskog sunca, a onda se okrenuo davši nekome iza sebe znak.

Odmah su još dva oka gledala majmuna-čovjeka, a onda još dva, pa još dva, dok dvadeset ružno opremljenih divljih ratnika nije ležalo na trbusima po onom hrptu i promatralo bijelog stranca.

Bili su niz vjetar, pa Tarzan tako nije osjetio njihov vonj, a kako je leđima bio napola okrenut, nije vidio kako oprezno napreduju preko ruba rta i silaze bujnom travom prema pjeskovitom žalu.

Bili su svi veliki ljudi, a njihova barbarska pokrivala na glavi i surovo naličena lica, zajedno s mnogim metalnim nakitima i šarenim perjem samo su još povećala divljinu i okrutnost njihove pojave.

Kad su se našli na podnožju hrpta, podigli su se oprezno na noge te su, sagnuvši se napredovali prema bijelcu koji nije ništa naslućivao, prijeteći teškim ratnim toljagama.

Duševno trpljenje koje su izazvale Tarzanove žalosne misli otupjelo je njegove oštre sposobnosti, tako da su divljaci bili gotovo na njemu kad je osjetio da više nije sam na žalu.

Tarzanov duh i mišići, međutim, bili su navikli djelovati tako brzo i složno i na najmanju uzbunu da je bio na nogama i okrenut prema neprijateljima upravo u trenutku kad je shvatio da su već blizu. Kad je skočio na noge, ratnici su pojurili s podignutim toljagama i divljim povicima, ali je prvi odmah legao mrtav pod dugim, jakim štapom majmuna-čovjeka, a onda je Tarzan vitak i snažan upao među njih, udarajući desno i lijevo bijesom, snagom i točnošću koja je među redove crnaca unijela paniku.

Na trenutak oni koji su preostali povukli su se, te su se savjetovali na kratkoj udaljenosti od majmuna-čovjeka, koji je stajao prekriženih ruku, i napola smiješeći se promatrao ih. Uskoro navališe još jednom, ovaj puta mašući teškim ratnim kopljima. Bili su između Tarzana i džungle, u malu polukrugu koji se zatvarao

oko Tarzana kako su se približavali. Majmunu-čovjeku učinilo se da neće moći pobjeći ako napokon bace sva koplja u isto vrijeme. Ali ako želi pobjeći, nema drugog puta nego kroz redove divljaka, ili otvorenim morem.

Bio je doista u škripcu, kad mu sinu misao što mu je smiješak još povećala. Ratnici primicali su se sve više, napredujući polako, stvarajući, kako to oni već znaju, strašnu graju i buku divljim povicima i udaranjem bosih stopala po tlu, poskakujući u fantastičnu ratnom plesu.

Tada je majmun-čovjek povikao divlje i neobično nekoliko puta, tako da su se crnci odjednom zbunjeno zaustavili. Gledali su jedni druge ne znajući što da učine, jer taj zvuk bio je tako ružan da se i sama njihova strašna graja činila beznačajnom. Ni jedno ljudsko grlo ne može stvoriti one životinjske glasove, u to su bili sigurni, a ipak su svojim očima vidjeli da je taj bijelac otvorio usta i izustio užasni poklič.

Ali oklijevali su samo na trenutak, a onda su složno ponovno nastavili fantastično plesati i napredovati prema plijenu. No upravo ih tada iznenadan lom kroz džunglu još jednom zaustavi, a kad su se okrenuli u smjeru tog novog šuma, presenećenim očima otvori se pogled koji je mogaoślediti krv u žilama hrabrijim ljudima no što su bili Vagambiji.

S ruba džungle, kroz isprepleteno raslinstvo, dolazila je golema pantera, plamenih očiju i iskešenih koljača, a za njom dvadesetak jakih, kudravih majmuna koji su se hitro valjali naprijed, napola uzdignuti na kratkim, svijenim nogama, dodirujući dugim rukama tlo, podupirući rožanim člancima težinu tjelesa u grotesknom hodu.

Tarzanove životinje došle su na poziv.

Prije nego što su se Vagambiji mogli pribrati od čuđenja, ta je užasna horda navalila s jedne strane, a Tarzan-majmun s druge. Teška koplja bacala su se a teške ratne toljage su udarale, pa iako su se rušili

majmuni da nikad više ne ustanu, padali su i ljudi iz Ugambije.

Šitini okrutni koljači i pandže derale su i trgale crne kože. Akutovi jaki žuti očnjaci zagrizli su u vrat divljaka, a Tarzan-majmun bio je i ovdje i ondje, svuda, potičući divlje saveznike i obarajući posvud dugim, tankim nožem.

Za trenutak crnci su počeli bježati, ali od one dvadesetorice što su puzili s travnatog obronka rta samo je jedan jedini ratnik uspio izbjeći čoporu koji je pobijedio napadače.

To je bio Mugambi, poglavica Vagambija s Ugambija, a kad je on iščeznuo u gustom, bujnom rašću na vrhu hrpta, samo oštro oko majmuna-čovjeka vidjelo je kako je pobjegao.

Ostavivši čopor da se naždere mesa žrtava — mesa koje on nije mogao dodirnuti — Tarzan-majmun slijedio je onog jedinog preživjelog iz krvava okršaja. S one strane hrpta ugledao je crnca koji je bježao svom snagom prema dugoj ratnoj kanoi koja je bila dobro navučena na žal, iznad dosega plime.

Bešumno, poput sjene, majmun-čovjek trčao je za zaprepaštenim crncem. Pogled na ratnu kanou začeo je u bijelcu novi plan. Ako su ti ljudi došli na otok s nekog drugog otoka, ili s kontinenta, zašto da se ne posluži čamcem te ode u njihovu zemlju? Očito se radilo o nastanjenoj zemlji koja je bez sumnje imala povremene veze s glavnim kopnom, ako sama i nije bila na afričkom kontinentu.

Teška ruka pala je na Mugambijevo rame još i prije nego je opazio da ga netko progoni, a kad se okrenuo da se bori s napadačem, golemi prsti zatvorili su mu se oko zapešća te se našao na zemlji a div ga je zajahao prije nego što je Mugambi mogao i jednom udariti.

Jezikom Zapadne obale Tarzan se obratio čovjeku ispruženom ispod njega.

— Tko si ti? — upitao ga je.

— Mugambi, poglavica Vagambija — odgovorio je crnac.

— Poštedjet ću ti život — rekao je Tarzan — ako mi obećaš da ćeš mi pomoći otići s ovog otoka. Što kažeš?

— Pomoći ću ti — odgovori Mugambi. — Ali sad kad ste ubili sve moje ratnike ne znam mogu li i ja sam otići iz tvoje zemlje, jer neće biti nikoga da vesla, a bez vesala ne možemo prijeći vodu.

Tarzan se digao i dopustio i zarobljeniku da se digne. Taj je svat bio divan primjerak muževnosti — crnac koji je imao jednako tijelo kao i sjajni bijelac.

— Dođi! — pozvao ga je majmun-čovjek, te su krenuli u smjeru odakle su čuli kako čopor gunđa i reži na gozbi. Mugambi je ustuknuo.

— Ubit će nas — rekao je.

— Mislim da neće — odgovorio je Tarzan. — Moji su.

Crnac je još uvijek oklijevao, bojeći se približiti onim strašnim stvorenjima koja su žderala tjelesa njegovih ratnika. Ali ga je Tarzan prisilio da ga slijedi, pa ta dvojica uskoro iziđoše iz džungle, na puni vidik onog gadnog prizora na žalu. Ugledavši ljude, životinje podigoše pogled te prijeteći zarežaše, ali Tarzan je zakoračio među njih i povukao drhtavog Vagambija.

Kako je bio naučio majmune da prihvate Šitu, tako ih je sad naučio da posvoje Mugambija, i to mnogo lakše. Ali Šita kao da nije mogao posve shvatiti da je bio pozvan da proždre Mugambijeve ratnike, a sad ne smije da proždre Mugambija. Kako se, međutim, dobro najeo, zadovoljio se tim što je obilazio preplašenog divljaka, tiho režeći i zureći plamenim, pogubnim očima u crnca.

Mugambi je pak prianjao uz Tarzana, tako da se majmun-čovjek mogao jedva suzdržavati od smijeha zbog jadnog stanja u koje je strah bacio poglavicu. Napokon bijelac je uhvatio veliku mačku za vrat pa ju je, dovukavši je posve do Mugambija, udario oštro po nosu

Šita je obilazio preplašenog Mugambija, tiho režeći i zureći u nj plamenim, pogubnim očima. Tarzan se jedva suzdržavao od smijeha zbog jadnog stanja u koje je strah bacio poglavicu.

svaki put kad je zarežala na stranca.

Videći to — kako čovjek udara golim šakama najnemilosrdnijeg i najdivljijeg prašumskog mesoždera — Mugambi izbulji oči. Bio je tek mrzovoljasto poštovao golemog bijelca koji ga je zarobio, a sad je pred Tarzanom gotovo osjećao strahopoštovanje.

Šitin odgoj tako je dobro napredovao da je uskoro Mugambi prestao biti predmet njegove gladne pažnje, pa se crnac u tom neobičnom društvu osjetio malko sigurniji.

Ne bi bilo posve istinito reći da je Mugambi bio posve sretan ili miran u toj novoj sredini. Neprestano je očima bojažljivo kolutao ovamo-onamo, kad bi mu se slučajno ovaj ili onaj član tog divljeg čopora približio, tako da su mu se često vidjele bjeloočnice.

Tarzan i Mugambi, sa Šitom i Akutom, čekali su jelena na gazu, a kad su na riječ majmuna-čovjeka sva četvorica skočili na zaplašenu životinju, crnac je bio siguran da je to jadno stvorenje uginulo od straha prije no što ga je i jedna od tih velikih zvijeri dodirnula.

Mugambi je naložio vatru i ispekao svoj dio lovine. Ali su Tarzan, Šita i Akut svoje dijelove trgali oštrim zubima režeći jedan na drugoga naročito ako bi se koji usudio zgrabiti tuđi dio.

Zapravo i nije bilo čudno što je bijelčevo vladanje bilo srodnije vladanju zvijeri nego crnčevo. Svi smo mi stvorenja navike, pa ako prestanemo da se učimo novom vladanju, na prirodan način i lako zapadamo u stare navike koje nam je prošli život neiskorjenjivo usadio dugom upotrebom.

Mugambi od djetinjstva nije jeo sirovo meso, dok Tarzan, u drugu ruku, nije okusio nikakve kuhane hrane sve dok nije gotovo odrastao, a tek je u prošle tri-četiri godine jeo kuhano ili pečeno meso. A nije ga samo životna navika tjerala da jede sirovo meso nego i tek. Njemu je kuhano ili pečeno meso bilo pokvareno meso,

kad se usporedi s bogatim i sočnim mesom svježe, još tople lovine.

To što je mogao s uživanjem jesti sirovo meso koje je sam znao zakopati i prije nekoliko tjedana, i častiti se malim glodavcima i neugodnim ličinkama, nama se, koji smo uvijek bili »civilizirani«, čini odvratno. Ali da smo se u djetinjstvu bili navikli da sve to jedemo, i da smo vidjeli da svi oko nas čine isto, ne bi nam se sad sve to činilo neugodno, kao što nam i nisu neugodne i mnoge poslastice koje bi divlji afrički ljudožder gledao s gnušanjem i na koje bi zafrknuo nosom.

Na primjer, u blizini Rudolfova jezera postoji pleme koje ne jede ovčetinu ili govedinu, iako je neposredni susjedi jedu. U blizini nalazi se drugo pleme koje jede meso magarca — a to je navika koja je odvratna plemenima koja ne jedu magarca. Pa tko onda može reći da je lijepo jesti puževe i žablje noge i ostrige, a da je odvratno hraniti se ličinkama i kukcima, ili da je pojesti ostrigu sa svim dijelovima manje gnusno nego pojesti slatko, čisto meso tek ubijenog jelena?

Idućih nekoliko dana Tarzan se pozabavio pletenjem jedra od korinog platna, kojim je želio opremiti kanou, jer nije očekivao da će moći naučiti majmune da barataju veslima, iako ih je uspio nekoliko ukrcati u krhki čamac kojim su on i Mugambi veslali između grebenja, gdje je voda bila posve mirna.

Na tim izletima stavljao im je vesla u ruke, a oni su nastojali oponašati njegove i Mugambijeve pokrete. Ali majmunima je tako teško da se dulje vrijeme bave jednom stvari da je Tarzan uskoro uvidio da bi trebalo više tjedana mučnog vježbanja prije nego što bi se oni mogli djelotvorno služiti tim novim alatom.

Bio je, međutim, jedan izuzetak, i to Akut. Gotovo od početka pokazivao je zanimanje za taj novi sport, što je govorilo o mnogo višoj razini inteligencije nego što ju je dosegao itko od njegova plemena. Kao da je shvaćao

svrhu vesala, a kad je Tarzan to vidio upinjao se da mu protumači mršavim majmunskim jezikom kako se veslima može najbolje baratati.

Od Mugambija saznao je Tarzan da je kontinent daleko od otoka. Čini se da su se Mugambijevi ratnici usudili predaleko u svom krhkom čamcu, a kad ih je zahvatila velika plima, jak vjetar odagnao ih je tako daleko da više nisu vidjeli kopna. Pošto su veslali cijelu noć, misleći da se vraćaju kući, ugledali su za izlaza sunca ovo kopno, te su ga, držeći ga još uvijek glavnim kopnom, veselo pozdravili. A ni sam Mugambi nije bio svjestan da je to otok, dok mu to nije rekao Tarzan.

Poglavica Vagambija posve je sumnjao u jedro, jer on nikad nije vidio takvu napravu. Njegova zemlja ležala je daleko uz široku rijeku Ugambi, a ovo su se prvi put njegovi ljudi našli na oceanu.

Tarzan je, međutim, bio siguran da s dobrim vjetrom može doploviti tim čamcem do kontinenta. U svakom slučaju, mislio je, bilo bi bolje poginuti na putu nego ostati neodređeno vrijeme na tom očigledno neubilježenom otoku, na koji po svoj prilici neće nikad stići brod.

I tako je, kad se podigao prvi dobri vjetar, krenuo na put, a sa sobom je uzeo posadu tako čudnu i strašnu kakva nije nikad plovila pod divljim gospodarom.

Mugambi i Akut pošli su s njim, i pantera Šita, i tuce velikih mužjaka iz Akutova plemena.

strašna posada

Ratna kanoa sa divljom posadom pomicala se polako prema otvoru u grebenju kroz koji je morala proći da dopre na otvoreno more. Tarzan, Mugambi i Akut veslali su, jer obala je sprečavala da zapadni vjetar nadme malo jedro.

Šita se šćućurio na pramcu uz noge majmuna-čovjeka, Tarzanu se činilo da je najbolje da tu opaku životinju drži koliko je moguće dalje od drugih članova posade, jer treba malo ili nikakva izazova, pa da Šita skoči na vrat bilo kome osim bijelcu, kojega je sad očigledno smatrao svojim gospodarom.

Na krmi bio je Mugambi, a upravo ispred njega šćućurio se Akut, dok je između Akuta i Tarzana sjedilo dvanaest kosmatih majmuna, koji su sumnjičavo treptali, a od vremena do vremena sa čežnjom okretali glave prema obali.

Sve je išlo dobro dok kanoa nije prošla grebenje. Tu je vjetar udario u jedro, pa se grubi čamac zabadao u valove koji su se podizali sve više kako su se udaljivali od obale.

Od bacakanja čamca majmune je zahvatila strava. Najprije su se nelagodno micali ovamo-onamo, a onda su počeli mumljati i cviljeti. Neko vrijeme teško ih je Akut držao u ruci, ali kad je osobito velik val udario u taj izdubeni čamac, zajedno s vjetrom, njihov strah prevršio je svaku mjeru, te su skočili na noge i gotovo izvrnuli čamac prije nego što su ih Akut i Tarzan mogli

ponovo umiriti. Napokon se uspostavi mir, pa su se s vremenom majmuni navikli na čudne lakrdije čamca, poslije čega više nije bilo neprilike.

Put je bio bez dogodovština, vjetar nije prestao, pa su se poslije deset sati neprestanog jedrenja crne sjene obale pomolile ispred napetih očiju majmuna-čovjeka na pramcu. Bilo je previše tamno a da bi se moglo nazrijeti jesu li se približili ušću Ugambija ili nisu, pa je zato Tarzan plovio kroz morsku pjenu najbližoj točki, da tu dočeka zoru.

Izdubeni čamac okrenuo se uzduž onaj trenutak kad mu je pramac dodirnuo pijesak, te se odmah izvrnuo sa svom posadom, koja se mahnito koprcala prema obali. Idući val ispreokretao ih je, ali su napokon uspjeli ispuziti na sigurnu obalu, a časak kasnije val je doplavio i nezgrapni čamac.

Ostatak noći zgurili su se majmuni jedan uz drugoga jer je bilo hladno. Mugambi je naložio vatru na kojoj su se grijali. Tarzan i Šita, međutim, bili su drugačijeg raspoloženja, oni se nisu bojali noći u džungli. Jaka glad natjerala ih je u praiskonsku tamu šume da traže plijen.

Bok uz bok hodali su gdje je bilo mjesta. Inače jedan za drugim, najprije jedan a onda drugi sprijeda. Tarzan je prvi nanjušio meso — bivola — pa su se doskora došuljali do zaspale životinje usred gusta trščaka blizu rijeke.

Sve su bliže puzili prema životinji koja nije ništa naslućivala, Šita prema desnoj strani a Tarzan prema lijevoj, bliže velikom srcu. Sad su se već navikli na zajednički lov, pa su djelovali složno, dogovarajući se samo tihim predenjem.

Na trenutak ležali su posve tiho do svog plijena, a onda, na znak majmuna-čovjeka Šita skoči na velika leđa i zagrize u bivolov vrat. Odmah životinja skoči na noge ričući od boli i bijesa, a u isti trenutak Tarzan je s kamenim nožem navalio na lijevi bok i neprestano

udarao iza pleća.

Jednom rukom majmun-čovjek hvatao se za gustu grivu, a kad je bivol mahnito potrčao trščakom, nož koji je udarao protiv njegova života nije ga ostavljao. Šita se uporno zadržavao na vratu i leđima i grizao duboko, nastojeći da dohvati kičmu.

Nekoliko stotina metara bivol je divlje ričući nosio protivnike, dok mu napokon oštrica nije zadrla u srce, pa se s posljednjom rikom, koja je zapravo bio napola vrisak, srušio naglavce na zemlju. Onda su se Tarzan i Šita nasitili.

Poslije obroka ta su se dvojica sklupčali u guštari. Crna čovjekova glava legla je na žuto-smeđi panterin bok. Odmah poslije zore probudili su se i ponovno jeli a zatim se vratili na žal, tako da Tarzan može dovesti ostale do lovine.

Kad su se najeli, životinjama se spavalo, a Tarzan i Mugambi krenuli su tražiti rijeku Ugambi. Jedva su prošli stotinu metara, kad su naišli na široku rijeku, koju je crnac odmah prepoznao kao onu kojom su on i njegovi ratnici od veslali na more na nesretnu ekspediciju.

Sad su je slijedili do oceana, te su vidjeli da utječe u dragu koja je milju daleko od točke na obali gdje je noć prije bila bačena kanoa.

Tarzan se vrlo obradovao tom otkriću, budući da je znao da u blizini velike rijeke mora naći urođenike, a bio je prilično siguran da će od njih saznati nešto o Rokoffu i djetetu, jer je isto tako čvrsto vjerovao da se Rokoff nastojao riješiti djeteta čim je njega iskrcao.

On i Mugambi ispravili su i porinuli u more izdubeni čamac, iako je to bilo vrlo teško zbog valova koji su neprestano udarali o obalu. Ali napokon su uspjeli, pa su doskora veslali uz obalu prema ušću Ugambija. Tu im je bilo prilično teško ući protiv udružene struje i oseke, ali okoristivši se virovima blizu obale stigli su u

sumrak gotovo nasuprot mjesta, gdje su ostavili čopor na spavanju.

Zavezavši čamac za granu koja je visila nad njima, uputili su se u džunglu te su uskoro naišli na majmune. Hranili su se voćem nedaleko trščaka gdje je bio pao bivol. Šitu nisu nigdje vidjeli, niti se te noći vratio, pa je Tarzan pomislio da je odlutao da potraži životinje svog roda.

Sutradan rano majmun-čovjek vodio je svoj čopor niz rijeku, a dok je hodao resko je nekoliko puta povikao. Odmah se iz velike daljine slabo začuo odgovor, i pola sata kasnije vitko Šitino tijelo skočilo je ondje gdje su se drugi članovi čopora oprezno ukrcavali u čamac.

Velika životinja, svinutih leđa i predući poput zadovoljne šarene mačkice, trljala je bokove o majmuna-čovjeka, a onda je na Tarzanovu zapovijed spretno skočila na svoje prijašnje mjesto na pramcu.

Kad su svi bili na mjestu, otkrili su da nema dvojice Akutovih majmuna. Iako su ih majmunski kralj i Tarzan dozivali više od jednog sata, nije bilo odgovora, pa su se napokon otišli. Pokazalo se da su dvojica nestalih bili upravo oni koji su pokazivali najmanju želju da se priključe ekspediciji s otoka te su trpjeli i najveći strah na putu. Zato je Tarzan bio posve siguran da su se radije namjerno udaljili nego da ponovno uđu u kanou.

Kad je ta skupina skretala prema obali, odmah poslije podneva, da potraži hrane, na trenutak ih je promatrao vitak, gol divljak iza gustog zelenog zaklona koji je obrubljivao obalu rijeke, a onda je nestao uzvodno prije nego ga je itko od onih u kanoi opazio.

Poput jelena skakao je uskim tragom, dok nije, sav uzbuđen od vijesti, upao u urođeničko selo nekoliko milja iznad točke gdje su se Tarzan i njegov čopor zaustavili da love.

— Dolazi još jedan bijelac! — povikao je poglavici koji je čučao pred ulazom u okruglu kolibu. — Još jedan

bijelac, a s njim je mnogo ratnika. Dolaze u velikoj ratnoj kanoi da ubijaju i robe kao što je učinio i onaj crnobradi koji je upravo otišao.

Kaviri skoči na noge. Nedavno je iskusio grubost bijela čovjeka, pa mu je srce bilo puno gorčine i mržnje. Za trenutak zabubnjaše ratni bubnjevi u selu dozivajući lovce iz šume i radnike s polja.

Porinuli su sedam ratnih kanoa s posadom od naličenih ratnika okićenim perjem. Duga koplja stršila su iz grubih ratnih čamaca dok su tiho klizili rijekom, tjerani golemim mišićima što su se valjali pod blistavom, crnom kožom.

Sad nisu bubnjali bubnjevi, niti je trubio urođenički rog, jer je Kaviri bio lukav ratnik, i nije želio riskirati, ako se to ikako moglo. On će sa sedam kanoa tiho naletjeti na onu jedinu što pripada bijelcu, pa će, prije nego što puške mogu ljudima zadati mnogo štete, svladati neprijatelja samim brojem svojih ljudi.

Kavirijeva kanoa plovila je na kratkoj udaljenosti ispred drugih, a kad je zaobišla oštar zavoj rijeke, gdje ju je brza struja hitro ponijela naprijed, naišla je iznenada na ono što je Kaviri tražio.

Tako blizu bile su te dvije kanoe jedna drugoj, da je crnac, prije nego što su se kanoe dodirnule, imao samo priliku da zamijeti bijelo lice na pramcu čamca koji je nadolazio, a njegovi su se ljudi već podigli i stali vikati poput mahnitih vragova i bacati duga koplja na one u drugoj kanoi.

Ali trenutak kasnije, kad je Kaviri shvatio kakva to posada sjedi u bijelčevu izdubenom čamcu, bio bi dao sve svoje kuglice i željeznu žicu da se mogao naći u sigurnosti udaljenog sela. Jedva su se dva čamca dodirnula, kad su se strašni Akutovi majmuni podigli, režeći i lajući, s dna kanoe pa su dugim, kosmatim rukama, ispruženim daleko, trgali prijeteća koplja iz ruku Kavirijevih ratnika.

Crnce je savladao strah, ali nije bilo druge nego boriti se. Sad su druge ratne kanoe brzo došle do dvaju čamaca. Njihovi ratnici željeli su što prije upasti u borbu, jer su mislili da su im neprijatelji bijelci i njihovi urođenički nosači.

Rojili su se oko Tarzanove kanoe. Ali kad su ugledali kakav je to neprijatelj, sve su čamce okrenuli i počeli brzo veslati uzvodno. Samo se jedan čamac nije okrenuo. Taj je došao preblizu kanoe majmuna-čovjeka prije nego što su ratnici shvatili da njihovi sunarodnjaci imaju posla s demonima, a ne s ljudima. Kad su se dodirnuli, Tarzan je nešto prišapnuo Šiti i Akutu, tako da prije nego su se napadači mogli povući, skoči na njih golema pantera s vriskom od kog se ledenila krv, a na drugi kraj kanoe popeo se velik majmun.

Na jednom kraju pantera je strašno harala jakim pandžama i dugim, oštrim koljačima, dok je Akut na drugom grizao žutim očnjacima vratove onih koji su mu došli nadohvat, bacajući prestravljene crnce u vodu kako je prilazio sredini kanoe.

Kaviri se tako zaposlio tim demonima koji su ušli u čamac, da nije mogao pomoći svojim ratnicima. Divovski bijeli vrag istrgao mu je koplje iz ruke kao da je on, jaki Kaviri, novorođenče. Kosmate nemani savladale su borce, a crni poglavica borio se prsa o prsa sa strašnim čoporom.

Kaviri se hrabro borio protiv protivnika, jer je osjećao da mu je smrt neizbježna, pa je zato u najmanju ruku htio život prodati što skuplje. Ali doskora bilo je očigledno da je sve uzalud pred nadljudskim mišicama i spretnošću stvorenja koje mu se napokon dočepalo vrata i oborilo ga na dno čamca.

Odmah se Kaviriju poče vrtjeti u glavi — predmeti postali su zbrkani i nejasni pred očima — boljela su ga prsa dok se borio za dah života koji mu je onaj nad njim zauvijek oduzimao. Onda je izgubio svijest.

Kad je ponovno otvorio oči, vidio je, na svoje čuđenje, da nije mrtav. Ležao je, čvrsto vezan, na dnu kanoe. Velika je pantera sjedila i gledala ga.

Kaviri je zadrhtao i ponovno zatvorio oči, čekajući da ta okrutna zvijer skoči i oslobodi ga jadnog straha.

Poslije jednog trenutka, budući da se koljači nisu žarili u njegovo drhtavo tijelo, ponovno se usudio otvoriti oči. Onkraj pantere klečao je bijeli div koji ga je bio savladao.

Čovjek je veslao, dok je odmah iza njega Kaviri vidio da neki njegovi ratnici također veslaju. Iza njih čučalo je nekoliko kosmatih majmuna.

Kad je Tarzan vidio da je poglavica došao k svijesti, progovorio je.

— Kažu mi tvoji ratnici da si ti poglavica velikog naroda i da se zoveš Kaviri — rekao je.

— Tako je — potvrdi crnac.

— Zašto si me napao? Ja sam dolazio u miru.

— Prije tri mjeseca došao je i drugi bijelac »u miru« — odvrati Kaviri — a kada smo mu mi donijeli darove, kozu, kasavu i mlijeko, navalio je s puškama i poubijao mnogo ljudi, a zatim je otišao oduzevši nam sve koze i mnogo mladih muškaraca i žena.

— Ja nisam takav kakav je onaj drugi bijeli čovjek — odgovori Tarzan. — Ne bih ti bio naudio da nisi navalio na mene. Reci mi, kakvo je bilo lice tog opakog bijelca? Tražim jednog koji mi je učinio zlo. Možda je to baš taj.

— Bio je čovjek opaka lica pokrivena velikom, crnom bradom, i bio je vrlo, vrlo zao — da, vrlo, vrlo zao.

— Je li s njim bilo maleno bijelo dijete? — upitao je Tarzan, a srce mu je gotovo prestalo kucati dok je očekivao odgovor.

— Nije — odgovori Kaviri — bijelo dijete nije bilo u skupini tog čovjeka — bilo je u drugoj skupini.

— Drugoj skupini! — uskliknu Tarzan. — Kakvoj drugoj skupini?

— Sa skupinom koju je taj vrlo zli bijelac progonio. U njoj je bio bijeli čovjek, bijela žena i dijete, sa šest mosulskih nosača. Oni su prošli uzvodno tri dana ispred vrlo zlog bijelca. Mislim da su bježali.

Bijeli muškarac, žena i dijete! Tarzan je bio zabezeknut. Dijete mora biti njegov mali Jack. Ali tko su ta žena — i muškarac? Je li moguće da se jedan od Rokoffovih saveznika urotio s nekom ženom — koja je pratila Rokoffa — da mu ukrade dijete?

Ako je tako, oni sigurno namjeravaju dijete vratiti u civilizaciju pa ili tražiti nagradu ili zadržati malog zarobljenika radi otkupnine.

Ali sad, kad ih je Rokoff uspio potjerati duboko u unutrašnjost, uz tu divlju rijeku, nema sumnje da će ih napokon stići, osim ako ih, što je bilo još vjerojatnije, ne uhvate i ne ubiju oni isti ljudožderi dalje uz Ugambi kojima je Rokoff, Tarzan je sad bio siguran, htio predati dijete.

Dok je razgovarao s Kavirijem, kanoe su neprestano plovile uzvodno prema poglavičinu selu. Kavirijevi ratnici veslali su u tri kanoe i bacali potajne, prestrašene poglede na strašne suputnike. Tri Akutova majmuna bila su ubijena u tom susretu, ali je s Akutom zajedno, ostalo osam užasnih zvijeri, a bio je i Šita, pantera, i Tarzan i Mugambi.

Kavirijevi ratnici nisu nikad u cijelom životu vidjeli tako strašnu posadu. Očekivali su da ih trenutno napadnu i rastrgaju neki od njihovih zarobljivača. I, da se pravo kaže, Tarzan i Mugambi i Akut jedva su zadržavali te uzrežale, neraspoložene zvijeri da ne grizu ona svijetla, gola tjelesa što su se, dok su veslači veslali, o njih tu i tamo češala. A njihov strah još je više uzbuđivao životinje.

U Kavirijevu logoru Tarzan se zaustavio samo toliko da pojede hranu koju su im dali crnci, i da uredi s poglavicom da mu prepusti tuce ljudi da veslaju

kanoom.

Kaviri je bio i previše spreman da se složi sa svakim zahtjevom koji mu je majmun-čovjek mogao postaviti, samo da se što prije riješi onog užasnog čopora. Ali bilo je lakše, kako je uskoro vidio, ljude obećati nego dati, jer kad su ljudi saznali što on namjerava, oni koji još nisu pobjegli u džunglu, sad nisu časili ni časa da uteknu, tako da je Kaviri kad se okrenuo da pokaže one koji su trebali da prate Tarzana, otkrio da je on jedini član plemena koji je ostao u selu.

Tarzan nije mogao potisnuti smiješak.

— Kao da nas ne žele pratiti — rekao je. — Ali samo ti ostani mirno ovdje, Kaviri, pa ćeš odmah vidjeti kako se ljudi jate oko tebe.

Onda se majmun-čovjek podigao te je, sazvavši svoj čopor, zapovjedio Mugambiju da ostane s Kavirijem, a on je nestao u džungli sa Šitom i majmunima za petama.

Na pola sata tišinu mrke šume prekidali su samo obični šumovi bujnog života, koji su samo povećavali sumornu samoću džungle. Kaviri i Mugambi sjedili su sami u ograđenom selu i čekali.

Ubrzo se iz velike udaljenosti začu strašan zvuk. Mugambi prepozna neobični izazov majmuna-čovjeka. Odmah s različitih strana svijeta, podiže se strašan polukrug sličnih povika i vrisaka, koji je tu i tamo prekidao jezovit urlik gladne pantere.

izdan

Dva divljaka, Kaviri i Mugambi, čučali su pred ulazom u Kavirijevu kolibu i gledali jedan drugoga — Kaviri sa slabo skrivenim nemirom.

— Što je to — dahnuo je.

— To su Tarzan i njegovi — odgovorio je Mugambi. — Ali ne znam što čine, osim ako ne proždiru tvoje ljude koji su pobjegli.

Kaviri zadrhta te stade u strahu valjati očima prema džungli. U svem svojem dugom životu u divljoj džungli nije nikad čuo tako strašnu, užasnu graju.

Ta je dolazila sve bliže, a sad su se s njom miješali i prestrašeni povici žena, djece i muškaraca. Dvadeset dugih minuta trajala je ta jezovita graja, dok se nije činila na daljini od ograde koliko se možeš kamenom dobaciti. Kaviri se podigao da pobjegne, ali ga je Mugambi uhvatio i zadržao, jer mu je tako bio zapovijedio Tarzan.

Trenutak kasnije izbi iz džungle čopor prestravljenih urođenika, trčeći prema kolibama. Trčali su poput prestrašenih ovaca, a iza njih, goneći ih kako se gone ovce, dolazio je Tarzan, Šita i strašni Akutovi majmuni.

Uskoro se Tarzan našao pred Kavirijem, a na usnama mu je bio onaj stari, mirni smiješak.

— Vratili su ti se ljudi, moj brate — rekao je — a sad možeš izabrati one koji će me pratiti i veslati kanoom.

Dršćući, Kaviri zatetura i pozva ljude da iziđu iz koliba. Ali nitko nije odgovorio na taj poziv.

— Reci im — predložio je Tarzan — da ću, ne dođu li, poslati svoje pomoćnike da ih dovedu.

Kaviri učini kako mu je rečeno, te su u tren oka izišli svi seoski stanovnici, valjajući razrogačenim i prestrašenim očima od jednog do drugog divljeg stvorenja što je lutalo seoskom ulicom.

Kaviri je brzo odredio tuce ratnika koji će pratiti Tarzana. Ti jadni ljudi gotovo su pobijeljeli od straha na pomisao da će biti u blizini pantere i majmuna u uskoj kanoi. Ali kad im je Kaviri protumačio da nema druge — da će ih Tarzan progoniti sa svojim mrkim čoporom ako pokušaju pobjeći od dužnosti — napokon su turobno pošli na rijeku i zauzeli mjesto u kanoi.

Uzdahnuvši od olakšanja, poglavica je vidio kako ta skupina iščezava za nedalekom okukom uz rijeku.

Tri dana ta čudna skupina plovila je sve dalje i dalje u srce divlje zemlje koja leži na svakoj strani gotovo neistraženog Ugambija. U to vrijeme tri su od dvanaest ratnika pobjegli. Ali budući da je nekoliko majmuna napokon shvatilo tajnu veslanja, Tarzan nije toliko žalio taj gubitak.

On bi zapravo bio putovao mnogo brže obalom, ali je vjerovao da može bolje držati divlju posadu na okupu ako se nalaze u čamcu. Dvaput na dan pristali bi da love i hrane se, a noću su spavali na obali ili na kojem od brojnih otočića koji su načičkavali rijeku.

Urođenici su bježali pred njima glavom bez obzira, tako da su na svom putu nalazili samo pusta sela. Tarzan je želio doći u dodir s tim divljacima koji su stanovali na obali rijeke, ali dosad mu to nije uspjelo.

Napokon odlučio je da on sam pođe obalom a da ga ostalo društvo slijedi čamcem. Protumačio je Mugambiju ono što je naumio, te je napomenuo Akutu da slijedi upute crnaca.

— Pridružit ću vam se za nekoliko dana — napomenuo je. — Sad idem naprijed da saznam što je s

onim vrlo zlim bijelcem.

Za idućeg odmora Tarzan je pošao na obalu pa se doskora izgubio iz vida svojih ljudi.

Prvih nekoliko sela na koja je naišao bilo je pusto, te se tako vidjelo da je vijest o njihovu dolasku brzo putovala. Ali s večeri naišao je na udaljenu skupinu slamnatih koliba okruženih grubom ogradom, unutar koje se nalazilo nekoliko stotina urođenika.

Žene su spremale večeru kad se Tarzan našao nad njima u granju gorostasnog drveta što je na jednoj točki nadvisilo ogradu.

Tarzan nije znao kako da stupi u dodir s ovim ljudima a da ih ne prestraši niti u njima probudi divlju ljubav za borbu. Nije se želio boriti, jer sad je imao mnogo važniji zadatak nego da se bori sa svakim plemenom na koje slučajno naiđe.

Napokon je nešto izmislio. Pošto se uvjerio da ga oni dolje ne mogu vidjeti, nekoliko je puta, oponašajući panteru, promuklo zaroktao. Sve su se oči odmah okrenule gore prema lišću.

Postajalo je sve tamnije, pa nisu mogli progledati kroz lisnati zaklon koji je majmuna-čovjeka štitio od njihovih pogleda. Onaj trenutak kad je privukao njihovu pažnju još je oštrije i gadnije zaurlao, poput iste one životinje, a onda je, a da gotovo nije pomakao ni jedan list dok je silazio, sišao na tlo izvan ograde pa je, brzinom jelena, potrčao naokolo prema seoskim vratima.

Tu je tukao po povezanim kolcima kojima su vrata bila sagrađena te je dovikivao urođenicima na njihovu jeziku da je prijatelj koji želi hrane i konak.

Tarzan je dobro poznavao prirodu crnaca. Znao je da će ih rokot i urlik Šite na drvetu uzrujati, i da će ih njegovo udaranje po vratima u tom mraku još više prestrašiti.

Nije čudo što mu nisu odgovorili na poziv, jer se crnci boje svakog glasa koji se čuje u noći s one strane

ograde, uvijek ga pripisuju kakvu demonu ili drugom sablasnom posjetiocu. Ali je on još zvao.

— Pustite me unutra, moji prijatelji! — vikao je. — Ja sam bijelac koji progonim onog vrlo zlog bijelca koji je ovim putem prošao prije nekoliko dana. Slijedim ga zato da ga kaznim za one grijehe što ih je počinio vama i meni. Ako sumnjate u moje prijateljstvo, dokazat ću ga time što ću otići na ono drvo iznad vašeg sela i otjerati Šitu u džunglu, prije nego što skoči među vas. Ako mi ne obećate da ćete me pustiti unutra i sa mnom postupati kao s prijateljem, pustit ću Šitu da ostane ondje i da vas proždre.

Jedan časak vladala je šutnja. Onda se iz tišine sela začu glas starca.

— Ako si ti doista bijelac i prijatelj, pustit ćemo te unutra. Ali najprije moraš otjerati Šitu.

— Dobro — prihvati Tarzan. — Slušajte, pa ćete čuti kako bježi Šita.

Majmun-čovjek brzo se vrati na drvo. Ovaj put ulazio je u granje s velikom bukom, a u isto vrijeme zlokobno je režao poput pantere, tako da oni dolje povjeruju da je ona velika zvijer još uvijek na drvetu.

Kad je dopro gotovo iznad seoske ulice, podigao je veliku graju, tresao je žestoko drvo, dovikivao panteri da pobjegne ili će je ubiti, a glas prekidao je urlikom i režanjem ljutite zvijeri.

Zatim je otrčao prema suprotnoj strani drveta pa u džunglu, udarajući glasno po deblima, režeći sve slabije kako se udaljivao od sela.

Nekoliko trenutaka kasnije vratio se na seoska vrata te je doviknuo urođenicima:

— Otjerao sam Šitu — rekao je. — Sad dođite i pustite me kao što ste obećali.

Neko vrijeme čula se uzbuđena rasprava, ali je napokon došlo šest ratnika i otvorilo vrata, zureći tjeskobno napolje, očito sa strahom očekujući kakvo će

stvorenje naći napolju. Nije im mnogo odlanulo kad su ugledali gotovo golog bijelca. Ali kad im se Tarzan obratio mirnim glasom i uvjeravao ih o svom prijateljstvu otvorili su vrata malko više i pustili ga.

Kad su vrata bila ponovno zatvorena, osjećaj sigurnosti ponovno se vrati domorocima. Dok je Tarzan hodao seoskom ulicom prema poglavičinoj kolibi, okruživao ga je čopor muškaraca, žena i djece.

Od poglavice saznao je da je Rokoff prošao uzvodno rijekom prije tri dana, i da mu iz čela rastu rogovi i da ga prati tisuću đavola. Kasnije je poglavica rekao da je taj vrlo zli bijelac proboravio u selu mjesec dana.

Iako se ni jedna od tih izjava nije slagala s Kavirijevom, koji je bio rekao da je Rokoff otišao iz njegova sela tek prije tri dana i da mu je broj pratilaca mnogo manji, Tarzan se tim nesuglasicama nije nimalo čudio, jer je dobro znao kako čudno djeluje duša divljaka.

Njemu je bilo najvažnije da sazna da se nalazi na pravom tragu, i da taj vodi u unutrašnjost. Znao je da mu u takvoj prilici Rokoff ne može nikako pobjeći.

Poslije nekoliko sati unakrsnog ispitivanja majmun-čovjek saznao je da nekoliko dana pred Rokoffom putuje još jedna skupina — tri bijelca — muškarac, žena i dječačić, s nekoliko Mosula.

Tarzan je protumačio poglavici da će ga njegovi ljudi slijediti u kanoi, i da će po svoj prilici stići sutradan, i da poglavica, iako će Tarzan možda poći naprijed, treba da ih primi prijateljski i da ih se ne treba bojati, jer će se Mugambi pobrinuti da ništa ne naude poglavičinim ljudima, samo ako ih prijateljski prime.

— A sad — zaključio je — ja ću leći ispod tog drveta i spavati. Vrlo sam umoran. Neka me nitko ne smeta.

Poglavica mu je ponudio kolibu, ali je Tarzan, budući da je otprije poznavao urođeničke kolibe, više volio spavati na svježem zraku, a osim toga imao je i svoje

planove koje je mogao bolje provesti ako ostane ispod drveta. Naveo je kao razlog da hoće biti pri ruci u slučaju da se Šita vrati, a tom objašnjenju poglavica se vrlo radovao i dopustio mu da spava ispod drveta.

Tarzan je dobro znao da je korisno da na urođenike ostavi dojam kao da posjeduje više-manje čudesne sile. Mogao im je ući u selo i da se ne posluži vratima, ali mislio je da će iznenadan i neprotumačiv nestanak, kad za to dođe vrijeme, na njihove djetinje duše djelovati dublje i trajnije. Zato se on, čim se selo smirilo i zaspalo, podigao, skočio u granje drveta i tiho iščeznuo u crnoj, tajanstvenoj noći prašumskoj.

Ostatak te noći majmun-čovjek kretao se brzo gornjom i srednjom trasom šume. Kad se moglo dobro penjati, više je volio gornje granje gorostasnog drveća, jer mu je onda mjesec bolje osvjetljavao put. Ali su se njegova čula od rođenja tako navikla na taj strašni svijet da se čak i u gustoj, crnoj sjeni pri tlu mogao kretati lako i brzo. Vi ili ja, dok hodamo ispod svjetlosnih lukova Main Streeta, ili Broadwaya, ili State Streeta, ne bismo se kretali sigurnije ili ni desetinom one brzine kojom se spretni majmun-čovjek kretao onim mračnim labirintom koji bi nas posve zbunio.

U zoru zaustavio se da se nahrani, a onda je nekoliko sati odspavao, da krene naprijed prema podnevu.

Dvaput je naišao na urođenike. Iako mu je bilo prilično teško da im se približi, ipak je u svakoj prilici uspio da umiri njihov strah i ratoborne nakane, te je od njih saznao da se nalazi na Rokoffovu tragu.

Dva dana kasnije, dok je još uvijek slijedio Ugambi, naišao je na veliko selo. Poglavica, čovjek opake pojave, naoštrenih zuba koji su često odavali ljudoždera, primio ga je naoko prijateljski.

Majmun-čovjek bio je sad potpuno umoran, te je odlučio da otpočine osam do deset sati, tako da bude svjež i jak kad dostigne Rokoffa, a bio je siguran da ga

mora uskoro sresti.

Poglavica mu je rekao da je bradati bijelac otišao iz sela upravo prijašnje jutro, i da će ga on sigurno uskoro stići. Poglavica je rekao da onu drugu skupinu nije vidio niti je o njoj čuo.

Tarzanu se nije dopala vanjština i vladanje tog čovjeka. Iako se naoko vladao prijateljski, činilo se da nekako prezire polugolog bijelca koji dolazi bez pratnje i ne dijeli darove. Ali Tarzanu je trebala hrana i počinak, a to mu selo može lakše pružiti nego džungla, pa se zato, budući da se nije bojao ni čovjeka, ni životinje, ni vraga, savio u sjeni jedne kolibe i doskora zaspao.

Jedva je otišao od poglavice, kad je taj pozvao dva svoja ratnika te im prišapnuo nekoliko uputa. Trenutak kasnije ta su glatka, crna tjelesa jurila stazom uz rijeku prema istoku.

U selu poglavica je zapovjedio da sve bude savršeno mirno. Nije dopuštao da se itko približi spavaču, niti da se pjeva ili glasno razgovara. Vrlo mu je bilo stalo da se gost ne uznemiruje.

Tri sata kasnije nekoliko je kanoa tiho doplovilo niz Ugambi. Njima su brzo veslale jake mišice crnih posada. Na obali rijeke stajao je poglavica podigavši koplje vodoravno nad glavom, kao da onima u čamcima daje unaprijed dogovoreni znak.

A tako je i bilo — htio je naznačiti da bijeli stranac još uvijek mirno spava u selu.

Na pramcima dvaju kanoa nalazili su se glasnici koje je prije tri sata poslao poglavica. Bilo je očito da ih je bio poslao da slijede i dovedu tu skupinu, i da je znak s obale bio dogovoren prije nego su oni otišli iz sela.

Za nekoliko trenutaka izdubeni čamci pristali su uz zelenu obalu. Urođenici su se iskrcali, a za njima i šestorica bijelaca. To su bili podmukli, ružni ljudi, a nitko više od opakog, bradatog čovjeka koji je njima zapovijedao.

— Gdje je bijelac o kom tvoji glasnici govore da je u selu? — upitao je poglavicu.

Ovuda, *bwana* — odgovorio je urođenik. — Pažljivo sam održavao tišinu u selu, da može još spavati kad se ti vratiš. Ne znam je li to onaj koji ti želi nauditi, ali me je ispitivao sve o tebi, a po pojavi je onakav kakva si ga ti opisao. Ali ti si mislio da je taj siguran u zemlji što si je nazvao Otok džungle. Da mi to nisi ispričao, ne bih ga bio prepoznao, i on bi te slijedio i ubio. Ako je prijatelj, a ne neprijatelj, onda nije načinjena nikakva šteta. Ali ako se pokaže da je neprijatelj, ja bih vrlo želio pušku i nešto municije.

— Dobro si učinio — odgovorio je bijelac — i imat ćeš pušku i municiju bio on prijatelj ili neprijatelj, samo ako budeš uz mene.

— Bit ću s tobom — odgovori poglavica — a sad dođi i pogledaj stranca koji spava u mom selu.

Rekavši tako, on se okrenu i odvede ih do kolibe u sjeni koje je mirno spavao Tarzan ne sluteći ništa.

Iza te dvojice dolazili su preostali bijelci i dvadesetak ratnika. Ali zbog podignutih kažiprsta poglavice i njegova druga svi su šutjeli.

Kad su zaobišli ugao kolibe, oprezno i na prstima, ružan smiješak dodirnu usne bijelca kad mu oči padoše na golemi lik zaspalog majmuna-čovjeka.

Poglavica ga je pogledao upitno, a on je kimnuo glavom, da označi da poglavica nije pogriješio u svojim sumnjama. Onda se okrenuo onima iza sebe pa je, pokazavši spavača, dao znak da ga uhvate i vežu.

Trenutak kasnije šest ratnika skočilo je na iznenađenog Tarzana te su djelovali tako brzo da je bio dobro vezan prije nego što je mogao ista učiniti da pobjegne.

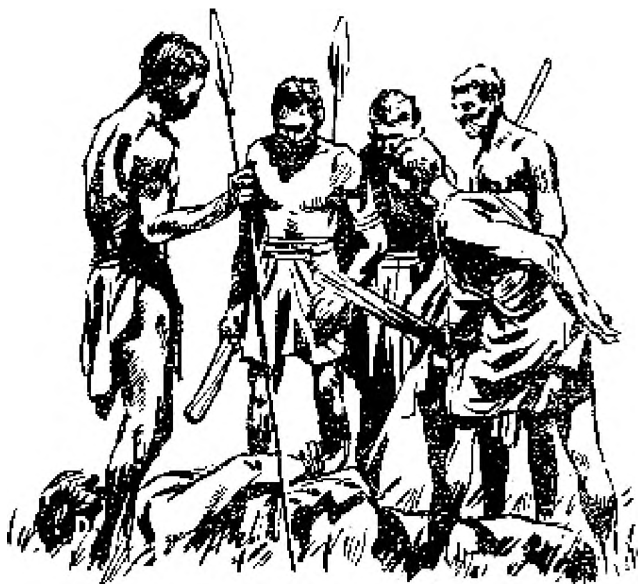
Zatim su ga bacili na ležaj, a kad su mu se oči otvorile na gomilu koja je stajala kraj njega, pale su na opako lice Nikolasa Rokoffa.

Rokoff se nacerio. Stupio je posve do Tarzana.

— Svinjo! — povikao je. — Nisi li se dovoljno naučio da treba da se kloniš Nikolasa Rokoffa?

Zatim je nogom udario ispruženog čovjeka u lice.

— Ovo ti je za dobrodošlicu — zareži. — Noćas, prije nego te moji prijatelji pojedu, reći ću ti što se dogodilo tvojoj ženi i djetetu, i što s njima nadalje kanim učiniti.

ples smrti

Kroz bujno, isprepleteno raslinstvo vijugalo se potpuno tiho vitko tijelo na mekim jastučastim stopalima.

Samo su dvije svijetle točke žuto-zelena plamena katkad odrazile ekvatorijalnu mjesečinu što je od vremena do vremena probijala krov koji je u noćnom povjetarcu šuštao kao da tiho uzdiše.

Katkad bi se životinja zaustavila podigavši nos visoko i njušeći kao da slijedi nekakav trag. Onda bi pak, brzo i nakratko, skočila u granje, tako da bi se na trenutak prekinulo ono neprestano napredovanje prema istoku. U njezine osjetljive nozdrve dolazio je slabi, nevidljivi trag mnogih sočnih četveronožaca, tako da je okrutna, spuštena čeljust slinila od gladi.

Ali životinja je uporno napredovala. Čudno je što se nije obazirala na glad, koja bi inače natjerala valovite, krznom obučene mišice da skoče na neki mekani vrat.

Cijelu tu noć nastavljala je životinja svoj samotni put, a idući dan zaustavila se samo jednom da ubije, i razderala je na komadiće lovinu i proždirala je mumljajući mrzovoljasto kao da je napola uginula od gladi.

Bilo je mračno kad se približila ogradi što je okruživala veliko urođeničko selo. Poput sjene hitre i tihe smrti kružila je oko sela držeći nos na tlu, zaustavivši se napokon blizu ograde, ondje gdje je ta gotovo dodirivala nekoliko koliba. Tu je životinja jedan trenutak njušila, a onda je, okrenuvši glavu na jednu

stranu, slušala naćulivši uši.

Ono što je čula nije po ljudskim mjerilima bio nikakav šum, a ipak kao da se preko vrlo razgranatih i nježnih organa životinje poslala poruka divljem mozgu. Divna preobrazba zbila se u onoj nepokretnoj gomili kosti i mišića, koja je trenutak prije stajala kao da je isklesana iz stanca kamena.

Kao da se nalazi na čeličnim perima koja su se odjednom ispružila, podigla se brzo i tiho na vrh ograde te je, potajno poput mačke, iščezla u tamnom prostoru između zida i stražnje najbliže kolibe.

Na seoskoj ulici s one strane žene su pripremale vatrice i donosile lonce s vodom, jer je trebalo da proslave veliku gozbu prije nego noć potraje nekoliko sati. Oko jaka stupa usred okolnih vatara razgovarala je skupina crnih ratnika. Tjelesa bila su im naličena bijelo i modro i oker u širokim i grotesknim prugama. Velike krugove boje naličili su oko očiju i usana, prstiju i trbuha, a sa pokrivala na glavi, olijepljenih ilovačom, dizalo se šareno perje i komadi duge, ravne žice.

Selo se pripremalo za gozbu, dok je u kolibi na jednoj strani tog prizora skore orgije ležala svezana žrtva njihovih životinjskih apetita, čekajući svršetak. A kakav svršetak!

Tarzan-majmun napinjao je jake mišice da prekine vezove koji su ga sapinjali. Ali su te, na Rokoffov zahtjev, mnogo puta pojačali, tako da ih ni golema snaga majmuna-čovjeka nije mogla pomaknuti.

Smrt!

Tarzan je tog Strašnog Lovca mnogo puta pogledao u lice, i nasmiješio se. I noćas bi se opet smiješio kad bi znao da kraj dolazi brzo. Ali sad nije mislio na sebe, nego na druge — na svoje drage koji će najviše trpjeti ako on umre.

Jane nikad neće saznati kakva je to bila smrt. Za to je hvalio nebesima. I bio je zahvalan što je barem ona

sigurna u srcu najvećeg grada na svijetu. Sigurna među ljubaznim i prijateljskim ljudima koji će sve učiniti da joj olakšaju nevolju.

Ali dječak!

Tarzan se previjao od boli kad je na nj mislio. Njegov sin! A sad su njega — velikog gospodara džungle — njega, Tarzana, kralja majmuna, jedinog na svijetu koji je bio kadar da pronađe i spasi to dijete iz užasa koje je zla Rokoffova duša zasnovala — uhvatili poput kakva glupana! Treba da umre za nekoliko sati, a s njim otići će i posljednja prilika da se pomogne djetetu.

Nekoliko puta popodne dolazio je Rokoff da ga vidi i grdi i psuje. Ali nije čuo od golemog zarobljenika niti riječi prigovora ili uzdaha boli.

Zato se napokon toga okanio, te je osobiti dio svog opakog duševnog mučenja ostavio za posljednji trenutak, kad je Rokoff, upravo prije nego divlja koplja ljudoždera zauvijek oslobode predmet njegove mržnje trpljenja, htio da svom neprijatelju otkrije boravište njegove žene, o kojoj je Tarzan mislio da je u Engleskoj.

Mrak je pao na selo. Majmun-čovjek slušao je pripreme za mučenje i gozbu. Predstavljao je sebi ples smrti — jer ga je mnogo puta već vidio. Sad će on biti središnji lik, svezan za stup.

On se nije bojao mučenja polakim umiranjem, dok ga ratnici u kolu oko njega sijeku na komadiće paklenskom vještinom, koja sakati, a da ne donosi nesvijest. Bio je navikao na trpljenje i na krv i okrutnu smrt. Ali zato mu želja za životom nije bila ništa slabija, i njegovo će cijelo biće prožimati nada i odluka, dok god ne zasvijetli i posljednja iskra života i ne ugasi se. Neka samo popuste na pažnji na trenutak, on je znao da će njegov lukavi duh i golemi mišići pronaći načina kako će pobjeći — pobjeći i osvetiti se.

Dok je tako ležao, misleći bijesno na svaku mogućnost spasa, njegove osjetljive nosnice osjetiše

slab, poznati vonj. Odmah se uzbuniše sve snage njegova duha. Ubrzo njegove uvježbane uši uhvatiše šum nečega što se nalazilo napolju — iza kolibe u kojoj je ležao.

Usne mu se pomakoše, pa iako iz njih nije izlazio nikakav zvuk koji bi moglo zamijetiti ljudsko uho s one strane zidova zatvora, ipak je znao da će ono napolju čuti. Već je znao tko je to, jer su mu nosnice jasno rekle, kao što nama oči govore o staru prijatelju što ga susrećemo na bijelom svjetlu dana.

Trenutak kasnije čuo je nježni šum krznata tijela i jastučastih stopala koja su se penjala ogradom a onda strugala po zidu kolibe. Odmah se kroz rupu, tako načinjenu, provuče velika životinja te mu prisloni hladnu njušku uz vrat.

To je bila pantera Šita.

Životinja je njuškala oko ispruženog čovjeka malko cvileći. Izmjena misli između njih dvoje bila je ograničena, pa Tarzan nije bio siguran shvaća li Šita sve što mu on nastoji saopćiti. Šita je, dakako, vidio da je čovjek svezan i bespomoćan. Ali da li će pantera shvatiti da je gospodar u opasnosti, Tarzan nije mogao znati.

Što je dovelo životinju? Činjenica da je došla govorila je što ona može učiniti. Ali kad je Tarzan pokušao navesti Šitu da grize vezove, velika životinja kao da nije shvaćala što se očekuje, nego je umjesto toga počela lizati zapešća i ruke zarobljenika.

Tada začuše kako se netko približava kolibi. Šita je tiho zarežao i odšuljao se u tamni kut. Posjetilac očito nije čuo tu opomenu, jer je gotovo odmah ušao u kolibu — visok, gol, divlji ratnik.

Prišao je Tarzanu i ubo ga kopljem. S usana majmuna-čovjeka začuo se neobičan, neprijatan zvuk, na koji je, iz tame najdaljeg kuta kolibe, skočila krznata smrt. Životinja je skočila ravno na prsi naličenog divljaka te je oštre pandže zarila u crno meso i zagrizla

Na Tarzanov znak, iz udaljenog tamnog kuta kolibe skočila je krznata smrt i zarila oštre pandže u crno meso divljaka i zagrizla velikim žutim koljačima u tamni vrat.

velikim žutim koljačima u tamni vrat.

Užasan vrisak boli i straha ote se crncu, a s njim se pomiješa i strašni urlik krvožedne pantere. Zatim nasta tišina — tišina, osim što se trgalo krvavo meso i pucale ljudske kosti među jakim čeljustima.

Zbog te buke selo je napolju odjednom ušutjelo. Onda se začuše glasovi koji su se savjetovali.

Visoki, strašljivi glasovi, i duboki, tihi zapovjednički zvuči poglavice. Tarzan i pantera začuše kako se približavaju koraci mnogo ljudi, a onda, na Tarzanovo čuđenje, velika mačka se podiže s tijela svog plijena te bešumno nestade iz kolibe kroz otvor kroz koji je bila ušla.

Čovjek je čuo tiho struganje tijela dok je prolazilo preko ograde, a onda je nastupila tišina. Sa suprotne strane kolibe čuo je kako se divljaci približavaju da izvide što je.

Malo se nadao da će se Šita vratiti, jer da ga je ta velika mačka bila naumila braniti od došljaka, bila bi ostala kad je začula da se približavaju divljaci.

Tarzan je znao kako je čudno sazdan mozak velikih prašumskih mesoždera — kako vraški neustrašivi znaju biti pred sigurnom smrću, a opet kako plašljivi i na najmanji izazov. On nije sumnjao da je neki zvuk crnih došljaka, koji je titrao strahom, udario odgovarajuću notu u živčanom sustavu pantere, te ju je potjerao da se šulja džunglom podvita repa.

Čovjek je slegao ramenima. E, pa što možemo? Očekivao je da umre, a napokon, što bi Šita mogao za nj učiniti, osim da ubije nekoliko neprijatelja prije nego ga usmrti puška u rukama bijelca.

Da ga je mačka mogla spasiti! Ah, to bi bila posve drukčija pripovijest! Ali Šita tomu nije dorasao, a sad je otišao, pa Tarzan mora izgubiti svaku nadu.

Sad su urođenici bili na ulazu u kolibu te su strašljivo zavirivali u tamnu unutrašnjost. Dvojica

sprijeda držala su zapaljene baklje u lijevim rukama a spremna koplja u desnim. Plašljivo su se zadržavali uz one straga, a ti su ih gurali naprijed.

Vrisak panterine žrtve, pomiješan s urlikom velike mačke, djelovao je snažno na njihove jadne živce, pa se sad strašna šutnja u onoj tamnoj unutrašnjosti činila još zlokobnijom nego što je bio užasni vrisak.

Tada se jedan od onih koje su silili da uđe sjeti sretna načina kako će najprije saznati kakva mu opasnost prijeti iz tihe unutrašnjosti. Brzim pokretom bacio je upaljenu baklju u sredinu kolibe. Odmah se sve na kratak trenutak osvijetli, prije nego se plamen ugasio na zemljanom podu.

Lik bijelog zarobljenika bio je još čvrsto svezan kao što su ga posljednji put ostavili, a usred kolibe još je jedan lik bio jednako nepomičan, strašno rastrganog i osakaćenog vrata i prsiju.

Taj prizor je u divljacima, u njihovim praznovjernim grudima, potakao više straha nego što bi i nazočnost samog Šite, jer su vidjeli samo ishod okrutnog napadaja na jednog njihovog čovjeka.

Ne videći uzroka, njihove zastrašene duše to sablasno djelo pripisivale su natprirodnim uzrocima, pa su se s tom mišlju okrenuli vrišteći od kolibe, skačući prestravljeni preko onih koji su im se natiskivali iza leđa.

Jedan sat Tarzan je slušao samo mrmor uzbuđenih glasova s onog kraja sela. Divljaci su očigledno nastojali da još jednom smognu hrabrosti i upadnu u kolibu, jer od vremena do vremena podigao bi se divlji poklič, onakav kakvim se ti ratnici služe na bojištu da potaknu svoju hrabrost.

Ali napokon ušla su dva bijelca, noseći baklje i puške. Tarzan se nije začudio kad je otkrio da nije došao Rokoff. On bi se bio okladio o svoju dušu da nikakva sila na svijetu ne bi bila pokrenula onu veliku kukavicu da

stupi pred nepoznatu prijetnju u kolibi.

Kad su urođenici vidjeli da bijelci nisu napadnuti, i oni su se sjatili u unutrašnjost, a glasovi su im zanijemili od užasa kad su vidjeli rastrgano tijelo svog druga. Bijelci su uzalud nastojali da im Tarzan protumači. Na sva njihova pitanja on je samo tresao glavom, a mrk, znalački osmijeh bio mu je na usnama.

Napokon je došao Rokoff.

Lice mu je vrlo problijedjelo kad su mu oči pale na ono krvavo tijelo što se cerilo s poda, lica pod smrtnom maskom boli i užasa.

— Hajde! — pozvao je poglavicu. — Hajdemo na posao i dokrajčimo tog demona prije no što bi ponovio ovo na više tvojih ljudi.

Poglavica je dao naloge da se Tarzan digne i odnese do stupa. Ali prošlo je nekoliko minuta prije nego što je mogao prisiliti ikoga od svojih ljudi da dodirnu zarobljenika.

Napokon su, nevoljko, četvorica mladih ratnika Tarzana grubo odvukli iz kolibe, a kad su se jednom našli napolju, užas kao da je nestao iz divljih srdaca.

Dvadesetak crnaca urlalo je i guralo i udaralo zarobljenika na ulici sela a onda su ga svezali za stup usred kruga vatrica i uzavrelih lonaca.

Kad su ga napokon svezali, te se činio bespomoćan i bez najmanje nade u pomoć, Rokoffova splasnula hrabrost nadula se do uobičajenih razmjera, sad kad je opasnost prestala.

Stupio je do majmuna-čovjeka pa je, zgrabivši koplje iz ruku jednog ratnika, prvi ubo bespomoćnu žrtvu. Strujica krvi prokapala je iz rane na boku niz divovu glatku kožu. Ali iz njegovih usta nije se začuo uzdah boli. Preziran smiješak na licu kao da je razbjesnio Rokoffa. Sipajući kletve, skočio je na bespomoćnog zarobljenika te ga je udarao stisnutim šakama po licu i nesmiljeno ga udarao po nogama.

Zatim je podigao teško koplje da ga zarije kroz ono jako srce, a Tarzan-majmun mu se i dalje prezirno smiješio.

Prije nego što je Rokoff mogao zariti oružje u srce, poglavica je skočio i odvukao ga od žrtve koju je on svojatao za sebe.

— Stani, bijelče — povikao je. — Otmi nam ovog zarobljenika i smrtni ples, pa ćeš ga možda ti zamijeniti.

Ta prijetnja snažno je djelovala, jer Rokoff više nije navaljivao na zarobljenika, iako je i dalje stajao malko podalje i vrijeđao svog neprijatelja. Rekao je Tarzanu da će sam on pojesti srce majmuna-čovjeka. Opširno je opisivao užase budućeg života Tarzanova sina, te je dao naslutiti da će njegova osveta doseći i Janu Clayton.

— Ti misliš da ti je žena sigurna u Engleskoj — govorio je Rokoff. — Jadna budala! Ona je upravo ovaj trenutak u rukama čovjeka koji čak nije ni poštena roda, daleko od zaštite prijatelja i sigurnosti Londona. Nisam ti htio kazati sve dok ti na Otok džungle ne donesem dokaz o njezinoj sudbini. Sad kad ćeš umrijeti najstrašnijom smrću kojom bijelac može umrijeti — neka ova riječ o nevolji tvoje žene pojača muke što ih moraš trpjeti prije nego što te posljednji divlji ubod koplja ne oslobodi mučenja.

Ples je sad počeo, a povici iz ratničkog kola zaglušili su dalje Rokoffove pokušaje da žalosti svoju žrtvu.

Divljaci su, dok je svjetlo vatre titralo i igralo se na naličenim tjelesima, skakali i kružili oko žrtve na stupu.

Tarzan se sjetio slična prizora, kad je iz sličnog položaja spasio D'Arnota u posljednji trenutak, prije nego što je posljednji ubod koplja završio njegovo trpljenje. Tko će sad njega spasiti? Nitko na cijelom svijetu ne može ga spasiti od muke i smrti.

Nikakav užas i odvratnost nije osjećao na pomisao da će ga poslije plesa ovi ljudski vragovi požderati. To nije povećavalo njegovo trpljenje, kao što bi bilo povećavalo

trpljenje obična bijelca, jer Tarzan je cijeli svoj život gledao kako prašumske životinje proždiru meso svoje lovine.

Zar se on sam nije borio za onu odurnu podlakticu velika majmuna, na onom davnom Dum-Dumu, kad je ubio divljeg Tublata i našao svoje časno mjesto među Kerčakovim majmunima?

Sad su se plesači plešući sve više približavali. Koplja su počela pomalo bosti, da poslije toga počnu bosti jače.

Ono će brzo doći. Majmun-čovjek težio je za posljednjim divljim ubodom koji će mu dovršiti nevolju.

A onda se, daleko u gustoj, strašnoj džungli, začu oštar vrisak.

Na trenutak plesači su stali, a u toj šutnji s usana čvrsto vezanog bijelca začu se odgovor, strašniji i užasniji nego onaj urlik.

Nekoliko trenutaka crnci su oklijevali. Zatim su, na poticaj Rokoffa i njihova poglavice, skočili da dovrše ples i žrtvu. Ali prije nego što je ikoje drugo koplje dodirnulo smeđu kožu, žuto-smeđe utjelovljenje zelenooke mržnje i okrutnosti skoči s vrata kolibe u kojoj je Tarzan bio zatvoren, i pantera Šita stajao je režeći uz svog gospodara.

Na trenutak crnci i bijelci stajali su kao gromom ošinuti. Oči su im se prikovale za iskešene koljače prašumske mačke.

Samo Tarzan-majmun vidio je što se još pomaljalo iz tamne unutrašnjosti kolibe.

viteštvo ili podlost

Kroz okno svoje kabine na *Kincaidu* Jane Clayton vidjela je kako joj supruga odvoze na zelenu obalu Otoka džungle, a onda je brod nastavio plovidbu.

Nekoliko dana vidjela je samo Svena Anderssena, šutljiva i odbojna kuhara *Kincaida*. Upitala ga je za ime obale na kojoj su ostavili supruga.

— Mislim puhati prilično skoro prilično jako — odgovorio je Šveđanin, a to je bilo sve što je od njega mogla doznati.

Zaključila je da ništa drugo engleski ne zna, pa ga je zato prestala ispitivati. Ali nikad nije zaboravljala da ga lijepo pozdravi i da mu se zahvali za ovu strašnu, odvratnu hranu koju joj je donosio.

Tri dana otkako su iskrcali Tarzana, *Kincaid* se usidrio na ušću velike rijeke. Tada je Rokoff došao u kabinu Jane Clayton.

— Stigli smo, moja draga — rekao je gadno se cereći. — Došao sam da vam ponudim sigurnost, slobodu i lagodnost. Moje se srce od vaše patnje smekšalo, pa bih htio popraviti stvari koliko samo mogu. Vaš suprug bio je životinja — to znate najbolje vi koji ste ga našli gola u njegovoj rodnoj džungli, gdje je divljao i družio se sa zvijerima. A ja sam gospodin, ne samo da sam se rodio od plemenite krvi nego sam i odgojen kako i spada visoku staležu. Vama, draga Jane, nudim ljubav kulturnog čovjeka i druženje s kulturnim i finim čovjekom, što vam je moralo nedostajati u odnosima s

jadnim majmunom za kog ste iz djevojačke zaslijepljenosti nesmotreno udali. Ja vas volim, Jane. Treba samo da kažete riječ, pa za vas više neće biti žalosti — čak će vam se i dijete vratiti a da mu se neće učiniti ništa zla.

Na vratima zaustavio se Sven Anderssen s ručkom koji je donosio lady Greystoke. Na dugom, tankom vratu nagnula mu se mala glava na jednu stranu, nablizu smještene oči napola su se zatvorile, uši — tako se jasno izrazilo ono držanje potajnog prisluškivanja — kao da su mu se zaista naćulile — čak i dugi, žuti, razvučeni brk kao da se nešto spustio.

Kad je Rokoff završio te je počekao odgovor, izražaj iznenađenja na licu Jane Clayton pretvori se u izražaj ogavnosti. Upravo je zadrhtala pred licem tog čovjeka.

— Ne bih se čudila, monsieur Rokoff — govorila je — da ste me pokušali prisiliti da podlegnem vašim opakim željama, ali nikad ne bih ni pomislila da ćete biti toliko zaslijepljeni pa da vjerujete da ću ja, žena Johna Claytona, doći k vama dobrovoljno, pa makar i zato da sebi spasim život. Znala sam vas kao lopova, monsieur Rokoff, ali dosad vas nisam smatrala budalom.

Rokoffove oči se suziše, a crvenilo poniženja izbi mu na blijedom licu. Zakoračio je prijeteći prema mladoj ženi.

— Vidjet ćemo na kraju tko je budala — zapiskao je — onda kad vas prisilim da radite po mojoj volji, i kad vas vaša plebejska jenkijska tvrdoglavost bude stajala svega što vam je drago — čak i života vašeg djeteta — jer tako mi kostiju sv. Petra, odustat ću od svega što sam namjeravao s tim derištem, pa ću mu izvaditi srce pred vašim očima. Znat ćete što znači vrijeđati Nikolasa Rokoffa.

Jane Clayton umorno se okrenula.

— Čemu razglabati — rekla je — o dubinama do kojih vaša osvetljiva narav može pasti? Ne možete me

skloniti ni prijetnjama ni djelima. Moje dijete još ne može samo prosuđivati, ali ja, njegova majka, mogu predviđati da bi on, kad bi mu se dopustilo da doživi muževnu dob, rado žrtvovao svoj život za čast majke. Ma koliko ga ljubim, neću kupovati njegov život uz takvu cijenu. A kad i bih, on bi me proklinjao sve do smrti.

Rokoff se sad posve razljutio zato što nije mogao zastrašiti tu ženu. Osjećao je samo mržnju prema njoj, ali je sebi u bolesnu glavu bio zabio da bi mu se čaša osvete, kad bi Janu prisilio da pristane na njegove zahtjeve kao na cijenu za život njezin i njezina djeteta, napunila do vrha — jer on bi se po evropskim prijestolnicama mogao razmetati ženom lorda Greystokea kao svojom ljubavnicom.

Ponovno joj je pristupio bliže. Njegovo opako lice grčilo se od bijesa i požude. Poput zvijeri skočio je na nju pa ju je, s jakim prstima na vratu, prisilio da legne nauznak na ležaj.

U isti trenutak vrata kabine bučno se otvoriše. Rokoff je skočio na noge te je, okrenuvši se, ugledao švedskog kuhara.

U obično lisičjim očima tog čovjeka sad se odražavala krajnja glupost. Donja čeljust mu se tupo spustila. Raspoređivao je obrok lady Greystoke po stoliću na kraju kabine.

Rokoff se zapilji u kuhara.

— Što ti misliš? — povikao je. — Kako možeš ovamo ulaziti bez dopuštenja? Izlazi!

Kuhar je svoje vodene modre oči svrnuo na Rokoffa pa se prazno smiješio.

— Mislim puhati, prilično skoro, prilično jako — progovorio je, a onda je počeo ponovno raspoređivati ono malo jela po stoliću.

— Izlazi odavde, ili ću te izbaciti, ti bijedna budalo! — rikao je Rokoff zakoračivši prijeteći prema Šveđaninu.

Anderssen mu se dalje glupo smiješio, ali je jedna

šapa, debela poput buta, kradomice kliznula do drška dugog, tankog noža što je provirivao sa masnog konopa oko zaprljane pregače.

Rokoff je vidio taj pokret, te se zaustavio. Zatim se okrenuo Jani Clayton.

— Dajem vam vremena do sutra — rekao je — da razmislite o odgovoru na moju ponudu. Sve ćemo poslati na obalu pod ovom ili onom izlikom, a ostat ćemo na brodu samo vi, dijete, Paulvitch i ja. Onda ćete moći mirno gledati kako umire vaš sin.

Govorio je francuski, tako da kuhar ne može shvatiti strašno značenje riječi. Kad je završio, izletio je iz kabine a da više nije ni pogledao čovjeka koji ga je prekinuo u žalosnom poslu.

Kad je otišao, Sven Anderssen okrenuo se prema lady Greystoke — onaj glupi izražaj kojim je bio prekrio svoje misli sad je spao, a na njegovu mjestu našao se izražaj lukavštine i prepredenosti.

— On misliti ja budala — rekao je. — On budala. Ja znati francuski.

Jane Clayton pogleda ga iznenađeno.

— Shvatili ste sve što je rekao? Anderssen se naceri.

— Svakako — odgovorio je.

— I čuli ste što se ovdje odvijalo i došli ste me zaštititi?

— Vi meni bili dobri — tumačio je Šveđanin. — On sa mnom postupati kao prljavim psom. Ja vama pomoći, gospođa. Samo čekati — ja vama pomoći. Ja biti na Zapadna obala mnogo puta.

— Ali kako mi možete pomoći, Svene — upitala je ona — kad će svi ovi ljudi biti protiv vas?

— Ja misliti — odgovorio je Sven Anderssen — puhati prilično skoro, prilično jako — a zatim se okrenuo i otišao iz kabine.

Iako je Jane Clayton sumnjala da će joj kuhar moći pružiti ikakvu stvarnu pomoć, bila mu je ipak zahvalna

za ono što je već učinio. Osjećaj da ona među tim neprijateljima ima prijatelja bio je prva ugodna zraka koja je olakšala teret njezine jadne bojazni na dugom putovanju *Kincaida.*

Taj dan više nije vidjela Rokoffa, niti ikoga drugoga dok Sven nije došao s večerom. Htjela ga je navući na razgovor o njegovim planovima kako da joj pomogne, ali je iz njega mogla izvući samo ono otrcano proroštvo o budućem stanju vjetra. Kao da je odjednom ponovno pao u uobičajeno stanje velike tuposti.

Međutim, kad je malo kasnije odlazio iz kabine, s praznim posudama, šapnuo je vrlo tiho: — Ostavite na sebi odjeću i smotajte pokrivače. Ja ću doći po vas prilično skoro.

Bio bi odmah kliznuo iz sobe, ali mu Jane stavi ruku na rukav.

— Moje dijete? — upitala je. — Ne mogu ići bez njega.

— Učiniti ono što ja kazati — odgovori Anderssen namršteno — ja vas pomagati, zato ne biti vi smiješni.

Kad je on otišao, Jane Clayton je klonula na ležaj potpuno zbunjena. Što da čini? Sumnje o Šveđaninovim nakanama rojile su joj se glavom. Ne bi li joj, ako se njemu preda u ruke bilo beskrajno gore, nego što joj već jest?

Ne, ne može joj ni u društvu sa samim vragom biti gore nego s Nikolasom Rokoffom, jer se o vragu barem priča da ima dostojanstva.

Zaklela se mnogo puta da neće s *Kincaida* otići bez svog djeteta, a ipak ostala je odjevena još dugo poslije uobičajenog vremena za spavanje, a pokrivači su joj bili uredno smotani i svezani jakim uzetom, kad oko ponoći začu tiho struganje po drvenim pločama vrata.

Brzo je prešla sobu i povukla zasun. Vrata se tiho rastvoriše te unutra uđe zavijeni lik Šveđanina. Na jednoj ruci nosio je svežanj, po svoj prilici pokrivače.

Drugom rukom dao je znak za šutnju, stavivši prljav kažiprst na usne.

Prišao joj je posve.

— Nosite to — šapnuo je. — Ne vikati kad vidite. To vaše dijete.

Brze ruke zgrabiše svežanj od kuhara, a gladne majčinske ruke privile su zaspalo dijete na grudi, dok su vruće suze radosnice kapale niz obraze i cijelo se tijelo treslo od uzbuđenja.

— Dođite! — zapovjedio je Anderssen. — Nemamo previše vremena.

On je pokupio svežanj pokrivača, a s one strane vrata i svoj. Zatim ju je odveo do boka broda, pomogao joj je kad je silazila ljestvama od konopa, držeći dijete dok se nije spustila do čamca. Trenutak kasnije on je presjekao konop kojim se taj mali čamac držao za bok parobroda, pa je, sagnuvši se tiho do omotanih vesala, zaveslao prema crnim sjenama uz rijeku Ugambi.

Anderssen je veslao kao da ovaj predio dobro poznaje, a kad je poslije pola sata kroz oblake prodro mjesec otkrili su kako na lijevoj strani utječe u Ugambi neki pritok. Šveđanin je skrenuo čamčićem u taj pritok. Jane Clayton pitala se zna li taj čovjek kamo ide. Nije znala da se on kao kuhar taj isti dan bio odvezao tom istom rijekom prema seocetu gdje se s urođenicima pogodio za hranu, i da je ondje uredio pojedinosti što se tiče pustolovine koju su sad poduzeli.

Iako je mjesec bio pun, površina rječice bila je posve tamna. Golemo drveće nadvisivalo je obale i sastajalo se u veliku luku iznad sredine rijeke. Duga mahovina visila je s lijepo savijenih grana, a golemi puzavci penjali su se u veliku izobilju od tla do najviših grana te su u zavojima i petljama padali gotovo do mirne površine rijeke.

Od vremena do vremena površinu rijeke odjednom bi poremetio veliki krokodil, koji bi se prestrašio udaranja

vesala, ili bi daščući i pušući, porodica vodenih konja zaronila s pješčanog pruda na hladno, sigurno dno.

Iz guste džungle s obje strane dopirali su čudni noćni krikovi mesoždera — luđački glasovi hijene, kašljavi rokot pantere, duboka i strašna rika lava. A s njima i neobični, užasni glasovi koje žena nije mogla povezati ni s jednim običnim noćnim vrebaocem — glasovi još strašniji zbog tajanstvenosti.

Sjedeći na krmi čamca, privijala je dijete na grudi. Zbog tog nježnog, bespomoćnog djetešceta bila je te noći vrlo sretna.

Iako nije znala u kakvu sudbinu odlazi, ili kako je brzo ta sudbina može zateći, ipak je bila sretna i zahvalna za taj trenutak, ma koliko kratak on bio, zato što može stisnuti dijete u rukama. Jedva je mogla čekati dolazak dana, da ponovno pogleda svijetlo lice malog, crnookog Jacka.

Neprestano je napinjala oči kroz crninu prašumske noći, da barem malo vidi one drage crte lica, ali razabirala je samo nejasne obrise djetinjeg lica. Onda bi ponovno privila taj topli, mali svežnjić na uzbuđeno srce.

Mora da je bilo blizu tri sata ujutro kad je Anderssen skrenuo pramac čamca prema obali, pred čistinom gdje se, u sve slabijoj mjesečini, nejasno razabirala skupina kolibica okruženih *bomom* od trnja.

Šveđanin je nekoliko puta povikao prije nego je dobio odgovor iz sela, a i onda ga je dobio samo zato što su ga očekivali, toliko se urođenici boje glasova što dolaze iz tamne noći. Pomogao je Jani Clayton da se popne s djetetom na obalu, privezao je čamac za malen grm, pobrao pokrivače i uputio se prema *bomi.*

Na vratima sela primila ih je žena poglavice kojemu je Anderssen platio da im pomogne. Odvela ih je u poglavičinu kolibu, ali je Anderssen rekao da će spavati napolju na tlu, pa ih je ona, kad je tako obavila svoju dužnost, prepustila njima samima.

Švеđanin je, pošto je na svoj grubi način protumačio da su kolibe bez sumnje prljave i pune gamadi, raširio Janine pokrivače po tlu, a malo podalje rasprostro je i svoje i legao da spava.

Proteklo je neko vrijeme prije nego što se mlada žena mogla udobno smjestiti na tvrdom tlu, ali je napokon, s djetetom u rukama, zaspala od krajnje iscrpljenosti.

Kad se probudila, bio je bijeli dan.

Oko nje okupilo se dvadesetak radoznalih urođenika, većim dijelom muškaraca, jer među urođenicima muškarac posjeduje tu karakteristiku u najpretjeranijem obliku. Instinktivno je Jane Clayton privukla dijete više k sebi, iako je doskora vidjela da crnci nikako ne žele nauditi ni njoj ni djetetu.

Jedan joj je ponudio tikvu mlijeka — prljava, zadimljena tikva sa starom slojevitom korom davno isirena mlijeka u njezinu grlu. Ali duh tog darovatelja duboko ju je dirnuo, pa joj se lice na trenutak osvijetli onim gotovo zaboravljenim smiješkom kojim je zračila njezina ljepota i koji je pomogao da se proslavila i u Baltimoreu i u Londonu.

Uzela je tikvu jednom rukom, pa ju je, da ne uvrijedi darovatelja, podigla na usne, iako nije nikako mogla zatomiti mučninu koja joj se podigla kad je tu smrdljivu posudu prinijela k nosnicama.

Spasio ju je Anderssen. Uzevši tikvu, sam je jedan dio popio pa ju je onda vratio urođeniku zajedno s darom modrih kuglica.

Sad je sunce svijetlilo jarko. Iako je dijete još spavalo, Jane je jedva mogla potisnuti nestrpljivost da barem jednom baci pogled na ono drago lice. Urođenici su se na zapovijed poglavice povukli. Ovaj je sad, malko podalje razgovarao s Anderssenom.

Dok je ona razmišljala je li pametno da budi dijete u snu, tim da podigne pokrivač koji mu je sad štitio lice od sunca, zamijetila je da kuhar razgovara s poglavicom

crnačkim jezikom.

Kako je to doista izvanredan čovjek! Ona je mislila da je neznalica i glupan, i to još dan prije, a sad je u dvadeset i četiri sata saznala da govori ne samo engleski nego i francuski, i primitivno narječje Zapadne obale.

Ona je mislila da je on prevrtljiv, okrutan i nepouzdan, a ipak se, koliko je imala razloga da vjeruje, pokazao odskora u svemu drugačiji. Jedva se moglo vjerovati da joj on služi samo iz viteških pobuda. U njegovim nakanama i planovima mora biti nešto dublje nego što je on dosad otkrio.

Ona nije mogla odgovoriti, a kad ga je pogledala — one nablizu smještene, vrdave oči i odvratne crte lica — zadrhtala je, jer bila je uvjerena da se nikakve visoke značajke ne mogu skrivati iza tako gadne vanjštine.

Dok je o tom mislila, a i premišljavala bi li otkrila djetetovo lice, onaj sitni svežnjić u njezinu krilu malko kmeknu, a zatim zaguče tako da joj se srce razigralo.

Dijete se probudilo! Sad može uživati gledajući ga.

Brzo je strgla pokrivač s djetetova lica. Anderssen ju je gledao što radi.

Vidio je kako je zateturala, pružajući dijete od sebe, užasnutih očiju prikovanih za bucmasto lišće i oči koje su treptale.

Onda on začu bolni krik, kad su joj koljena popustila te se srušila na tlo onesviještena.

Šveđanin

Kad su ratnici nabijeni oko Tarzana i Šite shvatili da im je ples smrti prekinula pantera od krvi i mesa, malko su se osokolili, jer će usred svih onih kopalja biti osuđen i sam jaki Šita.

Rokoff je nukao poglavicu da kopljanici bace koplja, a crnac je upravo htio izdati tu zapovijed, kad mu oči odvrludaše mimo Tarzana, slijedeći pogled majmuna-čovjeka.

S užasnim vriskom poglavica se okrenu i pobježe prema seoskim vratima, a kad su se njegovi ljudi okrenuli da vide uzrok poglavičine strave, i oni dadoše petama vjetra — jer eto, na njih su se valjali, a golema tjelesa još im je uvećala mjesečina i svjetlo logorske vatre, strašni Akutovi majmuni.

Onaj časak kad su urođenici nagnuli bježati iznad vriska crnaca zaori divlji poklič majmuna-čovjeka, pa su na nj, kao za odgovor, Šita i majmuni skočili režeći za bjeguncima. Neki ratnici okrenuli su se da se bore sa razbješnjelim protivnicima, ali pred paklenskom okrutnošću divljih zvijeri padali su raskrvavljeni i mrtvi.

I drugi su padali na bijegu. Tek kad se selo ispraznilo te je i posljednji crnac iščeznuo u grmlju, Tarzan je svoj divlji čopor mogao pozvati k sebi. Onda je, na svoju žalost, otkrio da ne može ni jednom, čak ni razmjerno inteligentnom Akutu, protumačiti da želi da ga oslobode vezova kojima su ga vezali za stup.

S vremenom će, dakako, ta misao probiti njihove

debele lubanje, ali se, međutim, može dogoditi — crnci bi se mogli u punoj snazi vratiti u selo, a bijelci bi ih lako mogli sve postrijeljati s obližnjeg drveća — da bi čak mogao umrijeti od gladi prije nego tupi majmuni shvate da želi da mu pregrizu vezove.

Što se tiče Šite — ta je velika mačka shvaćala čak i manje od majmuna. Ali ipak Tarzan nije mogao a da se ne čudi divnim značajkama koje je ta zvijer pokazala. Jedva da se moglo sumnjati da osjeća pravu naklonost prema njemu, jer je sad, kad nije bilo crnaca, hodala polako ovamo-onamo oko stupa i češala bokove o noge majmuna-čovjeka, i prela poput zadovoljne šarene mačkice. Tarzan nije mogao sumnjati da je svojom voljom otišla po ostatak čopora, da spasi Tarzana. Njegov je Šita doista bio dragulj među životinjama.

Majmun-čovjek mnogo se zabrinjavao što nema Mugambija. Nastojao je od Akuta saznati što je s tim crncem, jer se bojao da su životinje, oslobođene Tarzanova pritiska, napale tog čovjeka i proždērale ga. Ali na sva pitanja veliki majmun samo je pokazivao natrag, u smjeru odakle su došli iz džungle.

Noć je prošla, a Tarzan je još bio svezan za stup. Odmah poslije zore obistinile su se njegove bojazni, kad je otkrio da se gola crna tjelesa šuljaju oko sela po samom rubu džungle. Crnci su se vraćali. Po danu bit će toliko hrabri da će navaliti na onu šačicu životinja koje su ih otjerale iz vlastitih stanova. Ishod idućeg okršaja bio je jasan, samo ako divljaci obuzdaju praznovjernu stravu, jer nije se moglo očekivati da će pantera i majmuni preživjeti doista odlučan napad velikog broja crnaca oboružanih dugim kopljima i otrovnim strelicama.

Nekoliko trenutaka kasnije bilo je jasno da se crnci pripremaju da napadnu, jer su se počeli otvoreno pokazivati na rubu čistine, gdje su plesali i skakali mašući kopljima i izvikujući prema selu pogrde i divlje

ratne krikove.

Tako će se to, Tarzan je znao, nastaviti dok crnce ne obuzme stanje histerične hrabrosti, dovoljne da im dotraje u kratkom napadu na selo. Iako je sumnjao da će do njih doprijeti već u prvom pokušaju, vjerovao je da će drugi ili treći put nagrnuti kroz vrata, a ishod će biti da će se zatrti Tarzanovi hrabri, ali nenaoružani i nedisciplinirani branioci.

Upravo kao što je bio i naslućivao, prvi napad nije bučne ratnike doveo daleko na otvoreno — oštar, neobični poklič majmuna-čovjeka bio je dovoljan da ih otjera u grmlje. Pola sata skakutali su i ohrabrivali se povicima, opet su pokušali navaliti.

Ovaj put doprli su sve do seoskih vrata, ali kad su Šita, i strašni majmuni skočili među njih, okrenuli su se vičući od užasa te ponovno pobjegli u džunglu.

Opet su zaplesali i počeli vikati. Ovaj put, u to Tarzan nije sumnjao, ući će u selo i dovršiti onaj posao koji bi šačica odlučnih bijelaca dovršila uspješno već u prvom pokušaju.

Biti tako blizu spasa, a ne moći se spasiti samo zato što jadnim, divljim prijateljima ne može objasniti što od njih hoće — to ga je razdraživalo. Ali nije se zato na njih ljutio. Oni su učinili što su najbolje mogli, a sad je bio siguran da će ostati s njim i umrijeti nastojeći beskorisno da ga brane.

Crnci su se već spremali da napadnu. Nekoliko pojedinaca pošlo je prema selu, te su pozivali druge da ih slijede. Za trenutak cijeli će taj divlji čopor potrčati preko čistine.

Tarzan je razmišljao samo o djetešcetu negdje u ovoj okrutnoj divljini. Boljelo ga je srce što više neće moći spasiti sina — to, kao i pomisao na Janino trpljenje, bilo je sve što mu je ležalo na hrabrom srcu u tim, kako je on mislio, posljednjim časovima života. Pomoć, sve ono čemu se nadao, došla mu je u pravi trenutak — i

promašila je. Više se ničemu ne može nadati.

Crnci su bili na pola puta preko čistine, kad je vladanje jednog majmuna privuklo Tarzanovu pažnju. Zvijer je buljila prema kolibama. Tarzan je slijedio njezin pogled. Beskrajno mu je odlanulo i obradovao se kad je vidio kako stasiti lik Mugambija trči prema njemu.

Golemi crnac teško je disao, kao od prevelika tjelesna napora i uzbuđenja. Jurnuo je do Tarzana i, kad su prvi divljaci doprli do seoskih vrata, svojim nožem prekinuo je i posljednje konope koji su Tarzana vezali za stup.

Po ulici ležala su trupla divljaka koji su prošlu noć pali u borbi s čoporom. Tarzan uze od jednoga koplje i toljagu pa je s Mugambijem uza se i uzrežalim čoporom oko sebe, dočekao urođenike kad su nagrnuli kroz vrata.

Divlja i strašna bila je bitka, ali su divljaci napokon bili odbijeni, valjda više zbog straha pred crncem i bijelcem, koji su se borili zajedno s panterom i golim divljim Akutovim majmunima, nego zato što ne bi mogli savladati razmjerno slabu snagu koja im se suprotstavila.

Jedan zarobljenik pao je u Tarzanove ruke, te ga je majmun-čovjek ispitivao, nastojeći saznati što je s Rokoffom i njegovom skupinom. Kad mu je obećao da će ga za tu obavijest osloboditi, crnac mu je ispričao sve što je znao o Rokoffovim pokretima.

Čini se da je rano ujutro njihov poglavica pokušao nagovoriti bijelce da se s njim vrate u selo i svojim puškama unište okrutni čopor što je zauzeo selo. Ali se činilo da se Rokoff bojao bijelca i njegovih čudnih drugova čak i više nego sami crnci.

Ni pod kojim uvjetom nije pristajao da se vrati ni u blizinu sela. Umjesto toga užurbano je skupinu poveo do rijeke, gdje su ukrali izvjestan broj kanoa što su ih crnci ondje sakrili. Posljednji put vidjeli su ih kad su snažno veslali uz rijeku. Veslali su crnci iz Kavirijeva sela.

I tako je Tarzan-majmun opet krenuo na put, da

traži svog sina i progoni otmičara.

Mučno su hodali dane i dane gotovo nenastanjenom zemljom, samo da napokon saznaju da su na pogrešnom tragu. Skupina se bila smanjila za trojicu, jer su tri Akutova majmuna pala u borbi u selu. Sad je, s Akutom bilo pet velikih majmuna, i Šita je bio ondje — i Mugambi i Tarzan.

Majmun-čovjek više nije čuo glasina čak ni o ono troje što je išlo pred Rokoffom — o bijelcu, bjelkinji i djetetu. Nije mogao znati tko je taj muškarac i ta žena, ali bio je siguran da je to njegovo dijete, pa je zato uporno slijedio trag. Bio je siguran da će Rokoff slijediti tu trojku, pa je mislio da će se, dok se god bude držao Rokoffova traga, sve više primicati onom trenutku kad će spasiti sina od opasnosti i užasa koji mu prijete.

Vrativši se, pošto su izgubili Rokoffov trag, Tarzan je ponovno krenuo na mjesto gdje je Rokoff ostavio rijeku i pošao guštarom prema sjeveru. On je tu promjenu mogao protumačiti samo tako da je ono dvoje s djetetom isto tako skrenulo s rijeke.

Nigdje na putu, međutim, nije mogao sigurno saznati da je dijete ispred njega. Ni jedan jedini ratnik kojega su pitali nije vidio ni čuo o toj drugoj skupini, iako su gotovo svi došli u izravan dodir s Rokoffom ili razgovarali s takvima koji su ga sreli.

Tarzanu je bilo teško razgovarati s tim urođenicima, jer bi oni, čim bi ugledali njegove drugove, pobjegli u grmlje. Bilo je jedino moguće da ide ispred skupine, i tu i tamo u zasjedi dočeka samotna ratnika u džungli.

Jednog dana, dok je tako sam putovao, prateći trag divljaka koji nije ništa naslućivao, naišao je na tog čovjeka baš kad je htio baciti koplje u ranjena bijelca koji je čučao u čuperku grmlja uz stazu. Tog je bijelca Tarzan već vidio, te ga je odmah prepoznao.

Duboko u pamćenje usadile su mu se one odbojne crte lica — nablizu smještene oči, prevrtljiv izražaj,

spušteni žuti brk.

Odmah pade majmunu-čovjeku na pamet da taj čovjek nije bio među onima koji su pratili Rokoffa u selo u kojem je on bio zarobljenik. Vidio ih je sve, a taj ondje nije bio. To se moglo protumačiti samo tako da je on bježao ispred Rokoffa sa ženom i djetetom — a ta žena bila je Jane Clayton. On je sad shvaćao Rokoffove riječi.

Lice majmuna-čovjeka problijedi kad je ugledao one gnjecave, zlom obilježene Šveđaninove obraze. Na čelu mu se pojavio široki trag skrleti koji je isticao ožiljak gdje je prije mnogo godina u onoj okrutnoj bici u kojoj je Tarzan dokazao svoju sposobnost da bude kralj Kerčakovih majmuna, Terkoz oderao velik komad kože.

Taj čovjek njegov je plijen — crnac ne smije da ga dobije, i s tom mišlju skočio je na ratnika i izbio mu iz ruke koplje prije no što je ono doseglo cilj. Crnac se, potegavši nož, okrenu da se bori s novim neprijateljem, dok je Šveđanin, ležeći u grmlju, bio svjedokom dvoboja kakav nije nikad ni sanjao da će gledati — napola gol bijelac borio se s polugolim crncem, prsa o prsa isprva grubim oružjem iskonskog čovjeka, a onda rukama i zubima poput životinja.

Neko vrijeme Anderssen nije prepoznao bijelca, a onda, kad mu je napokon sinulo da je već i prije vidio tog diva, oči mu se razrogačiše od čuđenja što je ta zvijer koja je režala i derala bila onaj dotjerani Englez zarobljenik na *Kincaidu.*

Engleski plemić! Od lady Greystoke, na njihovu bijegu uz Ugambi, saznao je sve o zarobljenicima na *Kincaidu*. Prije, kao i drugi članovi posade tog parobroda, nije znao tko su to dvoje.

Borba je bila završila. Tarzan je bio prisiljen ubiti svog protivnika, jer se nije htio predati.

Šveđanin je vidio kako bijelac skače uz truplo neprijatelja na noge, stavlja stopalo na slomljen vrat i kliče svoj strašni pobjednički zov.

Anderssen je bio svjedok dvoboja kakav nikad nije ni sanjao da će gledati. Napola gol bijelac borio se s polugolim crncem prsa o prsa, isprva grubim oružjem, a onda rukama i zubima poput životinja.

Anderssen je zadrhtao. Zatim se Tarzan okrenu k njemu. Lice mu je bilo hladno i okrutno, a u sivim očima Šveđanin je čitao umorstvo.

— Gdje je moja žena? — zarežao je majmun-čovjek. — Gdje je dijete?

Anderssen je htio odgovoriti, ali ga je gušio iznenadan napad kašlja. Strelica mu je potpuno probila prsa, a kako je kašljao krv mu se odjednom iz ranjenih pluća izlila na usta i nos.

Tarzan je počekao da taj napad prođe. Poput brončana kipa — hladan, tvrd i nesmiljen — stajao je nad bespomoćnim čovjekom, čekajući da se dočepa obavijesti koja mu treba, a onda da ga ubije.

Uto kašalj i krvarenje prestade, te je ranjenik opet pokušao progovoriti. Tarzan je klekao uz usne koje su se slabo micale.

— Žena i dijete! — ponovio je. — Gdje su? Anderssen je pokazao trag.

— Rokoff — on ih ima — šapnuo je.

— Kako ste došli ovamo? — nastavljao je Tarzan. — Zašto niste s Rokoffom?

— On nas uhvatiti — odgovori Anderssen tako tihim glasom da je majmun-čovjek mogao jedva razabirati riječi. — Oni nas uhvatiti. Ja se boriti, ali moji ljudi svi pobjeći. Onda me uhvatiti i raniti. Rokoff reći ostaviti me ovdje za hijene. To biti gore nego ubiti. On uzeti vašu ženu i dijete.

— Što ste s njima činili — kamo ste ih vodili? — upitao je Tarzan, a onda, divlje, skočivši k tom čovjeku s pogledom koji je gorio od mržnje i osvete koju je teško svladavao, poviče: — Što ste učinili mojoj ženi i djetetu? Govorite brzo prije nego što vas ubijem! Recite mi i najgore, ili ću vas razderati na komade rukama i zubima. Vidjeli ste da to mogu učiniti!

Anderssen razrogači oči od čuđenja.

— Ta — šaptao je — ja im nisam nauditi. Nastojao

spasiti ih od Rokoffa. Vaša žena bila meni ljubazna na *Kincaidu,* a katkad ja čuti ono djetešce plakati. Imam ženu i dijete u Christiania, te ne moći podnositi vidjeti kako odijeljeni i u Rokoffovim rukama. To je bilo sve. Zar se ja činiti čovjek koji njima nauditi? — nastavio je poslije stanke, pokazujući strelicu koja mu je virila iz grudi.

U glasu i izražaju tog čovjeka bilo je nešto što je Tarzana uvjerilo da govori istinu. Najvažnije od svega bilo je to što se činilo da Anderssen više trpi od rane nego od straha. Znao je da će umrijeti, pa Tarzanove prijetnje nisu mnogo djelovale. Ali bilo je posve jasno da želi da Englez sazna istinu i da ne sumnja.

Majmun-čovjek odmah kleknu uz Šveđanina.

— Žao mi je — rekao je vrlo jednostavno — u društvu s Rokoffom susretao sam samo lopove. Vidim da nisam imao pravo. Sad je to prošlo, pa ćemo o tom prestati govoriti, tako da se možemo posvetiti važnijim stvarima. Moram vas spremiti na udobnije mjesto gdje ćete se izliječiti. Morate što skorije ozdraviti.

Šveđanin je, smiješeći se, stresao glavom.

— Vi samo poći i brinuti se za ženu i dijete — rekao je. — Ja već kao mrtav, ali — oklijevao je — ne volim misliti na hijene. Nećete li vi završiti taj posao?

Tarzan je zadrhtao. Trenutak prije htio je ubiti tog čovjeka. Sad mu nije mogao oduzeti život kao što ne bi mogao ubiti ni jednog od svojih najboljih prijatelja.

Podigao je Šveđaninovu glavu da mu promijeni i olakša položaj.

Ponovno dođe onaj napad kašlja i krvarenja. Pošto je to prošlo, Anderssen je ležao zatvorenih očiju.

Tarzan je mislio da je mrtav, dok odjednom nije podigao oči i pogledao majmuna-čovjeka, uzdahnuo i progovorio — tihim, slabim šapatom:

— Mislim puhati, prilično skoro, prilično jako! — rekao je i umro.

tambudza

Tarzan je izdubao plitak grob za kuhara *Kincaida,* ispod čije odvratne vanjštine je kucalo viteško srce. To je bilo sve što je mogao u okrutnoj džungli učiniti čovjeku koji je za njegova sinčića i ženu žrtvovao život.

Onda je Tarzan ponovno stao goniti Rokoffa. Sad kad je bio siguran da je žena pred njim doista Jane, i da je opet pala u ruke Rokoffu, činilo mu se da se uza svu nevjerojatnu brzinu svojih hitrih i spretnih mišića kreće naprijed puževim korakom.

Bilo mu je teško slijediti trag, jer su se na tom mjestu u džungli staze križale i ukrštavale, odvajale i granale u svim smjerovima, a svima njima prošli su ovamo i onamo bezbrojni urođenici. Trag bijelih ljudi izbrisali su nosači koji su ih pratili, a nad svim tim bili su tragovi drugih urođenika i divljih zvijeri.

To je Tarzana vrlo zbunjivalo. A ipak je uporno napredovao. Kontrolirao je vid mirisom, tako da bude sigurniji da je na pravom putu. Ali, ma koliko pazio, te noći je bio siguran da je zalutao.

Znao je da će čopor slijediti njegov trag, pa je zato nastojao da ga što jasnije obilježi. Češao se o povijuše i puzavce uz prašumsku stazu, i na druge načine ostavljao za sobom jasan miris.

Kad je pala tama, poče pljuštati kiša, pa zbunjenom majmunu-čovjeku nije preostalo drugo nego da u slabom skloništu golema drveta čeka do jutra. Ali u zoru još je pljuštalo.

Tjedan dana sunce su zakrivali teški oblaci, dok su žestoki vjetrovi i kiša izbrisali i posljednje ostatke traga koji je Tarzan neprestano ali uzaludno tražio.

Kroz sve to vrijeme nije sretao urođenike, niti svoj čopor, pa se pobojao da je taj u užasnoj oluji izgubio njegov trag. Budući da mu je ovo bila nepoznata zemlja, nije se mogao pravo orijentirati, jer niti je imao sunca danju niti mjeseca i zvijezda noću. Kad je sunce sedmi dan napokon prodrlo kroz oblake, gledalo je na gotovo mahnita majmuna-čovjeka.

Tarzan-majmun izgubio se u džungli prvi put u životu. Bilo je to neizrecivo okrutno što je to doživio upravo sada. Negdje su u toj divljoj zemlji njegova žena i sin u okrutnim rukama krvnog neprijatelja Rokoffa.

Što li sve nisu iskusili u ovih sedam užasnih dana što ga je priroda priječila da ih otkrije? Tarzan je Rokoffa poznavao tako dobro da nije sumnjao kako će se taj čovjek, pun bijesa što mu je Jane jednom pobjegla, i znajući da mu se približava Tarzan, odmah osvetiti onako kako mu to prljava duša može samo zamisliti.

A sad kad je sunce ponovno zasjalo, majmun-čovjek još uvijek nije znao kojim smjerom da pođe. Znao je da je Rokoff otišao od rijeke zato da progoni Anderssena, ali nije znao hoće li i dalje prodirati u unutrašnjost, ili će se vratiti Ugambiju.

Majmun-čovjek vidio je da je rijeka ondje gdje se i on od nje odvojio postala sve uža i brža, tako da je smatrao da više ne može biti plovna čak ni za kanoe. Ako se, međutim, Rokoff nije vratio rijeci, kamo je otišao?

Po smjeru kojim je Anderssen bježao sa Janom i djetetom Tarzan se uvjerio da je taj čovjek namjeravao izvršiti golemo djelo, prijeći kontinent do Zanzibara. Ali nije mogao znati hoće li se i Rokoff usuditi na tako opasan put.

Strah ga je mogao natjerati na taj pokušaj, sad kad je znao kakav ga strašni čopor slijedi, i da ga goni

Tarzan-majmun ne bi li mu se osvetio onako kako to zaslužuje.

Napokon majmun-čovjek odluči se da nastavi put prema sjeveroistoku, uglavnom u smjeru istočne Afrike, dok ne naiđe na urođenike od kojih bi mogao saznati gdje se nalazi Rokoff.

Drugi dan po prestanku kiše naišao je na urođeničko selo. Stanovnici su pobjegli u grmlje onaj trenutak kad su ga ugledali. Tarzan ih je, ne dajući se omesti takvim postupkom, slijedio, pa je poslije kratkog lova uhvatio mladog ratnika. Taj se toliko prepao da se nije mogao braniti, nego je ispustio oružje i pao na tlo vrišteći i razrogačivši oči na zarobljivača.

Majmunu-čovjeku bilo je prilično teško toliko umiriti tog čovjeka da mu suvislo odgovori, zašto ga se toliko boji.

Tarzan je saznao, poslije mnogo nagovaranja, da je prije nekoliko dana kroz njihovo selo prošla skupina bijelaca. Ti su im pričali o užasnom bijelom vragu koji ih progoni, te su urođenike na nj upozorili, kao i na strašni čopor demona koji ga prate.

Crnci su prepoznali Tarzana kao onog bijelog vraga kojeg su im bijelci i njihove crne sluge opisali. Očekivali su da će iza njega ugledati čopor demona prerušenih u majmune i pantere. U tom je Tarzan vidio lukave Rokoffove prste. Taj mu je nastojao što više otežati putovanje, te je urođenike, koristeći se njihovim praznovjernim strahom, podjarivao.

Urođenik je nadalje rekao Tarzanu da im je bijelac, koji je vodio nedavnu ekspediciju, obećao da će ih bogato nagraditi, ako bijelog vraga ubiju. To su namjeravali i učiniti, ako im se samo pruži prilika. Ali onaj isti trenutak kad su ugledali Tarzana krv im se »razvodnjela«, kao što su im nosači bijelaca bili i rekli da će se dogoditi.

Videći da mu majmun-čovjek ne kani učiniti ništa

nažao, urođenik se napokon osokolio, te je, na Tarzanov prijedlog, bijelog vraga otpratio u selo, pozivajući uz put svoje drugove da se vrate, jer je »bijeli vrag obećao da vam neće ništa nauditi, ako se odmah vratite i odgovorite mu na pitanja«.

Jedan po jedan crnci su se vraćali u selo, ali da su se mnogi još uvijek bojali, vidjelo se po istaknutim bjeloočnicama. Neprestano su ispod oka i strašljivo pogledavali majmuna-čovjeka.

Poglavica je bio jedan od prvih koji se vratio u selo, a budući da je Tarzan najviše želio baš njega ispitati, brzo se upustio s njim u razgovor.

Taj čovjek bio je nizak, zdepast, neobično niskog i izobličenog lica i majmunskih ruku. Cijela njegova pojava govorila je o prepredenosti.

Samo praznovjerni strah koji su u njem pobudile priče bijelaca i crnaca iz Rokoffove skupine sprečavao ga je da s ratnicima ne skoči na Tarzana i odmah ga ubije, jer su on i njegovi ljudi bili nepopravljivi ljudožderi. Samo bojazan da je Tarzan doista vrag, i da ondje u džungli čekaju divlji demoni na njegovu zapovijed — samo ta bojazan bila je razlog što M'ganvazam nije ostvario svoju želju.

Tarzan je potanko ispitivao tog čovjeka, te je, usporedivši njegove izjave s onima mladog ratnika s kojim je prvo govorio, saznao da se Rokoff i njegova ekspedicija, *safari,* povlače u užasnom strahu u smjeru daleke Istočne obale.

Mnogi nosači već su ostavili Rokoffa. U samom tom selu petoricu je objesio zbog krađe i pokušaja bijega. Sudeći, međutim, po onomu što je M'ganvazam saznao od onih Rokoffovih crnaca koji se tog okrutnog čovjeka još nisu toliko prepali da se ne bi usuđivali govoriti o svojim nakanama, bilo je očito da neće otputovati daleko prije nego mu i posljednji nosač, kuhar, šatoronoša, puškonoša — *askari* — pa i sam zapovjednik, ne okrene

leđa i ode u grmlje, te ga tako ostavi na milost i nemilost nemilosrdne džungle.

M'ganvazam je porekao da je s bijelcima bila ikoja bijela žena i dijete. Ali još dok je to govorio, Tarzan je bio uvjeren da laže. Nekoliko puta Tarzan se približio tom predmetu s različitih strana, ali nikako nije uspio da navede tog lukavog ljudoždera da izravno poreče svoju prvotnu izjavu da s tom skupinom nije bilo žena ili djece.

Tarzan je od poglavice zamolio hrane, te je, pošto se vladar prilično cjenjkao, uspio dobiti jelo. Zatim je nastojao da povuče druge ljude, naročito onog mladića kojega je bio uhvatio u grmlju, ali im je M'ganvazamova prisutnost zatvarala usta.

Napokon je, uvjerivši se da ti ljudi o Rokoffovu boravištu i sudbini Jane i djeteta znaju mnogo više nego što su rekli, Tarzan se odluči da tu prenoći, nadajući se da će otkriti još što važno.

Kad je svoju odluku izrazio poglavici, prilično se iznenadio kad je opazio kako se odjednom držanje tog čovjeka promijenilo. M'ganvazam, koji ga je očito mrzio i u nj sumnjao, sad je postao vrlo spreman i brižljiv domaćin.

Majmun-čovjek dobit će najbolju kolibu u selu, iz koje je odmah bila izbačena M'ganvazamova najstarija žena, dok je poglavica privremeno zauzeo kolibu jedne svoje mlade žene.

Da se Tarzan bio sjetio činjenice da se crncima ponudila kneževska nagrada ako ga uspiju ubiti, bio bi shvatio M'ganvazamovu naglu promjenu.

Budući da će bijeli div spavati mirno u kolibi, bit će mu mnogo lakše zaraditi nagradu, pa je zato poglavica požurivao Tarzana, koji je bez sumnje bio vrlo umoran od putovanja, da se što prije povuče u tu »palaču« koja je bila sve drugo samo ne udobna.

Ma koliko majmun-čovjek mrzio da spava u

urođeničkoj kolibi, odlučio je da to ipak te noći učini, nadajući se da će moći navesti jednoga od mlađih ljudi da sjedi i s njim razgovara uz vatru koja je gorjela usred te zadimljene prostorije, i da će tako saznati istinu. I tako je Tarzan prihvatio poziv starog M'ganvazama, naglašavajući, međutim, da bi mu se mnogo više sviđalo da dijeli kolibu s jednim od mlađih ljudi nego da poglavičinu staru ženu tjera napolje u hladnoću.

Bezuba starica nasmiješila se zadovoljno na taj prijedlog, a budući da se to još više svidjelo poglavici, jer će tako moći okružiti Tarzana grupom izabranih ubojica, spremno je pristao, tako da su Tarzana odmah smjestili u kolibu tik do seoskih vrata.

Budući da je te noći trebalo da bude ples u čast lovaca koji su se nedavno vratili, ostavili su Tarzana sama u kolibi, jer su mladići, kako je protumačio M'ganvazam, morali sudjelovati na toj svečanosti.

Tek što se majmun-čovjek smjestio u stupici, M'ganvazam sazvao je mlade ratnike koje je izabrao da prenoće s bijelim đavlom.

Nijedan se nije previše tomu veselio, jer se duboko u njihovim praznovjernim srcima usadio pretjeran strah od čudnog bijelog diva. Ali M'ganvazamova riječ bila je za njegove ljude zakon, pa se tako nitko nije usudio odbiti dužnost koja mu je bila povjerena.

Dok je M'ganvazam šaptao divljacima, koji su se šćućurili oko njega, o svojim namjerama, bezuba starica kojoj je Tarzan za tu noć bio spasio kolibu, vrtjela se oko zavjerenika tobože zato da loži vatru oko koje su sjedili, ali zapravo je pamtila njihov razgovor koliko je samo mogla.

Tarzan je spavao možda sat-dva, unatoč divljoj buci, kad mu se, na sumnjivo šuštanje po kolibi u kojoj je ležao, odjednom uzbuniše oštra čula. Vatra je postala hrpica žeravice koja je naglašavala, a ne smanjivala mrak što je obavijao unutrašnjost te smrdljive kolibe, a

ipak su uvježbana čula majmuna-čovjeka opominjala da netko gotovo posve tiho puzi po tami.

Mislio je da se to jedan suspavač vraća s proslave, jer je još čuo divlje krikove plesača i bubnjanje tam-tama napolju na seoskoj ulici. Tko to tako prikriva svoj dolazak?

Kad je došlo do njega, majmun-čovjek skoči spretno na suprotnu stranu kolibe, spremno podigavši koplje.

— Tko je to — pitao je — tko prema Tarzanu-majmunu puzi iz tame poput gladna lava?

— Tišina, *bwana!* — odgovorio je star, slab glas. — Ja sam, Tambudza. Moju kolibu nisi htio uzeti i tako otjerati staricu u hladnu noć.

— Što hoće Tambudza od Tarzana-majmuna? — upitao je majmun-čovjek.

— Bio si ljubazan prema meni. Već dugo nije nitko bio tako ljubazan, pa sam došla da te zauzvrat opomenem — odgovorila je starica.

— Zašto da me opomeneš?

— M'ganvazam je izabrao mladiće koji treba da s tobom spavaju u kolibi — odgovorila je Tambudza. — Bila sam tamo kad je s njima govorio, te sam čula kako im izdaje naloge. Kad se ples ujutro završi, oni treba da dođu u kolibu. Ako si budan, treba da se pretvaraju da su došli spavati, ali ako spavaš M'ganvazamova zapovijed je da te ubiju. Ako onda ne spavaš, čekat će mirno uz tebe dok ne zaspiš, a onda će svi zajedno navaliti na tebe i ubiti te. M'ganvazam je odlučio da dobije nagradu koju mu je bijelac ponudio.

— Zaboravio sam na tu nagradu — rekao je Tarzan napola sebi, a onda je dodao: — Kako će M'ganvazam moći dobiti nagradu sad kad su bijelci, koji su moji neprijatelji, otišli iz njegove zemlje tko zna kamo?

— O, nisu daleko otišli — odgovorila je Tambudza. — M'ganvazam zna gdje logoruju. Njegovi glasnici brzo će ih stići — oni putuju polako.

— Gdje su? — upitao je Tarzan.

— Želiš li k njima? — upitala je Tambudza umjesto odgovora.

Tarzan je kimnuo.

— Ne mogu ti reći gdje su, tako da bi ti mogao sam onamo stići, ali te mogu odvesti.

Budući da su se zadubili u razgovor, ni jedno nije zamijetilo kako se mala pojava došuljala u tamu kolibe, niti su vidjeli kako je bešumno izišla.

Bio je to mali Buulau, poglavičin sin s jednom mladom ženom — osvetljiv, izrođen mali lopov koji je mrzio Tambudzu, i uvijek je tražio prilike da je uhodari te i najmanji prekršaj dojavljuje ocu.

— Hajdemo onda — rekao je Tarzan brzo — pođimo na put.

To Buulau nije čuo, jer je već brzao seoskom ulicom ondje gdje je njegov strašni otac pijuckao piće i promatrao bijesne plesače koji su skakali visoko u zrak i divlje se i histerično prevrtali.

I tako se dogodilo da su se, dok su se Tarzan i Tambudza oprezno šuljali iz sela i nestali u tami džungle, dva vitka trkača uputila u istom smjeru, iako ne istim tragom.

Kad su se dovoljno udaljili od sela, tako da ne moraju šaptati, Tarzan je upitao staricu je li vidjela bijelu ženu i malo dijete. — Jesam, *bwana* — odgovorila je Tambudza — bila je s njima žena i malo dijete — majušno bijelo dijete. Umrlo je ovdje u selu od groznice, pa su ga pokopali.

crna hulja

Kad se Jane Clayton osvijestila, vidjela je kako nad njom stoji Anderssen i drži u rukama dijete. Dok ih je gledala, na licu joj se odražavala bijeda i užas.

— Ta što je? — pitao je on. — Bilo slabo vama?

— Gdje je moje dijete? — povikala je ne osvrćući se na njegovo pitanje.

Anderssen je pružio ono bucmasto djetešce, ali ona je stresla glavom.

— Nije moje — odgovorila je. — Vi ste znali da nije moje. Vi ste vrag kao i Rokoff.

Anderssen izbeči oči od iznenađenja.

— Nije vaše? — uskliknuo je. — Vi meni reći da na *Kincaid* vaše dijete.

— Ne ovo — odvrati Jane tupo. — Drugo. Gdje je drugo? Mora da su bila dva. Ja ovoga ne poznajem.

— Nije bilo drugog. Ja mislim ovo vaše. Vrlo mi je žao. Anderssen se vrpoljio, premještao s noge na nogu. Jane je bila posve sigurna da on doista ne poznaje to dijete.

Tada djetešce poče gukati i bacakati se u Šveđaninovim rukama, i u isto vrijeme naginjati se i pružati ručice prema mladoj ženi.

Ona nije mogla odoljeti tom pozivu, te je, tiho kriknuvši, skočila na noge i primila djetešce na grudi.

Nekoliko trenutaka tiho je plakala ukopavši lice u djetetovu zaprljanu haljinicu. Prvi udarac razočaranja da taj mališan nije njezin dragi Jack, popuštao je pred

velikom nadom da se napokon nekakvim čudom, u posljednji trenutak pred odlazak *Kincaida* iz Engleske, njezino djetešce spasilo iz Rokoffovih ruku.

A zatim, radilo se i o nijemom pozivu sitnog siročeta, samog i neljubljenog usred užasa divlje džungle. Ta misao, više nego ikoja druga, upravila je majčinsko srce nevinom djetešcetu, iako je još uvijek trpjela od razočaranja zbog te prevare.

— Zar ne znate čije je ovo dijete? — pitala je Anderssena.

Čovjek je stresao glavom.

— Sad ne znam. — odgovorio je. — Ako ne biti vaše, ne znam čije onda. Rokoff kazati ono biti vaše. Mislim da i on u to vjeruje.

— Što ćemo sad s njim? Ne mogu se vratiti na *Kincaid*. Rokoff bi me dati ustrijeliti. Ali vi se moći vratiti. Ja vas odvesti do mora, a onda vas ovi crnci odvesti do brod — ha?

— Ne! Ne! — povika Jane. — Ni za cijeli svijet. Radije bih umrla nego da ponovo padnem u ruke tom čovjeku. Ne, pođimo i povedimo ovo siroče s nama.

I tako su opet počeli bježati divljinom, zajedno sa pola tuceta Mosula, koji nose hranu i šatore što ih je Anderssen bio prokrijumčario na čamčić prije nego što su pobjegli.

Muke koje je mlada žena trpjela danima i noćima tako su se stopile u dugu, neprekidnu, ružnu moru da je ona uskoro zaboravila na vrijeme. Nije znala jesu li putovali dane ili godine. Jedina svijetla točka u tom vječnom strahu i patnji bilo je djetešce kojega su se ručice doskora nježno ovile oko nje.

To malo stvorenje nekako je ispunilo onu bolnu prazninu koju je ostavila krađa djeteta. To, dakako, nikad ne može biti isto, ali je ona iz dana u dan uviđala kako majčinska ljubav sve tješnje i tješnje obavija to siroče, dok se katkad, zatvorenih očiju, ne bi izgubila u

slatkom maštanju da je to malo ljudsko stvorenje na grudima doista njezin sin.

Isprva napredovali su u unutrašnjost vrlo polako. Katkad bi od urođenika koji su polazili s obale u lov dočuli da Rokoff još nije otkrio smjer njihova bijega. Zbog toga je Anderssen, kao i iz želje da toj nježno odgojenoj ženi što više olakša putovanje, napredovao polako, ograničujući se na kratke lake marševe s mnogo počinaka.

Šveđanin je navaljivao da nosi dijete na tom putu, i na bezbroj drugih načina činio što je mogao da Jane Clayton sačuva snagu. Veoma ga je boljelo što je pogriješio što se tiče djeteta, ali kad se mlada žena uvjerila da su mu pobude bile potpuno poštene, nije mu dopuštala da sebi predbacuje pogrešku koju nije mogao nikako izbjeći.

Na završetku dnevnog putovanja Anderssen se pobrinuo da se Jani i djetetu podigne udobno sklonište. Njezin šator uvijek se razapinjao na najprikladnijem mjestu. *Boma* od trnja oko šatora bila je najjača i najneprodornija što su je Mosule mogle sagraditi.

Hrana joj je bila najbolja što su ograničene zalihe i Šveđaninova puška mogle ponuditi, ali njezino srce najviše je dirao blagi obzir i pomoć koju joj je taj čovjek uvijek iskazivao.

Nije prestala da se čudi i divi da je tako plemenit karakter mogla skrivati toliko odbojna vanjština. Napokon je prirođena dobrota tog čovjeka, kao i njegova nepokolebljiva ljubaznost i sućut, u Janinim očima toliko promijenila njegov lik da je gledala kako mu se na licu zrcali sama blagost.

Počeli su hodati brže kad su doznali da je Rokoff samo nekoliko dana iza njih, i da je napokon otkrio smjer bijega. Tada je Anderssen pošao na rijeku i kupio kanou od poglavice čije je selo ležalo nedaleko od Ugambija, na obali njegovog pritoka.

Otada je ta mala skupina bjegunaca bježala uz široki Ugambi. Tako su se žurili da više nisu ništa čuli o progoniteljima. Poslije plovidbe po rijeci ostavili su kanou i uputili se u džunglu, kroz koju su putovali teško, polako i opasno.

Dva dana poslije odlaska s rijeke Ugambi djetešce, je oboljelo od groznice. Anderssen je znao što će se dogoditi, ali nije Jani Clayton mogao reći istinu, jer je vidio da je ta mlada žena zavoljela dijete gotovo tako strastveno kao da je od njezine krvi i mesa.

Budući da zbog djetetova stanja nisu smjeli dalje, Anderssen se malko povukao s glavne staze te podigao logor na obali neke rječice.

Tu je Jane svaki trenutak posvećivala njezi malog mučenika. A kao da žalost i tjeskoba nije sve što može podnijeti, došao je još jedan udarac kad je jedan od mosulskih nosača odjednom objavio, pošto je bio pretražio obližnju džunglu, da Rokoff i njegova skupina logoruju posve blizu, i da se očigledno nalaze na tragu do tog mjesta koji su oni smatrali tako izvrsnim skrovištem.

Ova obavijest mogla je značiti samo jedno, a to je da prestanu logorovati i bježe bez obzira na djetetovo stanje. Jane Clayton poznavala je Rokoffa toliko da je znala da će joj on oduzeti dijete onaj trenutak kad ih uhvati, a znala je isto tako da će taj rastanak značiti trenutačnu smrt za dijete.

Dok su teturali kroz isprepleteno raslinstvo, uz stari i gotovo obrasli trag divljači, mosulski nosači ostavljali su ih jedan po jedan.

Ti muškarci bili su prilično odani i vjerni dok god se nisu bojali da će ih stići Rokoff i njegova skupina. Toliko su, međutim, čuli o okrutnosti tog čovjeka da su ga se smrtno bojali. Budući da su znali da je sad blizu, ponestalo im je hrabrosti, pa su, što su brže mogli, ostavili ovo troje bijelaca.

A ipak Anderssen i mlada žena išli su dalje. Šveđanin je bio sprijeda da isiječe put kroz grmlje ondje gdje je staza bila posve obrasla, tako da je mlada žena morala nositi dijete.

Hodali su cijeli dan. Kasno do podne shvatili su da nisu uspjeli. Odmah za sobom začuli su buku velikog *safarija* koji je napredovao tragom što su ga oni očistili za svoje progonitelje.

Kad je postalo posve jasno da će ih uskoro stići, Anderssen je sakrio Jane iza velikog drveta, pokrivši nju i dijete granjem.

— Milju dalje nalazi selo — rekao joj je. — Mosule mi rekle položaj prije nego otišle. Ja pokušati odvesti Rokoffa s vaš trag, onda vi poći do sela. Ja misliti poglavica biti ljubazan prema bijelci — Mosule mi tako reći. Bilo kako bilo, to sve što možemo učiniti. Poslije neko vrijeme nagovorite poglavicu da vas odvesti do mosulskog sela na moru, a poslije neko vrijeme sigurno neki brod pristati u ušću Ugambija. Onda vi u redu. Zbogom i sretno, gospođa!

— Ali kamo ćete vi, Svene? — upitala je Jane. — Zašto se ne sakrijete ovdje i ne vratite sa mnom na more?

— Morati kazati Rokoffu vi mrtvi, tako da više ne tražiti — i Anderssen se nasmiješi.

— Zašto da mi se ne pridružite pošto mu kažete? — navaljivala je Jane.

Anderssen strese glavom.

— Mislim da se ja ne pridružiti nikomu više kad kazati Rokoffu da vi mrtvi — odgovorio je.

— Ta valjda ne mislite reći da će vas ubiti? — upitala je Jane, a ipak je u srcu znala da će taj veliki lopov učiniti upravo to, da se osveti što mu je Šveđanin pomeo račune. Anderssen nije odgovorio, nego joj je samo preporučio da šuti te je pokazao prema stazi odakle su upravo bili došli.

— Ne marim — šaptala je Jane Clayton. — Neću dopustiti da umrete zato da mene spasite, ako to ikako mogu spriječiti. Dajte mi revolver. Mogu se njim služiti, a zajedno ih možemo držati dok nekako ne pobjegnemo.

— Ne biti tako dobro — odgovori Anderssen. — Samo nas oboje uhvatiti, a onda ja nikako koristiti. Mislite na dijete, gospođa, i što biti za vas oboje ako pasti opet Rokoffu u ruke. Radi njega vi morati učiniti što ja kazati. Evo, uzmite moju pušku i municiju. Može vam trebati.

Ugurao je pušku i remen u sklonište do Jane. Onda je otišao.

Promatrala ga je kako se vraća stazom, da se sretne s Rokoffovim *safarijem*. Uskoro ga nestade iza zavoja staze.

Prvi poriv bio joj je da ga slijedi. S puškom u ruci mogla bi mu pomoći, a osim toga nije mogla podnijeti misao da ostane sama na milosti strašne džungle a da nema nijednog prijatelja da joj pomogne.

Počela je puziti iz skloništa, namjeravajući da što brže otrči za Anderssonom. Dok je privijala dijete, pogledala mu je lice.

Kako je bilo crveno! Kako je neprirodno bilo to malo stvorenje! Podigla mu je obraze do svoga. Gorjelo je od vrućice!

Zavrisnuvši od straha, Jane Clayton podiže se na noge na stazi u džungli. Pušku i remen zaboravila je u skloništu. Zaboravila je Anderssena, i Rokoffa, i veliku opasnost.

Glavom joj je bjesnjela samo ona užasna činjenica da je to bespomoćno djetešce oboljelo od strašne groznice, i da mu nikako ne može ublažiti muke — muke u razdobljima djelomične svjesnosti.

Mislila je jedino da pronađe nekoga tko bi joj pomogao — ženu koja ima djecu — i s tom misli sjeti se prijateljskog sela o kom joj je Anderssen govorio. Samo da stigne u selo — na vrijeme!

Nije smjela gubiti ni časa. Poput uplašene antilope okrenula se i otrčala stazom u smjeru koji je Anderssen naznačio.

Daleko stragaraču se iznenada ljudska graja, pucnjevi, a onda nasta tišina. Znala je da se Anderssen sastao s Rokoffom.

Pola sata kasnije doteturala je, sva iscrpena, u seoce slamnatih koliba. Odmah su je okružili muškarci, žene i djeca. Neobuzdani, radoznali, uzbuđeni urođenici što su joj postavljali stotinu pitanja koja ona nije razumjela i na koja nije mogla odgovoriti.

Samo je sa suzama u očima mogla pokazati djetešce, koje je sad jadno plakalo na rukama, i neprestano ponavljati: — Groznica... groznica... groznica.

Crnci nisu razumjeli riječi, ali vidjeli su uzrok neprilike, te ju je doskora neka mlada žena povukla u kolibu i s nekoliko drugih činila, što je jadna mogla, da umiri dijete i ublaži mu muku.

Došao je vrač te je pred djetetom naložio malu vatru na kojoj je u zemljanu lončiću skuhao nekakvu ljekariju, praveći čudne pokrete i mumljajući neobične, jednolične napjeve. U to je zatim uronio zebrin rep pa je, mumljajući dalje i pjevajući, tom tekućinom poškropio djetetovo lice.

Kad je otišao, žene su naokolo sjedile i toliko stenjale i plakale, da je Jane mislila da će poludjeti. Ali kako je znala da sve to čine zbog svog dobrog srca, podnosila je nijemo i strpljivo one strašne budne sate more.

Već se prilično bila približila ponoć, kad je postala svjesna iznenadna komešanja u selu. Čula je svadljive glasove urođenika, ali nije mogla shvatiti riječi.

Zatim začu kako se koraci približuju kolibi u kojoj je ona čučala pred sjajnom vatrom, s djetetom na krilu. Dijete je ležalo vrlo mirno, a kroz napola podignute očne kapke vidjele su se užasno preokrenute zjenice.

Jane Clayton gledala je to lice uplašenih očiju. To

nije bilo njezino dijete — njezina krv i meso — ali kako se zbližila, kako je zavoljela to malo, bespomoćno biće! Njezino srce predalo se tom jadnom, bezimenom siročetu, te ga je obasipala svom onom ljubavlju koju nije imala kome da daruje u onim dugim, gorkim tjednima zarobljeništva na *Kincaidu.*

Vidjela je da je kraj blizu. Iako se plašila tog gubitka, nadala se da će sve sad proći brzo, te će tako ta mala žrtva prestati trpjeti.

Koraci što ih je bila čula izvan kolibe sad su se zaustavili pred vratima. Nešto se šaptalo, a trenutak kasnije M'ganvazam, poglavica plemena, uđe. Ona ga je dotad malo vidjela, jer su se o njoj brinule žene od onog trenutka kad je ušla u selo.

M'ganvazam, sad je vidjela, bio je gadan divljak na čijem se životinjskom licu jasno isticao biljeg životinjske pokvarenosti. Jani Clayton činilo se više gorila nego čovjek. Nastojao se s njom porazgovarati, ali nije mogao, te je napokon pozvao nekoga napolje.

Na njegov poziv uđe drugi crnac — čovjek posve drukčije pojave no što je bila M'ganvazamova — zapravo tako različita da je Jane Clayton odmah pomislila da je iz drugog plemena. Taj čovjek tumačio je, a Jane je, gotovo iz prvog pitanja koje joj je M'ganvazam postavio, naslutila da taj divljak, iz nekih potajnih pobuda, nastoji od nje nešto saznati.

Činilo joj se čudno da se taj čovjek tako iznenada zanimao za njene namjere, a naposle kamo kani iz ovog sela.

Budići da nije vidjela razloga zašto mu to ne bi kazala, rekla mu je sve po istini. Ali kad ju je upitao kani li se na kraju svog putovanja sastati sa svojim mužem, ona je to zanijekala glavom.

Onda joj on kaže svrhu svog posjeta, a tumač je protumačio.

— Upravo sam saznao — rekao je — od ljudi koji žive

Jane Clayton se trgla i podigla oči. Pred njom je bilo podrugljivo lice Nikolasa Rokoffa.

uz veliku vodu da te je muž slijedio Ugambijem nekoliko dana, kad su ga napokon napali urođenici i ubili. To ti kazujem zato da ti ne bi tratila vrijeme dugim putovanjem, ako se na kraju kaniš sastati sa svojim mužem. Umjesto toga možeš se vratiti na obalu.

Jane se zahvalila M'ganvazamu za tu dobrotu, iako se sva ošamutila od novog udarca. Ona, koja je već toliko pretrpjela, napokon više nije mogla osjetiti ni najstrašnije boli, jer su joj čuvstva otupjela i otvrdnula.

Pognute glave sjedila je zureći očima koje nisu ništa vidjele u lice djeteta na krilu. M'ganvazam je otišao iz kolibe. Nešto kasnije začula je graju na ulazu — još netko je ušao. Jedna od žena, koje su sjedile nasuprot, bacila je pruće na žeravicu, tako da je liznuo plamen i kao čarolijom rasvijetlio cijelu kolibu.

Jane Clayton vidjela je s užasom da je dijete mrtvo. Nije znala koliko dugo je već mrtvo.

U grlu joj je nešto zapinjalo, glava joj se u tihoj nevolji spustila na onaj svežnjić koji je privila na grudi.

Ni jedan trenutak tišina u kolibi nije se prekidala. Onda je urođenica strašno zajaukala.

Neki čovjek zakašljao je uz Jane Clayton i izgovorio njezino ime.

Ona se trgnula i podigla oči. Pred njom bilo je podrugljivo lice Nikolasa Rokoffa.

bijeg

Trenutak Rokoff se cerio Jane Clayton, a onda mu oči padoše na onaj svežnjić u njezinu krilu. Jane je bila navukla ugao pokrivača na djetetovo lice, tako da se onomu tko nije ništa znao činilo da samo spava.

— Mnogo ste se i nepotrebno namučili da to dijete donesete u ovo selo — govorio je Rokoff. — Da ste se bavili svojim poslovima, ja bih ga bio sam ovamo donio. Bili biste sebi uštedjeli opasnosti i napore putovanja. Ali mislim da vam moram biti zahvalan što ste me oslobodili neprilike da se ja na putu moram brinuti za dijete. Ovo selo je od početka bilo određeno za dijete. M'gavazam će ga pažljivo odgajati, tako da od njega stvori dobra ljudoždera, a ako se vi ikad vratite u civilizaciju, mnogo ćete razmišljati kad budete uspoređivali raskoš i udobnost svog života s pojedinostima života svog sina u selu M'ganvazama. Ponovno vam se zahvaljujem što ste ga ovamo donijeli, a sad mi ga morate predati, tako da ga mogu dati u ruke hranitelja. — Kad je to izgovorio, Rokoff je pružio ruke prema djetetu, a na usnama bio mu je gadan, osvetljiv osmijeh.

Na njegovo čuđenje Jane Clayton ustade i, bez i jedne riječi protesta, položi svežnjić u njegove ruke.

— Evo djeteta — rekla je. — Više mu ne možete nauditi.

Shvativši značenje njezinih riječi, Rokoff je trgnuo pokrivač s djetetova lica da potvrdi svoje bojazni. Jane Clayton pažljivo je promatrala njegov izraz.

Dane i dane pitala se što Rokoff znade o djetetu. Ako je prije i sumnjala, sad je nestao i posljednji trak sumnje, kad je vidjela1 s kakvom strašnom srdžbom Rokoff gleda mrtvo lice djeteta, te shvaća da mu je viša sila u posljednji trenutak omela njegovu najdražu osvetu.

Gotovo bacivši djetetovo tijelo u ruke Jane Clayton, Rokoff je počeo stupati gore-dolje po kolibi, udarajući stisnutim pesnicama po zraku i užasno psujući. Napokon zaustavi se ispred mlade žene te se sagnu do njezina lica.

— Smijete mi se — povikao je. — Mislite da ste me potukli... ha? Pokazat ću vam, kao što sam pokazao i onom jadnom majmunu kojega vi nazivate »suprug«, što znači ometati namjere Nikolasa Rokoffa. Oteli ste mi dijete. Ne mogu ga učiniti sinom ljudoždera-poglavice, ali... — i on ušuti, kao da hoće da duboko prodre puno značenje njegove prijetnje... — mogu majku učiniti ženom ljudoždera, a to ću i učiniti... pošto se s njom obračunam.

Jadno je promašio ako je iz Jane Clayton mislio istisnuti ikakav znak straha. Nju je strah već prošao. Glava i živci su joj otupjeli.

Na njegovo iznenađenje, gotovo sretan smiješak dodirnu joj usne. Zahvalna srca mislila je da to jadno malo truplo nije truplo malog Jacka, i da... što je najbolje od svega... Rokoff očigledno ne zna istinu.

Bila bi mu najradije tu činjenicu dobacila u lice, ali se nije usuđivala. Ako i dalje misli da je to dijete bilo njezino, to će sigurniji biti pravi Jack, ma gdje bio. Ona, dakako, nije znala gdje joj se nalazi sinčić — čak nije znala ni da li živi, a ipak je živjela u nadi da je na životu.

Bilo je i više nego moguće da je jedan od Rokoffovih saveznika, bez njegova znanja, to dijete podmetnuo kao njezino, i da je čak i u ovaj sat njezin sin siguran s prijateljima u Londonu, gdje su mnogi i mogli i htjeli

platiti bilo kakvu u-cjenu koju je izdajnički zavjerenik mogao tražiti za oslobođenje sina lorda Greystokea.

Ona je o tom razmišljala stotinu puta otkako je otkrila da dijete koje joj je one noći na *Kincaidu* položio u ruke Anderssen nije njezino, i neprestano je i sve više voljela o svem tome sanjariti.

Ne, Rokoff ne smije nikako saznati da to nije njezino dijete. Shvaćala je da joj je položaj beznadan — budući da su Anderssen i suprug mrtvi, i da nema, među onima koji znaju gdje se ona nalazi, nikoga tko bi joj htio pomoći.

Znala je da se Rokoff nije uzalud prijetio. Bila je potpuno uvjerena da će učiniti, ili pokušati da učini sve ono što je rekao. Ali u najgorem slučaju to je značilo samo se malo ranije osloboditi ove strašne tjeskobe. Mora pronaći način kako da sebi oduzme život prije nego joj Rokoff može još više napakostiti.

Baš sad joj treba vremena — vremena da razmišlja i da se spremi za svršetak. Osjećala je da ne može poduzeti taj posljednji, strašni korak dok ne iscrpi sve mogućnosti bijega. Nije joj bilo stalo do života ako se ne može vratiti svom djetetu, ali ma kako bila slaba nada u povratak, ona je neće gubiti sve do onog posljednjeg trenutka, kad se nađe pred strašnom zbiljom da mora izabrati između Nikolasa Rokoffa s jedne strane i samoubojstva s druge.

— Odlazite! — otresla se na Rokoffa. — Odlazite i ostavite me na miru s mojim mrtvim djetetom. Niste li mi prouzrokovali dovoljno jada i muke, zašto me još mučite? Ta što sam vam učinila da me toliko progonite?

— Vi trpite za grijehe onog svog majmuna, a mogli ste steći ljubav jednog gospodina — Nikolasa Rokoffa — odgovorio je. — Ali čemu o tom raspravljati? Ovdje ćemo pokopati dijete, a vi ćete se odmah sa mnom vratiti u logor. Sutra ću vas dovesti natrag i predati novom suprugu — krasnom M'ganvazamu. Dođite!

Posegao je za djetetom. Jane, koja je sad bila na nogama, okrenu se.

— Ja ću pokopati ovo tijelo — rekla je. — Pošaljite ljude da izvan sela iskopaju grob.

Rokoffu je bilo stalo da se ovo završi i da se sa svojom žrtvom vrati u logor. Činilo mu se da je bezvoljna i da se prepušta sudbini. Stupivši iz kolibe, dao joj je znak da ga slijedi, pa je trenutak kasnije sa svojima pratio Janu izvan sela, gdje su ispod velika drveta crnci izdubli plitak grob.

Zavivši tjelešce pokrivačem, Jane ga nježno položi u onu crnu rupu. Okrenuvši glavu da ne vidi kako pljesniva zemlja pada na jadno tjelešce, dahnula je uz grob molitvu za bezimeno siroče koje je bila toliko zavoljela.

Onda se, suhih očiju, ali s velikom boli, podigla da slijedi Rokoffa kroz gustu tamu džungle, po vijugavom, lisnatom hodniku što je vodio od sela crnog ljudoždera M'ganvazama do logora bijelog vraga Nikolasa Rokoffa.

U neprohodnoj guštari, koja se dizala s rubova staze u obliku luka i zastirala mjesečinu, žena je čula potajne, prigušene korake velikih zvijeri, kao i neprestanu, zaglušnu riku lavova na noćnom lovu.

Nosači su sad zapalili baklje te su njima mahali na obje strane, tako da preplaše grabežljive zvijeri. Rokoff ih je požurivao, a po njegovu drhtavu glasu Jane Clayton znala je da se boji.

Ti noćni šumovi džungle podsjećali su je vrlo živo na dane i noći koje je sa svojim šumskim bogom provela u sličnoj džungli — s neustrašivim i nepobjedivim Tarzanom-majmunom. Onda nije ni mislila na strah, iako su joj zvukovi džungle bili nešto novo, a lavlja rika činila se kao nešto najstrašnije na zemlji.

Kad bi samo bilo drukčije, kad bi znala da je negdje u toj divljini on, i da je traži! Onda bi doista imala za što živjeti, i razloga vjerovati da je pomoć blizu — ali on je

mrtav! Bilo je nevjerojatno da je tako.

Za ono veliko tijelo i one jake mišice kao da nije bilo smrti. Da joj je Rokoff rekao da je njezin gospodar umro, znala bi da laže. Mislila je da nema razloga zašto bi je varao M'ganvazam. Nije znala da je Rokoff, nekoliko trenutaka prije nego što je k njoj došao poglavica, razgovarao s tim divljakom.

Napokon stigli su u onu grubu *bomu* što su je Rokoffovi nosači nabacali oko logora. Tu su našli sve u zbrci i strci. Ona nije znala što je to, ali vidjela je da se Rokoff vrlo ljuti, a iz razgovora, koliko ga je mogla shvatiti, saznala je da je još nekoliko ljudi pobjeglo dok je on bio odsutan, i da su bjegunci ponijeli veći dio hrane i municije.

Kad je iskalio bijes na onima koji su ostali, vratio se ondje gdje je stajala Jane pod stražom nekoliko bijelih mornara. Zgrabio ju je grubo za ruku i počeo je odvlačiti u šator. Žena se borila i otimala da se oslobodi, dok su dva mornara stajala i smijala se tom rijetkom prizoru.

Rokoff nije oklijevao da se posluži grubim postupcima kad je vidio da će mu biti teško provesti svoju namjeru. Neprestano je udarao Jane Clayton po licu, dok je napokon, napola onesviještenu, nije odvukao u šator.

Rokoffov momak upalio je svjetiljku pa je, na gospodarevu riječ nestao. Jane je klonula na pod usred šatora. Polako su joj se omamljena ćutila oporavljala, te je počela vrlo brzo misliti. Brzo je pregledala unutrašnjost šatora, upamtivši svaku pojedinost opreme i stvari.

Sad ju je Rokoff podizao na noge i pokušao je odvući do logorskog ležaja na jednom kraju šatora. O pojasu visio mu je težak revolver. Oči Jane Porter Clayton prikovale su se za nj. Dlan ju je svrbio da uhvati veliki kundak. Ponovo je glumila kao da se onesvijestila, ali je kroz poluzatvorene očne kapke čekala priliku.

Ta je došla upravo onda kad ju je Rokoff podizao na ležaj. Buka na ulazu u šator bila je razlog da je brzo okrenuo glavu od mlade žene. Kundak revolvera nije bio ni palac daleko od njezine ruke. Jednim jedinim munjevitim pokretom zgrabila je to oružje i povukla iz futrole, a u isti trenutak Rokoff se okrenuo, uočavajući opasnost.

Nije se usuđivala pucati, jer se bojala da će pucanj privući ljude, a kad bi Rokoff bio mrtav, ona bi pala u nimalo bolje ruke nego što su njegove, u po svoj prilici goru sudbinu nego što je i on sam može zamisliti. Sjećanje na one dvije životinje koje su stajale i smijale se kad ju je Rokoff udarao bilo je još živo.

Kad se bijesno i zastrašeno Rokoffovo lice okrenulo, Jane Clayton podigla je onaj teški revolver visoko iznad gnjecavog lica i svom snagom tresnula tog čovjeka među oči.

On se tiho srušio, mlohav i onesviješten, na tlo. Trenutak kasnije mlada žena stajala je uz njega — barem na trenutak slobodna.

Napolju ponovo je začula onu buku koja je bila odvratila Rokoffovu pažnju. Nije znala što je to, ali bojeći se da će se vratiti sluga i otkriti što je učinila, prišla je brzo stolu na kojem je gorjela petrolejka pa je ugasila onaj prljavi, smrdljivi plamen.

U posvemašnjoj tami šatora zaustavila se na trenutak da se sabere i odluči što da dalje učini.

Oko nje je neprijatelj. Iza neprijatelja nalazila se crna divljina džungle u kojoj vrebaju strašne, grabežljive zvijeri i još strasnije ljudske zvijeri.

Jedva da je bilo vjerojatno da bi mogla preživjeti nekoliko dana u onim neprekidnim opasnostima koje bi je ondje okruživale. Ali saznanje da je već kroz toliko opasnosti prošla, a da joj se nije ništa dogodilo, i da negdje u onom dalekom svijetu u taj trenutak sigurno za njom plače djetešce, ispunjalo ju je odlučnošću da

nastoji izvršiti ono što se čini nemogućim, da prijeđe tu strašnu zemlju užasa i dokopa se mora i daleke mogućnosti da ondje nađe pomoć.

Rokoffov šator stajao je gotovo točno usred *bome.* Oko njega nalazili su se šatori i skloništa bijelaca i urođenika njegova *safarija.* Da kroz sve to prođe i probije se kroz *bomu,* činilo se toliko neizvedivim, s toliko nesavladivih zapreka, da o tom nije trebalo nimalo razmišljati, a ipak nije bilo drugog puta.

Da ostane u šatoru dok je ne otkriju, značilo bi poništiti sve ono što je već poduzela da se oslobodi, pa se zato, tiha koraka i sa svim ćutilima budnim, približila stražnjoj strani šatora, da započne svoju pustolovinu.

Pipajući po stražnjem dijelu platna, vidjela je da ondje nema otvora. Brzo se vratila do onesviještenog Rokoffa. Za njegovim pojasom napipala je držak dugog lovačkog noža, pa je u stražnjem zidu šatora izrezala rupu.

Tiho je stupila napolje. Na svoje veliko zadovoljstvo primijetila je da logor po svoj prilici spava. Uz slabo, titravo svjetlo gotovo pogašenih vatara vidjela je samo jednog stražara, a i taj je sjedio i drijemao na suprotnoj strani *bome.*

Zadržavajući šator između njega i sebe, prošla je između malih skloništa nosača do zida *bome* s one strane.

Napolju, u tami džungle, čula je riku lavova, groktavo cerenje hijena i bezbrojne, nepoznate šumove ponoćne džungle.

Na trenutak oklijevala je, dršćući. Strašna je bila pomisao na zvijeri koje vrebaju ondje u mraku. Onda, zamahnuvši hrabro glavom, navali na trnovit zid *bome* svojim nježnim rukama. Iako ih je razderala i zakrvarila, radila je bez daha dok nije načinila otvor kroz koji je mogla provući tijelo, i napokon je stajala izvan logora.

Iza nje ležala je sudbina gora od smrti u rukama

ljudskih bića.

Pred njom ležala je gotovo sigurna sudbina — ali to je bila samo smrt — iznenadna, milostiva i časna smrt.

Bez drhtaja i bez žaljenja jurnula je dalje, a trenutak kasnije tajanstvena džungla zatvorila se oko nje.

sama u džungli

Tambudza se, vodeći Tarzana-majmuna u Rokoffov logor, kretala vrlo polako po vijugavoj stazi, jer je bila stara i reumatičnih nogu.

Tako se dogodilo da su glasnici koje je bio odaslao M'ganvazam zato da opomene Rokoffa da se bijeli div nalazi u selu i da će ga on te noći ubiti, stigli u Rokoffov logor prije nego što su Tarzan i njegov stari vodič prevalili pola puta.

Glasnici su pronašli bijelčev logor u zbrci. Tog jutra otkrili su Rokoffa ošamućena i krvava u šatoru. Kad se osvijestio i shvatio da je Jane Clayton pobjegla, njegov bijes nije imao granica.

Jureći po logoru s puškom u ruci, htio je postrijeljati stražare koji su dopustili da ih izigra mlada žena, ali su ga drugi bijelci, koji su shvaćali da se već i tako nalaze u jadnom položaju zbog bijega tolikih ljudi, a što je Rokoff prouzročio svojom okrutnošću, uhvatili i razoružali.

Tada su došli M'ganvazamovi glasnici, ali su ti jedva predali poruku, a Rokoff se spremao da s njima ode u selo, kad su drugi trkači, dašćući od napora zbog brzog trka kroz džunglu, upali u logor dovikujući da je veliki bijeli div pobjegao M'ganvazamu i da je već na putu da se osveti svojim neprijateljima.

Odmah nasta strka i zbrka u *bomi.* Crnci koji su pripadali Rokoffovu *safariju* zanijemili su od straha misleći kako im je blizu bijeli div koji u džungli lovi s divljim čoporom majmuna i pantera.

Prije nego što su bijelci shvatili što se dogodilo, urođenici su iz praznovjernog straha otrčali u grmlje — nosači kao i M'ganvazamovi glasnici — ali čak ni u svoj toj žurbi nisu zaboravili ponijeti sa sobom svaki vrijedni predmet koji su mogli zgrabiti.

I tako su se Rokoff i njegovih sedam bijelih mornara našli napušteni i opljačkani usred divljine.

Rokoff je po starom običaju grdio svoje drugove. Krivio ih je zbog događaja koji su doveli do gotovo beznadnog stanja u kom su se sad nalazili. Ali mornari nisu bili nimalo spremni podnositi uvrede i klevete.

Usred bujice psovki jedan je potegao revolver i opalio ravno na Rokoffa. Taj čovjek slabo je naciljao, ali se Rokoff toliko prestrašio da se okrenuo i pobjegao u šator.

Dok je trčao, bacio je slučajno pogled onkraj *bome,* prema rubu šume, i ondje je načas ugledao ono od čega mu je kukavičko srce zamrlo od straha, što je gotovo izbrisalo užas pred sedmoricom ljudi, koji su sad svi, puni mržnje i osvete za njim pucali.

Vidio je kako iz grmlja izranja golema pojava gotovo naga bijelca.

Jurnuvši u šator, Rokoff se nije zaustavio na bijegu, nego je naprosto prošao kroz stražnji zid, poslužívši se dugim prorezom što ga je noć prije bila učinila Jane Clayton.

Prestravljeni Rokoff protrčao je poput lovljena zeca kroz rupu koja je još zijevala u zidu *bome,* ondje kuda je bio pobjegao njegov plijen. Kad se Tarzan približio logoru na suprotnoj strani, Rokoff je nestao u džungli tragom Jane Clayton.

Kad je majmun-čovjek sa starom Tambudzom ušao u *bomu,* ono se sedam mornara, prepoznavši ga, okrenulo i pobjeglo u suprotnom smjeru. Tarzan je vidio da Rokoff nije među njima, pa ih je pustio da bježe — on je imao posla s Rokoffom, kojega se nadao pronaći u šatoru. Što

se mornara tiče, znao je da će se džungla pobrinuti da okaju svoju zloću, a nije ni imao krivo, jer su posljednje bijelčeve oči koje su na njih pale bile njegove.

Videći da je Rokoffov šator prazan, Tarzan ga je htio tražiti, ali mu je Tambudza rekla da je taj čovjek otišao samo zato što mu je M'ganvazam poručio da se Tarzan nalazi u selu.

— Sigurno se onamo požurio — dokazivala je starica. — Ako ga hoćeš pronaći, vratimo se odmah.

I sam Tarzan mislio je da će to jamačno biti istina, pa nije tratio vrijeme da pronađe Rokoffov trag, nego je požurio u M'ganvazamovo selo, ostavivši Tambudzu da ide polako za njim.

Nadao se da je Jane još sigurna i da je s Rokoffom. Ako je tako, radi se samo o sat-dva, pa da je otme tom čovjeku.

Sad je znao da ga je M'ganvazam prevario i da će se možda morati boriti da oslobodi ženu. Želio je da su s njim Mugambi, Šita, Akut i ostali, jer je shvaćao da mu neće biti baš lako, onako samom, otrgnuti Janu iz pandža takvih hulja kakvi su Rokoff i prepredeni M'ganvazam.

Na svoje čuđenje nije u selu našao traga ni Rokoffu ni Jani, a budući da se nije mogao pouzdati u poglavičinu riječ, nije tratio vrijeme da uzaludno ispituje. Tako se iznenada i neočekivano vratio, i tako je brzo nestao u džungli čim je saznao da oni koje traži nisu u selu, da stari M'ganvazam nije imao vremena da mu spriječi odlazak.

Vijući se drvećem, požurio se u napušteni logor iz kojeg je tek nedavno bio otišao, jer je znao da je to pravo mjesto na kojem može početi slijediti Rokoffov i Janin trag.

Kad je stigao u *bomu,* kružio je polako njezinom vanjskom stranom, dok nasuprot rupi u trnovitom zidu nije naišao na znakove koji su mu govorili da je tuda

nešto nedavno pošlo u džunglu. Njegov oštri miris dao mu je znati da su oboje od onih koje traži u tom smjeru pobjegli iz logora, i trenutak kasnije počeo je slijediti taj trag.

Daleko ispred njega prestrašena mlada žena šunjala se uskim tragom divljači, bojeći se da će se idući trenutak naći pred kakvom divljom zvijeri ili jednako divljim čovjekom. Dok se tako žurila, nadajući se uporno da je pogodila smjer koji će je napokon dovesti do velike rijeke, odjednom je naišla na poznato mjesto.

Na jednoj strani staze, ispod golema drveta, ležala je hrpica na brzinu nabacanog granja — do smrti to će se mjestance u džungli nalaziti neizbrisivo u pamćenju. Tu ju je bio Anderssen sakrio — tu je on žrtvovao život nastojeći je uzaludno spasiti od Rokoffa.

Videći to, sjetila se puške i municije koju joj je taj čovjek bio narinuo u posljednji trenutak. Dosad je na to bila potpuno zaboravila. Još je stiskala u ruci revolver što ga je bila istrgla iz Rokoffova pojasa, ali u njem neće biti više od šest naboja — nedovoljno da se opskrbljuje hranom i štiti na dugom putu prema moru.

Zadržavajući dah, pipala je ispod hrpice, jedva se usuđujući nadati da će se ono blago još naći ondje gdje ga je ostavila, ali, na svoje beskrajno olakšanje i radost, ruka joj je odmah naišla na cijev onog teškog oružja, a onda i na remen s nabojima.

Kad je ovaj posljednji prebacila preko ramena i osjetila težinu velike puške za divljač, prože je odjednom osjećaj sigurnosti. S novom nadom i osjećajem gotovo sigurna u uspjeh krenula je dalje.

Te noći spavala je u rašljama drveta, Tarzan joj je toliko puta govorio kako je on to znao činiti, a rano sutradan ponovo je kretala na put. Kasno tog popodneva, kad je htjela proći malom čistinom, prepala se videći kako velik majmun dolazi iz džungle na suprotnoj strani.

Vjetar je puhao ravno preko čistine između njih, pa se Jane brzo smjestila niz vjetar od tog golemog stvorenja. Onda se sakrila u gusto grmlje i promatrala, držeći pušku pripremnu.

Polako je ta grdosija napredovala preko čistine, njušeći od vremena do vremena tlo, kao da njuši trag. Jedva je taj veliki majmun prevalio desetak koraka po čistini, kad je još jedan izišao iz džungle, a zatim još jedan, pa još jedan, dok prestrašena žena koja je čučala u svom skrovištu sa spremnom puškom, nije ugledala posve jasno pet okrutnih zvijeri.

Na svoje zaprepaštenje vidjela je da su majmuni stali usred te čistine. Zbili su se i pogledavali natrag, kao da očekuju da će stići i drugi majmuni.

Jane je željela da odu, jer je znala da svaki trenutak neki vrtložić vjetra može njezin miris ponijeti do njihovih nosnica, a što bi joj onda koristila puška protiv onih golemih mišića i jakih koljača?

Oči su joj lutale onamo-ovamo između majmuna i ruba džungle prema kojoj su oni gledali, dok napokon nije ugledala ono zbog čega su se zaustavili i što su čekali. Nešto ih je slijedilo.

Bila je sigurna da je tako, jer je vidjela kako vitko, žilavo tijelo pantere bešumno klizi iz džungle na mjestu na kojem su trenutak prije izronili majmuni.

Životinja je brzo prešla čistinu do majmuna. Jane se čudila kako je, naočigled, nezainteresirana, a trenutak kasnije zadivila se kad je vidjela kako je ta velika mačka došla posve blizu majmuna, koje kao da njezina prisutnost nije ništa smetala, a onda je sjela u sredinu i počela se marljivo čistiti, što mačja porodica uglavnom i čini dok je budna.

Ako se mlada žena iznenadila videći kako se bratime ovi prirodni neprijatelji, gotovo se pobojala za svoje duševno zdravlje kad je odmah zatim opazila kako na čistinu stupa visok, mišićav ratnik i pridružuje se

skupini divljih zvijeri.

Ugledavši čovjeka, bila je sigurna da će ga rastrgati na komade i napola se podigla iz skloništa, prinesavši pušku k ramenu da učini ono što može kako bi spriječila da čovjek ne doživi strašnu sudbinu.

Sad je vidjela da se taj čovjek zapravo razgovara sa životinjama — da im izdaje naloge.

Tada je cijelo to društvo prešlo čistinu i iščezlo u džungli na suprotnoj strani.

Odahnuvši od čuđenja, Jane Clayton zatetura i pobježe od strašnog čopora koji je bio upravo prošao mimo. Pola milje iza nje još je jedan čovjek, slijedeći isti trag koji i ona, ležao ukočen od straha iza mravinjaka dok je strašna skupina prolazila posve blizu.

To je bio Rokoff. Ali on je prepoznao članove toga strašnog društva kao saveznike Tarzana-majmuna. Zato se, tek što su te životinje prošle, podigao i potrčao džunglom koliko su ga noge nosile, tako da se što više udalji od tih užasnih zvijeri.

Tako se dogodilo da je Nikolas Rokoff, kad je Jane Clayton došla do obale rijeke kojom je kanila otploviti do oceana i konačno se spasiti, bio tek nedaleko.

Na obali je mlada žena vidjela velik izdubeni čamac napola izvučen iz vode i dobro privezan za obližnje drvo.

Mislila je da će taj riješiti pitanje prijevoza do mora, samo ako to golemo, nespretno plovilo bude porinula u vodu. Odvezavši konop kojim je čamac bio privezan za drvo, Jane je žestoko gurala pramac teške kanoe, ali postigla je toliko koliko bi bila i da je pokušala zemlju gurnuti s njezine putanje.

Gotovo je izgubila dah, kad joj pade na pamet da izdubeni čamac gurne u rijeku tako da mu krmu nečim natovari i onda pramac njiše dok se ne odskliže u rijeku.

Nije bilo kamenja, ali je na obali našla mnogo naplavljenog drveta, koje je rijeka bila nanijela kad je porasla. Pokupila ga je i natovarila na sam kraj krme,

dok napokon, na veliko zadovoljstvo, nije osjetila kako se pramac polako podiže s mulja na obali a krma polako pluta sa strujom, da bi se ponovno zaustavila nekoliko stopa nizvodno. Jane je vidjela da, trčeći gore-dolje između pramca i krme, naizmjenično se podiže i spušta svaki kraj čamca, budući da time premješta svoju težinu od jednog kraja do drugoga, tako da je kanoa, svaki put kad bi ona skočila na krmu, pošla nekoliko palaca dalje u rijeku. Kad je već gotovo uspjela, toliko se zaokupila svojim naporom da nije opazila čovjeka što je stajao ispod velika drveta na kraju džungle iz koje je upravo bio izronio.

Promatrao ju je kako se muči, s okrutnim i zlobnim smiješkom na crnomanjastom licu.

Čamac se napokon gotovo oslobodio mulja koji ga je zadržavao na obali, pa je Jane bila sigurna da će ga moći odgurnuti u dublju vodu jednim veslom što je ležalo na dnu tog grubog plovila. S tim na umu pograbila je veslo i upravo ga je gurnula u riječno dno kraj obale, kad joj se oči slučajno podigoše prema džungli.

Kad joj oči padoše na lik čovjeka, kriknu od užasa. Bio je to Rokoff.

Sad je trčao i dovikivao joj da počeka, ili će pucati — iako je, budući da je bio potpuno nenaoružan, bilo teško shvatiti kako je kanio izvršiti tu prijetnju.

Jane Clayton nije znala ništa o različitim nevoljama koje su zadesile Rokoffa otkako je pobjegao iz šatora, pa je zato vjerovala da su njegovi pratioci odmah iza njega.

Međutim nije kanila ponovo pasti u pandže tog čovjeka. Radije bi odmah umrla nego da joj se to dogodi. Još jedan trenutak, pa će se čamac osloboditi.

Kad se jednom nađe u riječnoj struji, Rokoff je neće moći zaustaviti, jer na obali nije bilo drugog čamca, a nijedan se čovjek, a nikako kukavički Rokoff, neće usuditi zaplivati vodom punom krokodila da bi je

uhvatio.

Rokoff je pak više želio pobjeći nego išta drugo. Rado bi se bio odrekao svih namjera u vezi s Janom Clayton, samo da mu dopusti da s njom dijeli ovo sredstvo bijega što ga je otkrila. On bi joj obećao bilo što kad bi mu dopustila da uđe u čamac, ali nije mislio da je to potrebno učiniti.

Kada je Jane Clayton bila već gotovo van opasnosti, Rokoff, koji je dotada psovao zbog svog neuspjeha, pade iznenada na tlo i čvrsto uhvati nešto što je vijugalo kroz mulj prema vodi. Bio je to kraj konopa kojim je čamac bio privezan. Jane je opet bila u rukama strašnog Rokoffa.

Vidio je da može lako stići do pramca prije nego se čamac oslobodi obale, a onda neće biti potrebno davati nikakva obećanja. Ne da bi Rokoffa imalo pekla savjest, kad ne bi održao obećanje zadano toj mladoj ženi, nego mu se nije htjelo moljakati onoga koji ga je tako nedavno napao i pobjegao.

Jane Clayton, koja je žestoko gurala čamac, odjednom shvati da će uspjeti, jer je, malko se zanjihavši, čamac brzo zaplovio u struju, upravo kad je Rokoff rukom posegao za pramcem.

Njegovi prsti nisu promašili cilj ni za šest palaca. Mlada je žena gotovo iznemogla od užasnog tjelesnog i živčanog napora koji je podnijela prošlih nekoliko minuta. Ali, hvala nebesima, napokon je bila sigurna!

Još dok je tiho molila i zahvaljivala se, vidjela je kako se Rokoffovo lice odjednom ozarilo pobjedonosnim izražajem. U isti trenutak Rokoff, koji je do tada bio psovao, pade iznenada na tlo i čvrsto uhvati nešto što se vijugalo kroz mulj prema vodi.

Jane Clayton se šćućurila, razrogačenih očiju od užasa, na dnu čamca kad je shvatila da se u posljednji trenutak uspjeh pretvorio u neuspjeh, i da je zapravo opet u rukama strašnog Rokoffa.

Jer ono što je taj čovjek vidio i zgrabio bio je kraj konopa kojim je čamac bio privezan za drvo.

niz ugambi

Na pola puta između Ugambija i sela Vaganvazama, Tarzan je naišao na čopor koji se polako kretao po njegovu starom tragu. Mugambi je jedva mogao vjerovati da su Rokoff i družica njegova divljeg gospodara prošli tako blizu traga.

Činilo se nevjerojatno da su im se ta dva ljudska bića toliko približila, a da ih nisu otkrile te čudesno tankoćutne i oprezne životinje. Ali Tarzan je pokazao trag što ga je slijedio, pa je na nekim mjestima crnac vidio da muškarac i žena mora da su se skrivali dok je prolazio čopor, i da su promatrali svaki pokret tih okrutnih životinja.

Tarzanu je od samog početka bilo jasno da Jane i Rokoff nisu putovali zajedno. Trag je jasno pokazivao da je mlada žena bila u početku prilično ispred Rokoffa, ali se dalje po tragu vidjelo da muškarac brzo sustiže svoju lovinu.

U početku su na otiscima stopala Jane Clayton bili tragovi divljih zvijeri, dok je Rokoffov trag pokazivao da je onuda prošao kad su već prošle te životinje. Ali kasnije je bilo sve manje i manje životinjskih otisaka između Janinih i Rokoffovih stopala, dok se majmun-čovjek, kako se približavao rijeci, nije uvjerio da je Rokoff zaostajao za mladom ženom tek nekoliko stotina metara.

Znao je da su sad tu negdje, pa je, sa srhom očekivanja brzo skočio naprijed, ispred čopora. Vijući se

hitro drvećem, izišao je na obalu rijeke na onom istom mjestu gdje je Rokoff sustigao Janu, dok je nastojala da porine onaj nezgrapni izdubeni čamac.

U mulju na obali majmun-čovjek vidio je otiske stopala i Jane i Rokoffa, ali kad je onamo stigao, ondje nije bilo ni čamca ni ljudi, niti, na prvi pogled, nikakva znaka njihova boravišta.

Bilo je jasno da su odgurali urođeničku kanou i otplovili rijekom. Kad je majmun-čovjek pogledao niz rijeku, pod sjenama drveća koje ju je nadvisivalo vidio je kako u daljini plovi izduben čamac i upravo nestaje iza neke okuke, a na krmi bio je muškarac.

Upravo kad je čopor stigao na dogled rijeke, vidio je kako spretni vođa trči niz obalu, skačući s uzvisinice na uzvisinicu po močvarnom tlu koje se pružalo između njih i onog malog rta koji se dizao upravo ondje gdje je rijeka zavijala na njihovu stranu i nestajala im s vida.

Teški, nezgrapni majmuni morali su daleko zaobilaziti da bi ga mogli slijediti, a isto tako učinio je i Šita, koji je mrzio vodu. Mugambi je trčao koliko je samo brzo mogao po tragu bijelog gospodara.

Pošto je pola sata putovao po močvarnom zemljištu i prešao visoki rt, Tarzan je tako, prečcem, dospio do okuke rijeke, i ondje je vidio onaj izdubeni čamac a na krmi Nikolasa Rokoffa.

Jane nije bila s njim.

Ugledavši svog neprijatelja, majmun-čovjek zaori onim strašnim životinjskim izazovom, a široki ožiljak zacrvenje mu se na čelu.

Rokoff je zadrhtao kad je začuo neobični i užasni krik. Čučeći na dnu čamca, dok su mu zubi cvokotali od straha, promatrao je kako čovjek kojega se bojao više nego svih stvorenja na zemlji trči brzo prema rubu vode.

Iako je Rokoff znao da je siguran od neprijatelja, i sam pogled na njega bio je dovoljan da zadrhti od užasnog straha, a taj se povećao do histerije kad je vidio

kako taj bijeli div neustrašivo skače u opasnu vodu tropske rijeke.

Čvrstim, snažnim zamasima majmun-čovjek zaplivao je u struju prema izdubenom čamcu koji je odmicao. Sad je Rokoff zgrabio veslo što je ležalo na dnu čamca te je, ne skidajući razrogačene oči sa žive smrti koja ga je progonila, luđački zaveslao, ne bi li povećao brzinu te nespretne kanoe.

A sa suprotne obale zlokobni se valić, koji nije vidio ni jedan čovjek, kretao odmjereno prema polunagom plivaču.

Tarzan je napokon stigao do krme čamca. Ispružio je ruku i uhvatio rub čamca. Rokoff je sjedio ukočen od straha, nije mogao maci ni ruku ni nogu, oči je prikovao za lice svog neprijatelja.

Onda mu privuče pažnju iznenadno komešanje u vodi iza plivača. Vidio je talasanje, i znao je od čega je.

U isti trenutak Tarzan osjeti kako mu jake čeljusti grabe desnu nogu. Nastojao se osloboditi i podići u čamac. Bio bi uspio da ta neočekivana upadica nije odmah pokrenula Rokoffov zli mozak, jer se odjednom ponadao da će se osloboditi i osvetiti.

Poput guje otrovnice taj čovjek skočio je prema krmi čamca te je jednim jedinim hitrim udarcem udario Tarzana teškim veslom po glavi. Prsti majmuna-čovjeka otkliznuše s ruba čamca.

Na površini bila je kratka borba, a onda komešanje vode, mali vir i mjehurići koje je doskora izgladila struja — to je na trenutak obilježavalo mjesto gdje je Tarzan-majmun, gospodar džungle, pod crnom i opasnom vodom Ugambija nestao s vida ljudi.

Slab od straha, Rokoff se, sav dršćući, spustio na dno čamca. Na trenutak nije mogao shvatiti kakvu je sreću imao — vidio je samo kako lik tihog, uskoprcalog bijelca nestaje pod površinom rijeke, da u sluzavom mulju nađe nezamislivu smrt.

A sa suprotne obale zlokobni se valić kretao odmjereno prema čamcu.
U istom trenutku kad je Tarzan ispružio ruku i uhvatio rub
čamca, osjeti kako mu jake čeljusti grabe desnu nogu.

Polako je značenje svega toga prodiralo u Rokoffov mozak, a onda mu okrutni smiješak olakšanja i slavlja dodirnu usne. Ali taj je bio kratka vijeka, jer upravo kad je sebi čestitao da može razmjerno sigurno nastaviti put do obale, paklenska graja podiže se s obale rijeke.

Kad je pogledao da vidi tko to tako užasno galami, vidio je kako s obale u nj zuri, očima punim mržnje, đavolska pantera okružena strašnim Akutovim majmunima, a ispred njih golemi crni ratnik prijeti mu se šakom, prijeti strašnom smrću.

Mora tog bijega niz Ugambi, dok je užasna horda trčala za njim danju i noću, sad ispred njega, sad i po više sati izgubljena daleko u gustoj džungli, a jednom i cijeli dan, samo da se opet pojavi na njegovu tragu, mrka, nesmiljena i strašna, ta je mora jakog i snažnog muškarca pretvorila u ispaćena, sijeda strašljivca, koji se više nije nadao da će ikad ugledati zaljev i ocean.

Bježao je mimo napučenih sela. Više puta ratnici su izišli u kanoama da mu presijeku put, ali bi se svaki put pojavio strašni čopor, te bi prestrašeni urođenici vrišteći pojurili na obalu i izgubili se u džungli.

Nigdje na bijegu nije vidio Janu Clayton. Nije je ni jednom ugledao otkako je na rubu rijeke uhvatio konop privezan za pramac njezina čamca, te povjerovao da se ona ponovo nalazi u njegovoj moći, samo da mu mlada žena trenutak kasnije pomete račune, kad je sa dna čamca zgrabila ekspresnu pušku i naciljala mu ravno u grudi.

Onda je brzo ispustio konop, pa ju je vidio kako plovi izvan dohvata, ali je on časak kasnije otrčao uz rijeku prema malom pritoku u ušću kojega je bio skriven čamac u kojem su on i njegova skupina bili došli progoneći tu mladu ženu i Anderssena.

Što se njoj dogodilo?

Rokoff kao da je malo sumnjao, međutim, da su je uhvatili ratnici iz jednog od ono nekoliko sela koja će

morati proći na putu k moru. Barem se riješio većeg dijela svojih neprijatelja.

Ali bi ipak radije da su svi živi, samo da se može osloboditi prijetnje onih strašnih stvorenja koja su ga progonila s užasnom nemilosrdnošću, urlajući i režeći svaki put kad bi ga ugledali. Najviše se bojao pantere — one plamenooke, đavolske pantere koja se cerila i danju na nj rastvarala ralje, a kojoj su se žarke oči opako svjetlucale preko vode iz teške tame noćne džungle.

Ugledavši ušće Ugambija, Rokoff se ispuni novom nadom, jer je ondje, na žutoj vodi zaljeva, bio usidren *Kincaid.* Prije nego je on otišao uz rijeku, bio je poslao taj parobrodić po ugljen, pod Paulvitchevim zapovjedništvom, a sad je htio glasno povikati od olakšanja, kad je vidio da se brod na vrijeme vratio da ga spasi.

Mahnito je zaveslao prema brodu a onda se podizao na noge i mahao veslom i vikao ne bi li privukao pažnju onih na brodu. Ali ma koliko vikao, nije dobivao odgovora s tihe lađe.

Bacivši brz pogled unatrag, ugledao je na obali onaj čopor što je režao. Mislio je da još i sad ti čovjekoliki vragovi mogu do njega, čak i na parobrod, osim ako ondje nema ljudi koji će ih otjerati oružjem.

Što se moglo dogoditi s onima koje je ostavio na *Kincaidu?* Gdje je Paulvitch? Ta je li taj brod napušten, pa je on, napokon, osuđen da ga stigne ona strašna sudbina od koje je bježao sve te užasne dane i noći. Zadrhtao je poput čovjeka kojemu je na čelo smrt već stavila hladni prst.

A ipak nije prestao bijesno veslati prema parobrodu, pa je napokon, poslije, kako se njemu činilo, cijele vječnosti, pramac kanoe udario u bok *Kincaida.* S njega visile su ljestve od konopa, ali kad ih je Rokoff uhvatio da se popne na palubu, čuo je odozgo opomenu, a kad je digao pogled, ugledao je hladnu nesmiljenu cijev puške.

Pošto je Jane Clayton uperila pušku u Rokoffove grudi i uspjela da ga zadrži dok čamac kojim je utekla nije otplutao Ugambijem izvan dohvata tog čovjeka, odveslala je odmah u maticu i u njoj se duge dane i teške noći zadržavala, osim kad bi, za najvrućih sati dana plutala kako ju je struja nosila, ležeći ispružena na dnu kanoe, zaštitivši lice od sunca velikim palminim listom.

Samo je tako počivala na tom putovanju. Inače bi neprestano nastojala povećati brzinu čamca veslajući teškim veslom.

Rokoff pak nije bio vješt putovati Ugambijem, tako da mu je mnogo puta čamac zapadao u virove koji su ga zadržavali, jer bi se obično držao suprotne obale od one kojom ga je progonila ona strašna horda i prijetila.

I tako se dogodilo da je, iako se on otisnuo na rijeku odmah poslije mlade žene, ova stigla u zaljev puna dva sata prije. Kad je ugledala brod usidren na mirnoj vodi, srce Jane Clayton počelo je ubrzano tući zbog nade i zahvalnosti, ali kad se približila lađi i vidjela da je to *Kincaid,* radost joj ustupi mjesto najtežim bojaznima.

Bilo je, međutim, prekasno da se vrati, jer je struja koja ju je nosila prema brodu bila za njezine mišiće prejaka. Nije mogla teškim izdubenim čamcem veslati protiv struje, pa joj je samo preostalo da pristane na obalu a da je ne vide oni sa palube *Kincaida,* ili da se preda na njihovu milost — inače će je struja odvući na more.

Znala je da na obali ima malo nade da preživi, budući da ne zna gdje se nalazi ono prijateljsko mosulsko selo u koje ju je bio odveo Anderssen one tamne noći kad su pobjegli s *Kincaida.*

Budući da Rokoffa nema na parobrodu, možda će joj uspjeti da mornarima ponudi veliku nagradu i tako ih navede da je odvezu do najbliže civilizirane luke. Bilo je vrijedno riskirati — ako uopće može pristati uz

parobrod.

Struja ju je nosila brzo niz rijeku, te je vidjela da samo s najvećim naporom može taj nezgrapni čamac upraviti prema *Kincaidu.* Odlučivši se da se popne na parobrod, htjela je da joj pomognu, ali se začudi kad je vidjela da je paluba prazna. Na brodu nije vidjela nikakva znaka života.

Čamac je prilazio sve bliže pramcu broda, a ipak nije dolazila nikakva opomena od promatrača s broda. Još jedan trenutak, mislila je Jane, pa će je struja odvesti mimo parobroda, a onda će je, osim ako ne spuste čamac da je spase, struja i brza oseka odnijeti daleko na more.

Mlada žena zvala je glasno u pomoć, ali nije bilo odgovora, osim oštra vriska neke divlje životinje na obali obrasloj džunglom. Jane je žustro veslala, nastojeći pristati uz parobrod.

Na trenutak činilo se da će svoj cilj promašiti za nekoliko stopa, ali se kanoa u posljednji trenutak zanijela pod pramac parobroda te je Jane nekako uhvatila sidreni lanac.

Junački je prianjala za one teške željezne karike, a struja je gotovo ispod nje odvukla čamac. S one strane vidjela je kako niz bok parobroda vise ljestve od konopa. Da pusti lanac i riskira da se popne na ljestve, dok joj kanoa odlazi ispod nogu, to se činilo nemoguće, ali se isto tako činilo uzaludno i da ostane na sidrenom lancu.

Napokon slučajno pogleda konop na pramcu čamca, te je, privezavši drugi kraj konopa čvrsto za lanac, uspjela da polako spusti kanou, dok nije bila ravno pod ljestvama. Trenutak kasnije, prebacivši pušku preko ramena, popela se sretno na pustu palubu.

Najprije je trebalo da istraži brod, što je i učinila, držeći neprestano pušku spremnu, u slučaju da joj netko zaprijeti na *Kincaidu.* Nije trebalo dugo pa da otkrije uzrok toj prividnoj pustoši na brodu, jer je na

prednjem kaštelu pronašla mornare, koji su očito bili ostavljeni da čuvaju brod, u duboku pijanom snu.

Zadrhtavši od gnušanja, popela se gore pa je, koliko je samo mogla zatvorila i učvrstila grotlo iznad glava pozaspale straže. Zatim je potražila kuhinju i hranu, a pošto je utažila glad zauzela je mjesto na palubi, odlučivši da nikoga ne pusti na *Kincaid* ako taj najprije ne pristane na njezine zahtjeve.

Jedan sat po prilici nije se na površini rijeke pojavilo ništa što bi je uznemirilo, a onda je vidjela kako se iza zavoja rijeke pojavljuje kanoa u kojoj je sjedio samo jedan lik. Nije napredovala daleko u njezinu smjeru, kad je prepoznala da je to Rokoff, a kad je taj čovjek pokušao da stupi na brod, vidio je uperenu pušku.

Kad je Rokoff otkrio tko mu to ne da pristati, razbjesnio se te je stao prijetiti i psovati na najstrašniji način. Ali videći da tom taktikom ne može preplašiti ili ganuti mladu ženu, počeo je moliti i obećavati.

Jane je imala samo jedan jedini odgovor na svaki njegov prijedlog, a taj je bio da neće nikad dopustiti da se Rokoff s njom nađe na istom brodu. On je bio uvjeren da će ona izvršiti svoje prijetnje i ustrijeliti ga ako ustraje u nastojanju da se popne na brod.

I tako, budući da nije bilo drugoga izbora, ta velika kukavica stupi u svoj čamac te je, uz veliku opasnost da ga struja povuče na more, napokon uspio da prispije na obalu daleko dolje u zaljevu, na suprotnoj strani od one na kojoj je čopor zvijeri stajao režući i zavijajući.

Jane Clayton znala je da taj čovjek neće moći sam dovesti svoj teški čamac uzvodno do *Kincaida,* pa se više nije bojala napada s njegove strane. Činilo joj se da prepoznaje onu strašnu skupinu na obali kao onu istu što ju je prije nekoliko dana mimoišla u džungli daleko uzvodno, jer se činilo nevjerojatno da bi mogao postojati još jedan tako čudni čopor. Ali nije mogla zamisliti što ih je dovelo nizvodno do ušća rijeke.

Na izmaku dana mlada žena odjednom se uznemirila Rokoffovom vikom sa suprotne obale rijeke, te je trenutak kasnije, gledajući u smjeru njegova pogleda, sva preplašena ugledala kako se odozgo približava brodski čamac, u kojem su u to je bila sigurna, mogli biti samo članovi *Kincaidove* nestale posade — samo lopovi i neprijatelji bez srca.

u tamnoj noći

Kad je Tarzan-majmun shvatio da se nalazi u raljama krokodila, nije, kao što bi to učinio običan čovjek, izgubio svu nadu i predao se sudbini.

Umjesto toga, prije nego ga je golemi gmaz povukao ispod površine, napunio je pluća zrakom, a onda se svom snagom svojih velikih mišića, ogorčeno borio za slobodu. Ali, tim je, budući da se nalazio izvan svog prirodnog elementa, tu grdosiju samo poticao na još veću brzinu pod vodom.

Tarzanova su pluća pucala. Da mu je samo jednom udahnuti čist, svjež zrak! Znao je da će poživjeti još trenutak-dva, pa je u posljednjem, bolnom grču nastojao učiniti što god može da se osveti za svoju smrt.

Tijelo mu se vuklo uz sluzav trup gmaza. Majmun-čovjek pokušao je, dok ga je krokodil vukao u svoju jezovitu jazbinu, u tvrdi oklop zabiti kameni nož.

A tim je samo još više ubrzao krokodila. Upravo onda kad je majmun-čovjek shvatio da više neće izdržati, osjetio je da mu se tijelo vuče po muljevitu tlu a nos podiže iznad površine vode. Svuda oko njega bila je tama rova — tišina groba.

Jedan trenutak Tarzan-majmun ležao je na sluzavom, smrdljivom tlu i sopio za zrakom. Odmah do sebe napipao je hladne, tvrde ljuske oklopa. Taj se podizao i spuštao kao da krokodil grčevito diše. -

Nekoliko minuta ta su dvojica tako ležali, a onda se onaj veliki trup uz čovjeka nenadano zgrči, zadrhta i

ukoči. Tarzan se podiže na koljena uz krokodila. Vrlo se začudio kad je vidio da je zvijer mrtva. Onaj tanki nož bio je naišao na ranjivo mjesto u ljuskavu oklopu.

Zateturavši, majmun-čovjek popipa po smradnoj, blatnoj jazbini. Vidio je da se nalazi zarobljen u podzemnoj prostoriji dovoljno velikoj za desetak ili više onakvih golemih životinja kakva ga je ovamo dovukla.

Shvatio je da se nalazi u skrivenom gnijezdu tog stvorenja, daleko pod obalom rijeke, i da se, bez sumnje, ulazi i izlazi na onaj otvor pod vodom kroz koji ga je krokodil donio.

Dakako, prva misao bila mu je da bježi, ali se činilo vrlo nevjerojatno da bi se mogao probiti do površine rijeke i onda doprijeti do obale. U tom prolazu može biti zaokreta i zavoja, ili bi se on, a toga se trebalo najviše bojati, mogao sresti s još jednim stanovnikom tog skrovišta.

Čak i da sretno stigne do rijeke, još je postojala opasnost da ga, prije nego pristane uz obalu, ponovno napadnu krokodili. A ipak nije bilo drugog izbora. Zato je Tarzan-majmun, napunivši pluća zagušljivim, smrdljivim zrakom jazbine, uronio u tamnu rupu pod vodom, koju nije mogao vidjeti, nego ju je napipao nogama.

Noga koja se nalazila u raljama krokodila bila je izmrcvarena, ali kost nije bila prekinuta, a ni mišići ni tetive nisu bili toliko povrijeđeni da bi se noga onesposobila. Samo ga je užasno boljelo.

Ali Tarzan-majmun navikao je na bol, te na nju, kad je uvidio da mu oštri zubi grdosije nisu mnogo naudili, više nije ni mislio.

Brzo je puzio i plivao prolazom koji se najprije spuštao a onda dizao, i napokon je izronio na riječno dno, ali nekoliko stopa dalje od obale. Kad je majmun-čovjek dopro do površine ugledao je nedaleko dvije krokodilske glave. Te su brzo krenule prema njemu, a

čovjek je nadljudskim naporom zaplivao prema granju koje se s obližnjeg drveta spuštalo do vode.

I nije stigao ni trenutak prerano, jer jedva se sretno digao na granu, kad su razjapljene ralje životinja neugodno škljocnule. Nekoliko minuta Tarzan je počivao na drvetu na koje se popeo. Pregledavao je rijeku nizvodno koliko je okom po vijugavom toku mogao doseći, ali nije bilo znaka ni Rokoffu ni njegovu čamcu.

Kad je otpočinuo i povezao ranjenu nogu, pošao je za kanoom. Našao se na strani rijeke suprotnoj od mjesta gdje je u nju ušao, ali budući da je njegova lovina bila na vodi, majmunu-čovjeku nije bilo važno gdje počinje lov.

Na svoju veliku žalost, doskora je uvidio da mu je noga jače ranjena nego što je mislio, i da mu ozbiljno smeta na putovanju. Samo s najvećom teškoćom mogao je hodati po tlu brže nego obično, a po drveću ne samo da je zaostajao nego se izvrgavao i opasnosti.

Od stare crnkinje Tambudze Tarzan je saznao ono što mu je sad ispunjavalo dušu sumnjama i bojaznima. Kad mu je starica pričala o smrti djeteta, dodala je također da joj je bijela žena, iako je bila vrlo žalosna, povjerila da to dijete nije njezino.

Tarzan nije uviđao zašto bi Jane nijekala svoj ili djetetov identitet. To se jedino može protumačiti tako da ona žena koja je njegova sina i Šveđanina pratila u samoću džungle uopće nije ni bila Jane.

Što je o tom više mislio to se više i uvjeravao da mu je sin mrtav a žena živa i zdrava u Londonu, i da ona uopće ne zna o strašnoj sudbini koja je zadesila njihova prvorođenca.

Napokon je krivo protumačio onu Rokoffovu zlokobnu porugu, i nosio teret dvostruke bojazni, i to nepotrebno — barem je tako mislio majmun-čovjek. Od tog mu je malo popustila tupa bol zbog smrti njegova sinčića.

Kakve li smrti! Čak je i ona divlja životinja kakva je zapravo bila Tarzan, navikla na patnje i strahote užasne džungle, zadrhtala od pomisli na strašnu sudbinu koja je zadesila nevino dijete.

Dok se mučno probijao prema obali mora, toliko je mislio o strahovitim zločinima koje je Rokoff izvršio na njegovim dragima da mu je onaj veliki ožiljak na čelu neprekidno i živo gorio skrletom, što je značilo da je taj čovjek u nesmiljenu, životinjskom stanju bjesnila. Katkad se i sam iznenadio: manja stvorenja divlje džungle bježala su u skrovišta, jer je on, a da nije bio svjestan, rikao i režao.

Da samo može ruku staviti na Rokoffa!

Dvaput su ratoborni urođenici prijeteći istrčali iz svojih sela da mu spriječe put, ali kad je onaj strašni majmunski poklič zaorio u njihovim ušima, a veliki je div navalio ričući, oni su se prestrašili, okrenuli i pobjegli u grmlje, i nisu odande izlazili dok on nije odmakao.

Iako mu se činilo da se strašno polagano kreće, jer je majmun-čovjek stekao onakvo mjerilo brzine kakvo imaju manji majmuni, zapravo je putovao brzo kao i kanoa koja je s Rokoffom plutala ispred njega, tako da je došao u zaljev i ugledao ocean upravo u sumrak onog istog dana kad su stigli i Jane Clayton i Rokoff.

Tako se teška tama spustila na crnu rijeku i na okolnu džunglu da Tarzan, iako je bio navikao da se mnogo služi očima i u mraku, nije mogao razabrati ništa ni na nekoliko metara ispred sebe. Nakanio je da te noći pretraži obalu, ne bi li pronašao tragove Rokoffu i ženi, koja je, on je u to bio siguran, morala Ugambijem stići prije Rokoffa. Nije ni sanjao da *Kincaid* ili neki drugi brod leži usidren nekoliko stotina metara pred njim, jer se na tom parobrodu nije vidjelo nikakvo svjetlo.

Još kad je počeo pretraživati obalu, pažnju mu odjednom privuče šum koji iz početka nije zamijetio —

tiho uranjanje vesala u vodu nešto podalje od obale, i nasuprot mjestu na kojem je on stajao. Stajao je nepomično poput kipa i slušao taj slabi zvuk.

Taj je odjednom prestao, a slijedilo ga je šuškanje koje je uvježbano uho majmuna-čovjeka moglo protumačiti samo jednim — struganjem cipela po prečkama brodskih ljestava od konopa. A ipak, koliko je on mogao vidjeti, ondje nije bilo broda — a nije ga ni moglo biti na tisuće milja unaokolo.

Dok je tako stajao zureći u tamu oblačne noći, preko vode dopre, nenadano i neočekivano poput pljuske, oštro štektanje pušaka i onda ženski vrisak.

Iako je bio ranjen, i još se vrlo dobro sjećao nedavnog užasnog doživljaja, Tarzan-majmun nije oklijevao kad se u tihoj noći podigao onaj prestrašeni, oštri i prodorni krik. Jednim skokom preskočio je grmlje i pljusnuo u vodu — a onda je, snažnim zamasima, otplivao u mrklu noć, bez ikakva vodiča, osim onog jednog jedinog, prevarnog krika, a u društvu strašnih stanovnika ekvatorijalne rijeke.

Čamac koji je privukao Janinu pažnju dok je stražarila na palubi *Kincaida* ugledao je i Rokoff na jednoj obali i Mugambi i čopor na drugoj. Rokoffovi povici doveli su brodski čamac najprije k njemu, a onda su, poslije savjetovanja krenuli prema *Kincaidu,* ali je, prije nego što je čamac prešao pola puta između obale i parobroda, s palube progovorila puška, pa se jedan mornar na pramcu skvrčio i pao u vodu.

Poslije toga išli su laganije, a onda se, kad je Janina puška pogodila još jednog člana skupine, čamac povukao na obalu, gdje je ležao dok je god bilo svjetlo.

Crni ratnik Mugambi, poglavica Vagambija, upućivao je divlji, režeći čopor k suprotnoj obali. Samo je on znao tko može biti neprijatelj a tko prijatelj njihova izgubljenog gospodara.

Videći da je zbog pucanja pušaka na obali pažnju Jane Clayton popustila, dva mornara stala su se šuljati odostrag prema njoj.

Da su mogli doseći ili čamac ili *Kincaid,* bili bi brzo završili sa svima koje bi ondje zatekli, ali im je prostrana crna voda priječila da pođu dalje, kao da ih široki ocean dijeli od plijena.

Mugambi je nešto znao o događajima koji su doveli do Tarzanova iskrcavanja na Otoku džungle i puta bijelaca uz Ugambi. Znao je da njegov divlji gospodar traži ženu i dijete koje je ukrao onaj opaki bijelac što su

ga slijedili daleko u unutrašnjost a sad ponovno na more.

Također je vjerovao da je taj isti čovjek ubio velikog bijelog diva kojega je on štovao i zavolio kao što nije nikad zavolio ni najveće poglavice svog naroda. I tako je u divljim Mugambijevim grudima gorjela željezna odluka da se dočepa onog opakog čovjeka i osveti umorstvo majmuna-čovjeka.

Ali kad je vidio da niz rijeku dolazi čamac i prima Rokoffa, kad je vidio da plovi prema *Kincaidu,* uvidio je da se ako i sam posjeduje kanou može nadati da čopor preveze ondje gdje će moći udariti na neprijatelje.

I tako se dogodilo da su Tarzanove životinje, čak i prije nego je Jane Clayton opalila prvi hitac na Rokoffov čamac, nestale u džungli.

Pošto su Rokoff i njegova skupina, u kojoj je bio Paulvitch i nekoliko ljudi koje je on ostavio na *Kincaidu* da se pobrinu za ugljen, uzmakli pred vatrom, Jane je shvatila da će to biti samo privremen prekid, pa je s tim uvjerenjem odlučila da hrabro i konačno pokuša pobjeći od Rokoffovih prijetnji i zlih namjera.

S tim na umu počela je pregovarati sa dva mornara koje je bila zatvorila na prednjem kaštelu, pa ih je, pošto su pristali na njezin plan, pod prijetnjom smrti ako je pokušaju iznevjeriti, pustila napolje upravo kad je tama obavila brod.

Pod prijetnjom revolverske cijevi, da ih prisili na poslušnost, dopuštala im je da izlaze jedan za drugim. Dok su oni držali ruke nad glavama, mlada žena ih je pretražila, da ne bi uza se imali kakvo skriveno oružje. Kad se uvjerila da su nenaoružani, naložila im je da presijeku kabel kojim je *Kincaid* vezan za sidro, jer njezin smjeli plan bio je osloboditi parobrod tako da otpluta na otvoreno more, da se ondje preda na milost elementima, koji, bila je uvjerena, neće biti nemilosrdniji od Nikolasa Rokoffa, u slučaju da je ponovno uhvati.

Postojala je također nada da će na *Kincaid* naići koji brod, a budući da je bilo prilično hrane i vode — ljudi su je u to uvjerili — a i doba oluja je prošlo, imala je dovoljno razloga nadati se da će joj plan konačno uspjeti.

Noć je bila gusto naoblačena, teški oblaci lebdjeli su nisko nad džunglom i vodom — samo na zapadu, kamo se od riječnog ušća pružao široki ocean, nazirala se nešto manja tama.

Bila je savršena noć za takav pothvat.

Njezini neprijatelji ne mogu vidjeti što se radi na brodu, niti zamijetiti u kojem ga smjeru brza struja nosi na ocean. Prije nego svane, oseka će odnijeti *Kincaid* daleko u Benguelsku struju, koja teče uz obalu Afrike prema sjeveru, a budući da je prevladavao južni vjetar, Jane se nadala da će biti izvan vida s ušća Ugambija prije nego Rokoff može zamijetiti da je parobrod otišao.

Stojeći nad mornarima koji su radili, mlada žena odahnula je kad se posljednji dio kabela odijelio te je znala da je brod na putu iz ušća divljeg Ugambija. Držeći svoje zarobljenike još uvijek na oku s uperenim revolverom, naložila im je da odu na palubu. Kanila ih je ponovno zatvoriti u prednjem kaštelu. Ali je napokon popustila pred njihovim obećanjima da će joj biti vjerni i da će joj pomagati, te im je ponovno dopustila da dođu gore.

Nekoliko minuta *Kincaid* je brzo plutao sa strujom, a onda je po nečem strugnuo i zaustavio se usred rijeke. Brod je naletio na podvodni prud koji presijeca tok rijeke na četvrt milje daleko od mora.

Na trenutak je ondje visio, a onda je, okrećući se dok mu pramac nije pokazivao prema obali, zaplovio još jednom.

U isti časak, baš kad je Jane Clayton sebi čestitala što se brod još jednom oslobodio, ona začu s uzvodne strane, po prilici ondje gdje je bio usidren *Kincaid,*

štektanje pušaka i ženski vrisak — oštar, prodoran, prestrašen.

Mornari su čuli te pucnjeve, te su bili posve sigurni da oni najavljuju dolazak njihova poslodavca, a budući da im se nije sviđao plan koji ih osuđuje da žive na palubi olupine, užurbano su se šaptom dogovorili kako će savladati mladu ženu i dozvati Rokoffa i svoje drugove da ih spase.

Činilo se da će im sudbina biti naklona, jer je zbog pucnjave pušaka pažnja Jane Clayton popustila, te je, umjesto da pazi na mornare kao što je bila nakanila, potrčala na pramac *Kincaida,* da kroz tamu zaviri prema izvoru nemira na rijeci.

Videći da ona ne pazi, dva mornara stala su se šuljati odostrag prema njoj.

Kad je jedan od njih strugnuo cipelom po palubi, žena je osjetila iznenadnu opasnost, ali ta opomena došla je prekasno.

U trenutku kad se okrenula, oba muškarca skočila su na nju i oborila je na palubu, a kad se ona našla pod njima, vidjela je, ocrtanu na slabijem mraku oceana, pojavu još jednog čovjeka koji se penjao na *Kincaid.*

Poslije sve muke njezina je junačka borba za slobodu propala. S prigušenim jecajem predala se u toj nejednakoj borbi.

na palubi kincaida

Kad je Mugambi ponovno sa čoporom zašao u džunglu imao je određen cilj. Želio je pribaviti izduben čamac kojim će Tarzanove životinje prevesti na *Kincaid*. I nije trebalo dugo da nađe ono što je tražio.

Upravo u sumrak našao je kanou privezanu za obalu pritočića Ugambija, baš ondje gdje se i nadao da će je pronaći.

Ne gubeći vrijeme, ukrcao je svoj strašni čopor u čamac i odveslao u struju. Tako su se brzo dočepali kanoe da ratnik nije ni zamijetio da je ona već zaposjednuta. U sad već tamnoj noći potpuno je previdio skvrčenu pojavu koja je spavala na dnu čamca.

Ali čim su zaplovili, jedan majmun ravno ispred njega divlje zareži te mu svrati pažnju na pojavu koja je čučala i drhtala između njega i velikog majmuna. Mugambi se začudio kad je vidio da je to neka urođenica. Teško je odbio majmuna od njezina vrata, a uskoro uspio je i nju umiriti.

Urođenica se nije htjela udati za starca kojega je mrzila, te je namjeravala prenoćiti u kanoi što ju je pronašla na obali.

Mugambi nije želio da ona bude prisutna, ali sad je bila tu, pa joj je crnac dopustio — da ne gubi vrijeme vraćajući je na obalu — da ostane u kanoi.

Pomicali su se kroz tamu koliko su samo brzo njegovi nespretni drugovi mogli veslati nizvodno prema Ugambiju i *Kincaidu*. Teško je Mugambi mogao razabrati

obrise parobroda, ali budući da je ovaj bio između njega i oceana, bilo mu je to ipak lakše nego nekomu na obali rijeke.

Kad mu se približio, zapanjio se videći da parobrod kao da odmiče, a napokon se posve uvjerio da brod plovi nizvodno. Upravo kad je htio potaći svoja stvorenja da zaveslaju jače kako bi dostigli parobrod, ugledao je odjednom, na tri metra daleko od pramca svoje kanoe, još jedan čamac.

U isti trenutak oni u drugom čamcu otkrili su Mugambijev čopor, ali isprva nisu prepoznali strašnu posadu. Čovjek na njihovu pramcu povikao je, pitajući tko je to, prije nego su se čamci dodirnuli.

Odgovorila mu je prijetećim režanjem pantera, i čovjek se zabuljio u plamene oči Šite, koji se na pramcu podigao na prednje šape, spreman da skoči na one u čamcu.

Rokoff je odmah uočio opasnost koja je im prijetila. Zapovjedio je da se zapuca na one u drugoj kanoi, a taj su plotun, kao i vrisak prestrašene urođenice u kanoi s Mugambijem, začuli i Tarzan i Jane.

Prije nego što su se polaganiji i manje vješti veslači u Mugambijevoj kanoi mogli snaći i zakvačiti za neprijatelja, taj je brzo okrenuo pramac nizvodno i svom snagom zaveslao prema *Kincaidu* koji su sad vidjeli.

Pošto je brod udario o prud, ponovno se oslobodi i otpluta u polagani vir koji se vraćao uzvodno uz samu južnu obalu Ugambija, da onda nekih stotinu metara dalje zakrene još jednom i uputi se nizvodno strujom. Tako je *Kincaid* vraćao Janu Clayton ravno u ruke neprijatelja.

Kad je Tarzan skočio u rijeku, nije vidio brod. Nije imao ni pojma, kad je zaplivao u noć, da tako blizu pluta brod. Vodili su ga zvukovi koji su dolazili sa dviju kanoa.

Dok je plivao, živo se sjećao kako je ono prije toga zaplivao vodama Ugambija, pa se od toga stresao cijeli

njegov divovski stas.

Ali iako je dvaput osjetio kako mu se nešto iz sluzavih dubina češe o noge, ništa ga nije uhvatilo, te je odjednom od čuđenja što pred sobom, ondje gdje je očekivao da će biti otvorena rijeka, vidi kako se pomalja taman predmet — posve zaboravio na krokodile.

Taj je predmet bio tako blizu da mu se on približio s nekoliko zamaha. Začudio se kad je ispruženom rukom dodirnuo bok broda.

Kad se spretni majmun-čovjek popeo preko brodske ograde, njegove tankoćutne uši osjetiše da se na suprotnoj strani palube netko bori.

Bešumno se požurio onamo.

Sad se bio podigao mjesec. Iako je nebo još bilo oblačno, ona neprodorna tama otprije sad je nešto popustila. Njegove oštre oči razabrale su kako se dva muškarca navlače s jednom ženom.

Nije znao je li to ona žena koja je pratila Anderssena u unutrašnjost, iako je očekivao da je tako, jer je sad bio potpuno siguran da ga je slučaj doveo na palubu *Kincaida.*

Ali on nije trošio vrijeme dokonim razmišljanjem. Ženu su ugrožavala dvojica lopova, a to je bilo dovoljno da se majmun-čovjek, a da više ništa ne ispituje, upusti svojom golemom snagom u borbu.

Prije nego su mornari i znali da se na brodu nalazi još netko, teška ruka pala je obojici na rame. Kao da ih je zahvatio kotač zamašnjak, naglo su odbačeni od svog plijena.

— Što to znači? — upitao ih je tih glas.

Ali nisu imali vremena da odgovore, jer je na taj glas mlada žena skočila na noge pa je s veselim, tihim krikom skočila prema napadaču.

— Tarzane! — povikala je.

Majmun-čovjek odbaci ta dva mornara preko palube, gdje su se, ošamućeni i uplašeni, odvaljali u palubne

rupe za otjecanje vode, a onda, kliknuvši od čuđenja, podignu mladu ženu u naručaj.

Međutim, kratki su bili trenuci njihova pozdrava.

Jedva su jedno drugo prepoznali, kad su se oblaci nad njima rastavili, tako da se vidjelo kako se pola tuceta ljudi penje bokom *Kincaida* na palubu.

Prvi bio je Rokoff. Kad su sjajne zrake ekvatorijalnog mjeseca osvijetlile palubu, vidio je da se pred njim nalazi lord Greystoke, pa je histerično zavrisnuo, zapovjedivši svojim podređenima da zapucaju.

Tarzan je odgurnuo Jane iza kabine kraj koje su stajali, te skočio prema Rokoffu. Ljudi iza Rokoffa, najmanje dvojica, podigli su puške i opalili na majmuna-čovjeka koji je navaljivao. Ali oni iza njih zaposlili su se drukčije — jer se ljestvama od konopa gurao strašni čopor.

Najprije je došlo pet uzrežalih majmuna, golemih, čovjekolikih zvijeri, iskešenih koljača i slinavih čeljusti, a za njima golem crni ratnik, čije se dugo koplje sjalo na mjesečini. Iza ratnika veralo se još jedno stvorenje, kojeg su se od sveg čopora najviše bojali — pantera, svjetlucavih, razjapljenih ralja, žarkih očiju, plamteći golemom mržnjom i krvožednošću.

Meci ispaljeni na Tarzana promašili su, i on bi u trenutku bio na Rokoffu da ta velika kukavica nije uzmakla među svoja dva najamnika, a onda, vrišteći od histeričnog straha, skočila prema prednjem kaštelu.

Na trenutak Tarzanovu pažnju privukla su ona dva čovjeka ispred njega, tako da nije mogao progoniti Rokoffa. Majmuni i Mugambi borili su se s ostatkom Rokoffove skupine.

Pred strašnim divljaštvom tih zvijeri ljudi su se doskora raspršili u svim smjerovima — oni koji su se još mogli raspršiti, jer su veliki koljači Akutovih majmuna i Šitine pandže već pronašli svoje žrtve.

Četvorica su, međutim, pobjegla i nestala u prednjem

kaštelu, gdje su se namjeravali zabarikadirati. Tu su pronašli Rokoffa, a kako su se bili razbjesnili što ih je u času opasnosti ostavio na cjedilu, a i zato što je s njima uvijek grubo postupao, naslađivali su se prilikom koja im se sad pružala da se donekle osvete omraženom poslodavcu.

Unatoč molbama i puzavim zaklinjanjima, bacili su ga na palubu, predajući ga na milost onim strašnim zvijerima pred kojima su oni sami bili upravo pobjegli.

Tarzan je vidio kako se taj čovjek pomalja iz prednjeg kaštela — vidio je i prepoznao svog neprijatelja. Ali netko drugi vidio ga je isto tako brzo.

Bio je to Šita. Razjapljenih ralja ta se velika zvijer tiho primicala prestravljenom čovjeku.

Kad je Rokoff ugledao što mu se to primiče, zaurla da se sve orilo, te je drhtavih koljena, kao da je uzet, stajao pred užasnom smrću koja je prema njemu puzila.

Tarzan je stupio prema Rokoffu, a u glavi mu je sve gorjelo bijesnom vatrom osvete. Napokon ima u svojoj vlasti ubojicu sina. On ima pravo da se osveti.

Jednom kad je želio sam izvršiti pravdu i usmrtiti Rokoffa onako kako je odavna zasluživao, Jane ga je spriječila. Sad ga nitko neće spriječiti!

Prsti su mu se grčevito stiskali i otvarali dok se približavao drhtavom Rokoffu — bio je životinjski zlokoban kao i grabežljiva zvijer.

Tada je ugledao da će ga Šita prestići i oteti mu metu njegove velike mržnje.

Oštro je pozvao panteru, a te su riječi, kao da su prekinule strašnu začaranost koja ga je bila obuzela, odjednom potaknule Rokoffa da djeluje. Vrisnuvši, okrenuo se i pobjegao na most.

Za njim krenula je pantera, ne mareći za gospodarevu opomenu.

Tarzan je htio skočiti, kad je osjetio lagan dodir na ruci. Okrenuvši se, vidio je uz sebe Janu.

— Ne ostavljaj me — šapnula je. — Bojim se.

Tarzan pogleda iza nje.

Svuda naokolo bili su strašni Akutovi majmuni. Neki su se čak približavali mladoj ženi iskešenih koljača, prijeteći grlenim glasovima.

Majmun-čovjek potisnuo ih je natrag. Na trenutak bio je zaboravio da su to samo zvijeri koje ne mogu razlikovati prijatelje od neprijatelja. Nedavna borba s mornarima ispoljila im je divlju prirodu, tako da su svi izvan čopora za njih značili samo meso.

Tarzan se ponovno okrenuo prema Rokoffu, žaleći što se neće moći osvetiti — osim ako taj čovjek ne pobjegne Šiti. Ali dok je gledao, vidio je da za to nema nade. Čovjek je uzmakao do kraja mosta, gdje je sad stajao dršćući i razrogačenih očiju, okrenut prema životinji koja se polako primicala.

Pantera je puzila trbuhom na daskama poda, strahovito režeći. Rokoff je stajao kao skamenjen, izbuljenih očiju, razjapljenih usta, s hladnim znojem strave na čelu.

Pred sobom, na palubi, vidio je velike majmune, pa se nije usudio pobjeći u tom smjeru. Čak je i sad jedna životinja skakala da se uhvati za ogradu mosta i da mu se privuče.

Pred njim se tiho šćućurila pantera.

Rokoff se nije mogao ni maknuti. Koljena su mu drhtala. Neartikulirano je vikao. S posljednjim prodornim krikom pao je na koljena — a onda je Šita skočio.

Zuto-smeđe tijelo bacilo se ravno na čovjekove grudi, oborivši ga na leđa.

Kad su veliki koljači zaderali u vrat i prsi, Jane Clayton okrenula se od užasa. Ali nije se okrenuo Tarzan-majmun. Na usnama mu se pojavio hladan smiješak zadovoljstva. Ožiljak na čelu, koji je bio gorio skrletom, postao je boje njegove pocrnjele kože i nestao.

Pola tuceta ljudi popelo se bokom Kincaida na palubu. Prvi je bio Rokoff. Ali oni iza njih su također navalili. Ljestvama od konopa gurao se strašni čopor: pet izrežalih majmuna, golemi ratnik čije se koplje sjalo na mjesečini. Iza njih veralo se još jedno stvorenje – pantera, svjetlucavih razjarenih ralja, plamteći golemom mržnjom i krvožednošću.

Rokoff se bijesno ali uzaludno borio protiv životinje koja je režala i derala ga, protiv sudbine koja ga je zadesila. Za sve svoje bezbrojne zločine bio je kažnjen kratkim trenutkom strašne smrti što ga je konačno stigla.

Pošto se prestao boriti, Tarzan se na Janin zahtjev približio da otme tijelo panteri, pa da ono što je preostalo pokopa kako dolikuje čovjeku. Ali velika se mačka podigla nad lovinom i zarežala prijeteći se čak i gospodaru kojega je na svoj divlji način voljela, tako da je Tarzan, da ne mora ubiti prašumskog prijatelja bio prisiljen da odustane od svojih namjera.

Cijelu tu noć pantera Šita čučao je na onim odvratnim ostacima koji su nekad bili Nikolas Rokoff.

Za sve Rokoff ove ljude znalo se osim za Paulvitcha. Četvorica bila su zarobljena u prednjem kaštelu *Kincaida.* Ostali bili su mrtvi.

Pomoću tih ljudi Tarzan je pripremio brod za polazak te je s prvim oficirom, koji je slučajno bio jedan od preživjelih, namjeravao potražiti Otok džungle. Ali kad je svanulo jutro, digao se velik vjetar sa zapada i podigao valove u koje se prvi oficir *Kincaida* nije usudio uploviti. Cijeli taj dan brod je ležao u zaklonu riječnog ušća. Iako se noću vjetar smanjio, smatralo se da je sigurnije počekati zoru prije nego se pokuša preploviti vijugavi kanal do mora.

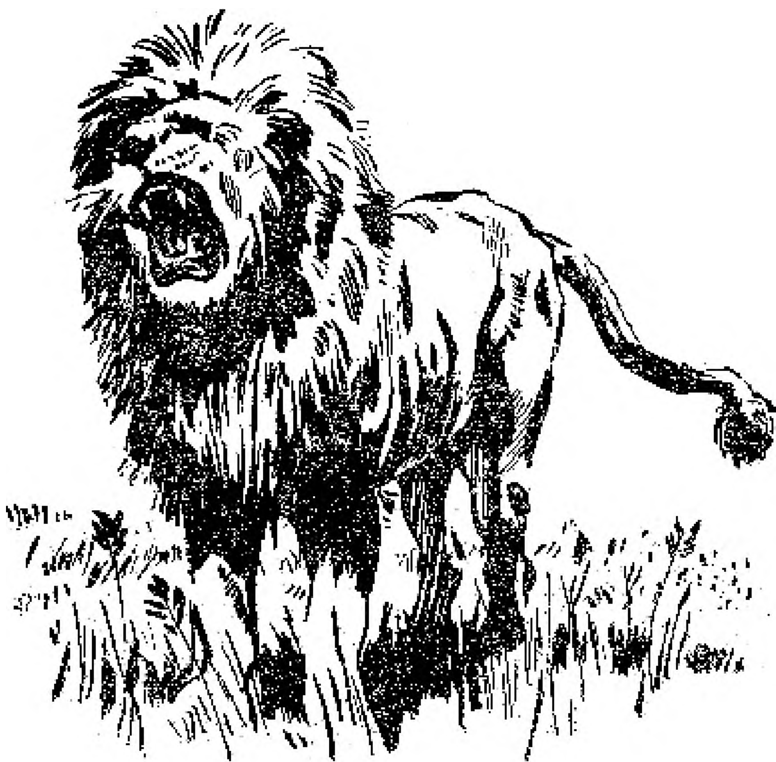
Čopor je danju lunjao po palubi broda bez ikakve smetnje, jer je doskora od Tarzana i Mugambija saznao da ne smije nikomu na *Kincaidu* nauditi. Ali noću bio je zatvoren pod palubom.

Tarzan se bezgranično radovao kad je saznao od žene da ono djetešce koje je umrlo u M'ganvazamovu selu nije bilo njihov sin. Nisu mogli znati čije je to dijete bilo, ili što se dogodilo s njihovim sinom, a to nisu mogli ni

otkriti budući da nije bilo ni Rokoff a ni Paulvitcha.

Nekako im je, međutim, odlaknulo, budući da su znali da se još mogu nadati. Mogli su se nadati sve dok nemaju dokaza o djetetovoj smrti.

Činilo se posve očito da mali Jack nije doveden na *Kincaid*. Da se to zbilo, Anderssen bi bio znao, ali on je toliko puta uvjeravao Jane da je onaj mališan što ga je donio u kabinu one noći kad joj je pomogao pobjeći, bio jedini koji se nalazio na *Kincaidu* otkako je ovaj bio u Doveru.

paulvitch snuje osvetu

Dok su Jane i Tarzan stajali na palubi broda i jedno drugomu pričali o pustolovinama koje su doživjeli otkako su se odijelili u svom domu u Londonu, gledao ih je ispod namrštenih obrva skriven promatrač na obali.

Kroz mozak tog čovjeka prolazio je plan za planom kojim bi mogao spriječiti da Englez i njegova žena pobjegnu, jer dok je god u osvetljivom mozgu Alexisa Paulvitcha sijala životna iskra, nitko tko je na sebe navukao neprijateljstvo tog čovjeka nije mogao biti posve siguran.

Plan za planom stvarao je samo zato da svaki odbaci ili kao neizvediv ili kao nedostojan njegove osvete. Zločinački duh Rokoffova pomoćnika bio je toliko iskrivljen pogrešnim razmišljanjem da taj čovjek nije uviđao pravu istinu odnosa između njega i majmuna-čovjeka. On nije shvaćao da je pogreška bila uvijek, ne na strani engleskog lorda, već na njegovoj strani i na strani Rokoffovoj.

Odbacujući svaku novu spletku, Paulvitch je uvijek dolazio do istog zaključka — da ne može učiniti ništa dok ga pola širine Ugambija dijeli od predmeta njegove mržnje.

Ali kako da prijeđe tu vodu kojom su gospodarili krokodili? Nema ni jedne kanoe bliže nego što je mosulsko selo, a Paulvitch nije bio nikako siguran da će *Kincaid* biti još usidren na rijeci dok on prijeđe džunglu do udaljenog sela i vrati se s kanoom. A ipak nije bilo

drugog izlaza, pa je Paulvitch, uvjeren da se samo tako može nadati da dopre do plijena, namrštivši se umjesto oproštaja sa ona dva lika na palubi *Kincaida,* napustio rijeku.

Brzajući kroz gustu džunglu, sav zaokupljen onim jedinim idolom — osvetom — Paulvitch je zaboravio i na strah od divljeg svijeta kojim se kretao.

Zbunjen i potučen svakim okretajem kola sreće, žrtva svojih opakih planova i glavna žrtva vlastite zloće, Paulvitch je ipak bio još toliko zaslijepljen da je zamišljao kako mu najveća sreća leži baš u tome da nastavi spletkariti, iako su zbog toga i on i Rokoff uvijek doživljavali nesreću, a ovoga posljednjeg stigla je i smrt.

Dok je Paulvitch teturao kroz džunglu prema mosulskom selu, uskoro se u njegovoj glavi iskristalizira plan koji mu se činio ostvarljivim.

Noću će doći do boka *Kincaida,* a kad se nađe na palubi, potražit će članove prvotne brodske posade, koji su preživjeli užase ove strašne ekspedicije, te će ih predobiti za pokušaj da preotmu brod Tarzanu i njegovim životinjama.

U kabini bilo je oružja i municije, a u skrivenu pretincu stola jedan od onih paklenih strojeva koje je Paulvitch izrađivao veći dio svog slobodnog vremena onda kad je bio vrlo povjerljiva osoba jednog diverzantskog pokreta u svojoj domovini.

To je bilo prije nego što ih je za zlato izdao policiji. Paulvitch je zatreptao kad se sjetio kako ga je osudio jedan od njegovih prijašnjih drugova prije nego što je taj za svoje političke ideje platio na kraju konopljinog užeta.

Ali sad je trebalo misliti na pakleni stroj. Kad bi ga se samo mogao domoći! U kutijici od tvrdog drveta, skrivenoj u stolu u kabini, nalazila se tolika razorna snaga da je mogla u djeliću sekunde zbrisati s *Kincaida* svakog neprijatelja.

Paulvitch je lizao usne od radosnog očekivanja, te je

umorne noge prisiljavao na veću brzinu, da ne zakasni na brodsko sidrište toliko da ne bi mogao provesti svoj plan.

Sve je zavisilo, dakako, od tog kad odlazi *Kincaid.* Paulvitch je shvaćao da se ništa ne može postići po danu. Tama mora prikriti dolazak do boka broda, jer ako ga ugledaju Tarzan ili lady Greystoke, neće imati prilike da se popne na brod.

Vjetar koji je puhao, on je bio siguran, bio je razlog zašto *Kincaid* još ne plovi, a ako nastavi puhati do noći onda su sve vjerojatnosti na njegovoj strani, jer znao je da će majmun-čovjek jedva pokušati da zaplovi zavojitim koritom Ugambija dok god mrak leži na površini vode u kojoj se skrivaju mnogi sprudovi a brojni otočići rasuti su po riječnom ušću.

Već je dobro poodmaklo popodne kad je Paulvitch stigao u mosulsko selo na obali pritoka Ugambija. Ondje ga je poglavica primio sa sumnjom i neljubazno, jer je i on, kao i svi oni koji su dolazili u dodir s Rokoffom ili Paulvitchem, pretrpio od grabežljivosti, okrutnosti ili pohlepe ove dvojice.

Kad je Paulvitch zatražio kanou, poglavica ga je mrzovoljasto odbio te je bijelca protjerao iz sela. Okružen ljutitim ratnicima koji su gunđali i činili se kao da samo čekaju i najmanju izliku pa da ga probodu kopljima kojima su mu se prijetili, Paulvitchu nije preostalo nego da se povuče.

Desetak ratnika odvelo ga je do ruba čistine te su ga ondje opomenuli da se nikad više ne pojavi blizu njihova sela.

Gušeći se od ljutine, Paulvitch se odšuljao u džunglu. Ali kad se odjednom izgubio s očiju ratnika, ostao je i pažljivo slušao. Čuo je glasove svojih pratilaca. Vraćali su se u selo. Kad je bio siguran da ga ne slijede, progurao se kroz grmlje do ruba rijeke. Još se uvijek kanio nekako domoći kanoe.

I sam život zavisio mu je od toga da dopre do *Kincaida* i predobije preživjele članove brodske posade za svoj cilj, jer biti ostavljen ovdje u opasnostima afričke džungle, gdje je stekao neprijateljstvo urođenika, bilo je, to je dobro znao, zapravo isto što i biti osuđen na smrt.

Želja za osvetom poticala ga je gotovo jednako, unatoč opasnosti. Zato se, sav očajan, skrivao u lišću uz rječicu i požudno tražio malu kanou kojom bi mogao lako upravljati.

I nije trebao da dugo čeka. Ugledao je na rijeci jedan od onih nezgrapnih malih jednosjeda što ih izrađuju Mosule. Neki mladić lijeno je veslao u struju. Kad je dosegao sredinu rijeke, pustio se da ga nosi spora struja. Zavalio se dokono na dnu svoje grube kanoe.

Ne znajući ništa o nevidljivom neprijatelju na obali rijeke, momak je polako plutao nizvodno a Paulvitch ga je slijedio stazom u džungli nekoliko metara iza njega.

Milju ispod sela crni momak uronio je veslo u vodu i skrenuo jednosjed prema obali. Paulvitch se veoma radovao što je slučaj dovukao mladića na istu stranu rijeke po kojoj je i on hodao, a ne na suprotnu, gdje ga ne bi mogao doseći. Sakrio se u šikari blizu mjesta na kojem je jednosjed morao dotaći obalu polagane rijeke, koja kao da je bila ljubomorna na svaki trenutak što je prolazio i dovodio je bliže širokom i muljevitom Ugambiju, gdje, u prostranoj struji što će uskoro izliti svoje vode u veliki ocean, mora zauvijek izgubiti svoju osobnost.

Isto tako lijeni bili su i pokreti mosulskog mladića dok je dovlačio svoj jednosjed pod granu velika drveta što se naginjalo da dade oproštajni cjelov grudima vode koja je odlazila i zelenim lišćem pomiluje nježne prsi svoje sanjarski raspoložene ljubavi.

A pakosni Paulvitch skrivao se u lišću poput zmije. Okrutne, prepredene oči naslađivale su se obrisima željene kanoe i mjerile stas njezina vlasnika, dok je

lukav mozak odvagivao čemu se bijelac može nadati ako dođe do tjelesnog obračuna sa crncem.

Samo izravna nužda mogla je natjerati Alexisa Paulvitcha u borbu. Ali sad ga je doista velika nužda prisiljavala da djeluje.

Bilo je vremena, upravo dovoljno vremena da se, kad zanoći, stigne do *Kincaida*. Zar ona crna budala neće nikad otići od čamca? Paulvitch se vrpoljio i meškoljio. Momak je zijevnuo i protegao se. Znalački i promišljeno pregledavao je strelice u tobolcu, ispitivao luk i gledao oštricu lovačkog noža za pašom na tkanici.

Ponovno se protegao i zijevnuo, pogledao obalu rijeke, slegnuo ramenima i legao na dno kanoe, da malko prodrijema prije no što zadre u džunglu da lovi plijen.

Paulvitch se napola podigao te je napetih mišića stajao i zurio u svoju žrtvu. Momčevi kapci spustiše se i zatvoriše. Uskoro su mu se grudi podizale i spuštale u duboku snu. Vrijeme je došlo!

Paulvitch se šuljao bliže. Neka grana zašušti pod njegovom težinom pa se momak prenu u snu. Paulvitch poteže revolver i naperi ga u crnca. Jedan trenutak ostao je ukočeno miran, a onda momak ponovno nesmetano zaspi.

Bijelac je puzio bliže. Nije se smio izvrći opasnosti da promaši. Uskoro se nagnuo nad samog Mosulu. Hladni čelik revolvera u njegovoj ruci približavao se sve više grudima usnulog mladića. Sad se zaustavio samo nekoliko palaca iznad srca koje je snažno kucalo.

Samo je pritisak prsta bio između nedužnoga mladića i vječnosti. Nježni cvijet mladosti još je ležao na smeđem obrazu, smiješak je napola rastavio gole usne. Je li to mladost ili sreća zaustavila Paulvitchevu ruku? Je li grižnja savjesti pokazala ubojici svoj prst prijekora?

Na sve to Alexander Paulvitch bio je imun. Osmijeh iskrivi njegovu bradatu usnu kad mu kažiprst potegnu

otponac revolvera. Odjeknu hitac. Iznad srca zaspalog momka pojavi se rupica, oko koje se nalazio pocrnjeli rub mesa opaljenog barutom.

Mladenačko tijelo napola je sjelo. Nasmiješene usne ukočiše se od prepasti i trenutačne boli, koju svijest nije nikako očekivala, a onda mrtvac klonu mlohavo u najdublji san iz kojega se čovjek više ne budi.

Ubojica skoči brzo u čamac uz ubijenoga. Bezobzirne ruke zgrabiše nesmiljenog mrtvog momka i podigoše ga na rub čamca i malko pogurnuše. Pljusak, valići koji su se sve više širili, prekinuti iznenadnim podizanjem tamna, skrivena tijela iz sluzavih dubina, i priželjkivana kanoa bila je u isključivom vlasništvu bijelca — divljijega no što je bio onaj mladić kojemu je upravo bio oduzeo život.

Odbacivši konop i zgrabivši veslo, Paulvitch je zaveslao svom snagom nizvodno prema Ugambiju.

Već je pala noć kad je pramac krvavog čamca ujurio u struju veće rijeke. Paulvitch je neprestano naprezao oči u sve veću tamu, uzaludno nastojeći da prodre one crne sjene što su ležale između njega i sidrišta *Kincaida.*

Nalazi li se brod još uvijek na Ugambiju, ili se majmun-čovjek napokon uvjerio da je sigurno upustiti se u sve slabiju oluju? Dok je Paulvitch napredovao sa strujom, postavljao je ta pitanja, kao i mnoga druga, od kojih ga nije najmanje uznemirivalo i ono koje se ticalo njegove budućnosti. Ako je *Kincaid* već otplovio, on bi ostao u nemilosrdnoj, užasnoj, divljoj džungli.

U tami činilo se veslaču da naprosto leti po vodi, te je bio uvjeren da je brod već ostavio sidrište, da ga je i on sam već prošao, kad se pred njim, s one strane neke istaknute točke pojavi titravo svjetlo brodske svjetiljke.

Alexander Paulvitch jedva je mogao zatomiti slavodobitan usklik, *Kincaid* nije otišao! Napokon ga život i osveta neće izigrati.

Osmijeh iskrivi Paulvitchovu bradatu usnu kad mu kažiprst potegne oponac revolvera. Iznad srca zaspalog Mosula pojavi se rupica oko koje je bio pocrnjeli rub mesa opaljenog barutom.

Prestao je veslati onaj trenutak kad je ispred sebe zamijetio onaj svjetionik nade. Tiho je plutao niz blatni Ugambi, samo katkad uranjajući veslo oprezno u struju, tako da može primitivni čamac dovesti do boka broda.

Kad se još više približio, tamni obrisi broda pomoliše se pred njim iz mrkle noći. S brodske palube nije se ništa čulo. Paulvitch je doplutao, neviđen, do boka *Kincaida.* Samo je kratkotrajno struganje pramca njegove kanoe o brodsku oplatu prekinulo noćnu tišinu.

Dršćući od uzrujanosti, Paulvitch je nekoliko minuta mirovao. Ali s velike mase iznad njega nije dolazio nikakav zvuk koji bi naznačivao da je njegov dolazak zamiječen.

Tiho se šuljao naprijed dok konopi mračnog jedra nisu bili ravno iznad njega. Mogao ih je upravo doseći. Samo minuta-dvije trebala mu je da priveže kanou, a onda se čovjek uspeo.

Trenutak kasnije spustio se tiho na palubu. Misli na strašni čopor koji je boravio na brodu izazvale su hladne srsi uz kičmu tog kukavičkog vrebaoca. Ali sam život zavisio je od uspjeha njegove pustolovine, i zato se on nekako čeličio protiv one grozne vjerojatnosti što mu se ispriječila.

Nikakva zvuka ili znaka straže kao da nije bilo na palubi. Paulvitch se šuljao prema prednjem kaštelu. Sve je bilo tiho. Grotlo je bilo otvoreno, a kad je čovjek zavirio dolje, ugledao je kako uz svjetlo zadimljenog fenjera što je visio sa stropa momčadske nastambe jedan od posade *Kincaida* nešto čita.

Paulvitch je dobro poznavao tog čovjeka, mrk razbojnik s kojim je on mnogo računao, držeći da će mu pomoći provesti njegove nakane. Paulvitch se tiho spustio kroz otvor na prečke ljestava što su vodile u prednji kaštel.

Oči nije spuštao s čitača, spreman da mu dade znak da šuti onaj trenutak kad ga taj čovjek otkrije. Ali

mornar se toliko udubio u časopis da se Paulvitch nezamiječen spustio na pod prednjeg kaštela.

Ondje se okrenuo i šapnuo čitaočevo ime. Čovjek je podigao oči sa časopisa — oči koje su se, kad su pale na poznato lice Rokoffova pomoćnika, razrogačile na trenutak, da se odmah namršte i suze od negodovanja.

— Vraže! — uzviknuo je. — Odakle si došao? Svi smo mislili da si gotov i otišao onamo kamo si već dugo morao otići. Njegova visost vrlo će se obradovati kad te vidi.

Paulvitch priđe mornaru. Ljubazan smiješak bio mu je na usnama. Pružio je desnicu kao da je onaj drugi drag, dugo izgubljen prijatelj. Mornar kao da nije vidio pruženu ruku, i nije se zauzvrat nasmiješio.

— Došao sam da vam pomognem — tumačio je Paulvitch. — Pomoći ću vam da se oslobodite Engleza i njegovih zvijeri — a onda više neće biti opasnosti od zakona kad se vratimo u civilizaciju. Možemo se došuljati dok spavaju — do Greystokea, njegove žene i onog crnog lopova Mugambija. Poslije će biti lako uništiti životinje. Gdje su?

— Dolje — odgovori mornar. — Ali daj da ti nešto kažem, Paulvitchu. Više nas ne možeš potaći protiv Engleza. Dobili smo od tebe sve što smo željeli, i od one druge zvijeri. On je mrtav, a ako se mnogo ne varam, i ti ćeš uskoro biti mrtav. Vas dvojica postupali ste s nama kao sa životinjama, a ako misliš da te imalo volimo, bilo bi bolje da to zaboraviš.

— Misliš reći da ćete biti protiv mene? — upitao je Paulvitch.

Onaj drugi kimnu, a onda je, poslije trenutačne stanke, za koje kao da mu je sinula neka misao, ponovno progovorio.

— Osim ako — rekao je — nešto ne učiniš tako da mi bude vrijedno da te pustim otići prije nego te tu Englez nađe.

— Ta valjda me ne tjeraš u džunglu? — pitao je Paulvitch. — Umro bih ondje za tjedan dana.

— Ondje bi još mogao preživjeti — odgovori mornar. — Ovdje ne bi mogao. Kad bih probudio svoje drugove, oni bi ti po svoj prilici isjekli srce prije nego bi Englez na tebe naišao. Vrlo si sretan što sam samo ja budan.

— Ti si lud — poviče Paulvitch. — Zar ne znaš da će vas Englez sve dati povješati kad vas dopremi onamo gdje vas može ščepati zakon?

— Ne, on tako što neće učiniti — odvrati mornar. — On nam je to već rekao, jer kaže da ste samo ti i Rokoff krivci — mi ostali bili smo samo oruđe. Shvaćaš li?

Pola sata Paulvitch je molio i prijetio, već prema raspoloženju. Katkad je gotovo zaplakao, pa je onda opet svom slušaocu obećavao basnoslovne nagrade ili zasluženu kaznu. Ali je ovaj bio tvrdoglav.

Objasnio je Paulvitchu da za nj postoje samo dva puta — ili mora pristati da se odmah preda lordu Greystokeu, ili mora platiti mornaru, kao cijenu što mu dopušta da nesmetano ode s *Kincaida,* svaki novčić i vrijedan predmet što se nalazi kod njega ili u njegovoj kabini.

— I morat ćeš se prilično brzo odlučiti — zarežao je čovjek — jer želim ići spavati. Hajde sad, izaberi — njegovu visost ili džunglu?

— Požalit ćeš to — mrmljao je Paulvitch.

— Kuš! — odbrusi mornar. — Ako se budeš drsko vladao, možda ću promijeniti mišljenje, i zadržati te ovdje.

Paulvitch nije želio da padne u ruke Tarzana-majmuna ako je to ikako mogao izbjeći. Ako se užasne džungle i plašio, ona je, po njegovu mišljenju bila beskrajno bolja nego sigurna smrt koju je, to je dobro znao, zaslužio i koju je mogao očekivati od majmuna-čovjeka.

— Spava li tko u mojoj kabini? — upitao je.

Mornar je zanijekao glavom. — Ne — odgovorio je. — Lord i lady Greystoke imaju kapetanovu kabinu. Prvi oficir je u svojoj, a u tvojoj nije nitko.

— Otići ću i donijeti ti svoje dragocjenosti — reče Paulvitch.

— Poći ću s tobom da vidim nećeš li počiniti kakve gluposti — napomenuo je mornar pa je slijedio Paulvitcha uz ljestve do palube.

Na ulazu u kabinu mornar se zaustavio da stražari, dopustivši Paulvitchu da sam pođe u kabinu. Tu je ovaj pokupio ono nekoliko stvari kojima će kupiti neizvjestan bijeg. Dok je jedan trenutak stajao uz stolić na kojem ih je gomilao, premišljao je da li da se bori samo za sigurnost ili da se osveti neprijateljima.

I dok je tako razmišljao, odmah mu pade na pamet ona crna kutijica stoje bila skrivena u tajnu pretincu ispod lažne daske stola na kojem mu je počivala ruka.

Paulvitcheovo lice osvijetli se tamnim smiješkom pakosnog zadovoljstva kad se sagnuo i popipao daske ispod stola. Trenutak kasnije izvukao je iz skrovišta ono što je tražio. Upalio je fenjer što se njihao s grede na stropu, tako da može vidjeti dok skuplja stvari, a sad je onu crnu kutiju držao pod samim fenjerom i pipao po kopči koja je zatvarala poklopac.

Kad je podigao poklopac, u kutiji vidjela su se dva dijela. U jednom je bio mehanizam koji je nalikovao ustrojstvu malena sata. Ondje je bila i baterijica sa dva suha elementa. Žica je polazila od sata do jednog pola baterije, i od drugog pola kroz pregradu do drugog dijela, dok se druga žica vraćala izravno u sat.

Ono što je bilo u drugom dijelu nije se vidjelo, jer je nad tim bio pokrov, koji je bio zapečaćen. Na dnu kutije, uz sat, ležao je ključ. Taj je Paulvitch sad izvadio te ga je utakao u kotačić za navijanje.

Nježno je okretao ključ, prigušujući zvuk time što je nabacao nekoliko komada odjeće na kutiju. Sve to

vrijeme slušao je napeto da se mornar ili tko drugi ne bi približio kabini. Ali nitko mu nije prekidao rad.

Kad je navinuo, Paulvitch namjesti kazalo na maloj brojčanici uz sat. Zatim ponovno stavi poklopac na crnu kutiju te cijeli stroj vrati u skrovište u stolu.

Opak osmijeh osipao se čovjekovim dlakavim usnama dok je skupljao svoje stvari, ugasio svjetiljku i izašao iz kabine do mornara koji ga je čekao.

— Evo mojih stvari — rekao je Paulvitch. — Sad me pusti da odem.

— Najprije ću ti pregledati džepove — odgovori mornar. — Možda si zaboravio kakvu sitnicu koja ti u džungli neće nikako trebati, a vraški će dobro doći siromašnom mornaru u Londonu. Ah! Upravo kako što sam se i bojao — uskliknuo je trenutak kasnije kad je iz unutrašnjeg džepa Paulvitcheova kaputa izvukao svežanj novčanica.

Paulvitch se mrštio, proklinjao. Ali prepiranjem nije mogao postići ništa, pa se zato pomirio sa gubitkom, znajući da taj mornar neće nikad stići u London da uživa plodove krađe.

Paulvitch je gorio od želje da se tom čovjeku naruga i natukne mu kakva će sudbina uskoro zadesiti i njega i druge članove društva na *Kincaidu*. No budući da se bojao da će nešto posumnjati, prešao je palubu i tiho se spustio u kanou.

Minutu-dvije kasnije veslao je prema obali, da ga ondje proždere tama noćne džungle, kao i užas strašnog života, od kojega bi, da je imalo očekivao što ga u budućim dugim godinama čeka, bio pobjegao u sigurnu smrt otvorenog mora radije nego da ga podnosi.

Mornar se, pošto se uvjerio da je Paulvitch otišao vrati na prednji kaštel, gdje je sakrio plijen te se vratio ležaju, dok je u kabini koja je pripadala Paulvitchu tišinom noći kucao i kucao onaj mali mehanizam u crnoj kutijici, koji je u sebi, za nesvjesne spavače na

nesretnom *Kincaidu,* sadržavao skoru osvetu nakratko osujećenog Paulvitcha.

svršetak kincaida

Odmah poslije osvita našao se Tarzan na palubi da vidi kakvo je vrijeme. Vjetar je jenjao. Nebo je bilo vedro. Stanje se činilo idealno da se vrate na Otok džungle, gdje je trebalo da ostave životinje. A onda — kući!

Majmun-čovjek probudio je prvog oficira i naložio mu da *Kincaid* isplovi što prije. Preostali članovi posade, zadovoljni s obećanjem lorda Greystokea da ih neće goniti zato što su sudjelovali u zločinstvima Rokoffa i Paulvitcha, požurili su veselo i hitro na svoje dužnosti.

Životinje, oslobođene iz zatvora u utrobi broda, sad su hodale po palubi, i to na veliku nelagodnost posade, koja se još živo sjećala okrutnosti tih zvijeri na onima što su našli smrt pod koljačima i pandžama koje kao da su još težile za nježnim mesom.

Pod budnim očima Tarzana i Mugambija, međutim, Šita i Akutovi majmuni zatomljivali su svoje želje, tako da su ljudi, radili na palubi među njima s mnogo većom sigurnosti nego što su i mislili.

Napokon je *Kincaid* zaplovio niz Ugambi i našao se na svjetlucavoj vodi Atlantika. Tarzan i Jane Clayton promatrali su kako zelena obala uzmiče za brodskom brazdom, a ovaj put majmun-čovjek ostavljao je svoje rodno tlo bez ikakva žaljenja.

Nijedan brod koji plovi po sedam mora ne bi ga mogao odvesti iz Afrike, da nastavi tragati za svojim izgubljenim dječakom, ni s pola one brzine koju je Englez želio. Nestrpljivom duhu ožalošćenog oca činilo

se da se polagani *Kincaid jedva,* miče.

A ipak taj brod napredovao je čak i onda kad se činilo da miruje. Uskoro se niski brežuljci Otoka džungle jasno pomoliše na zapadnom obzorju.

U kabini Alexandera Paulvitcha ono u crnoj kutiji kucalo je, kucalo, kucalo, kako se činilo, s beskrajnom jednoličnošću. A ipak, sekundu za sekundom, ona ručica što je izvirala s oboda jednoga od kotača dolazila je sve bliže drugoj ručici koja je proizlazila iz kazaljke što ju je Paulvitch navio na neku točku na brojčanici uz sat. Kad se one dvije ručice dodirnu, kucanje mehanizma prestat će — zauvijek.

Jane i Tarzan stajali su na mostu gledajući Otok džungle. Ljudi su bili sprijeda. I oni su promatrali kako kopno izrasta iz oceana. Životinje sklonile su se u hlad kuhinje, gdje su se savile i pozaspale. Sve je bilo tiho i mirno na brodu i na vodi.

Odjednom, bez ikakve opomene krov kabine diže se u zrak, oblak gusta dima doseže daleko iznad *Kincaida,* nasta užasna eksplozija koja je potresla brod od pramca do krme.

Odmah izbi na palubi paklenska graja. Akutovi majmuni, uplašeni od tog praska, trčali su ovamo-onamo, režeći i stenjući. Šita je skakao naokolo i vriskao od straha tako da su se sledila srca posade *Kincaida.*

I Mugambi je drhtao. Samo su Tarzan-majmun i njegova žena ostali mirni. Jedva su krhotine popadale, kad je majmun-čovjek bio među životinjama, umirujući ih, govoreći im tihim, spokojnim glasom, milujući ih po kudravim tjelesima i uvjeravajući ih, kao što je mogao samo on, da je neposredna opasnost prošla.

Kad su ispitali štetu, vidjeli su da im sad najveća opasnost prijeti od vatre, jer je plamen proždirao krhotine upropaštene kabine, i već se dočepao, kroz veliku nepravilnu rupu koju je prouzročila eksplozija, donje palube.

I nije bilo drugog izlaza. Samo su mornari dospjeli iznijeti svoje stvari jer je vatra sad već proždirala sve kabine koje eksplozija nije uništila. Spustili su čamac, a budući da nije bilo valova, pristali su vrlo lako uz obalu otoka.

Kao čudom, eksplozija nije ranila ni jednog člana društva na brodu. Zašto je ta eksplozija nastala, to je bila tajna za sve osim jednoga — mornara koji je znao da je noć prije na *Kincaidu,* u svojoj kabini, bio Paulvitch. On je nagađao istinu. Ali nije htio ništa govoriti. Dakako, ne bi se proveo dobro čovjek koji je dopustio da krvni neprijatelj noću dođe na palubu i namjesti pakleni stroj da ih sve otpremi u vječnost. Ne, čovjek je odlučio da to što zna sačuva za sebe.

Budući da se vatra sve više rasplamsavala, Tarzan je uvidio da je ono što je prouzročilo eksploziju rasulo po okolnom drvetu vrlo upaljivu tvar, jer voda koju su lijevali iz pumpe kao da je širila a ne gasila požar.

Petnaest minuta poslije eksplozije veliki su se, crni oblaci dima dizali iz utrobe osuđenog broda. Plameni jezici dosegli su strojarnicu, te se brod više nije kretao prema obali. Njegova sudbina bila je tako zapečaćena kao da se voda već sklopila iznad pougljenjenih i zadimljenih ostataka.

— Beskorisno je ostati dulje na njemu — napomenuo je majmun-čovjek prvom oficiru. — Ne zna se, ali moglo bi biti još eksplozija, a budući da ne možemo spasiti brod, najbolje će biti da se odmah ukrcamo u čamce i pristanemo na kopno.

I nije bilo drugog izbora. Samo su mornari mogli iznijeti svoje stvari, jer je vatra, koja još nije dosegla prednji kaštel, sad već proždrla sve kabine koje eksplozija nije uništila.

Spustili su čamce, a budući da nije bilo valova, pristali su vrlo lako. Tarzanove životinje požudno i željno njušile su poznati zrak rodnog otoka kad su se maleni čamci približavali dražicom. Jedva su kobilice postrugale po pijesku, kad su Šita i Akutovi majmuni preskočili pramce i brzo otrčali u džunglu.

Napola žalostan smiješak osu se usnama majmuna-čovjeka dok ih je promatrao kako odlaze.

— Zbogom, moji prijatelji — promrmljao je. — Bili ste dobri i vjerni saveznici, i nedostajat ćete mi.

— Hoće li se vratiti, dragi? — upitala je Jane Clayton, koja je bila uz njega.

— Možda se hoće, a možda i neće — odgovorio je majmun-čovjek. — Loše su se osjećali što su morali prihvatiti toliko ljudi. Mugambi i ja utjecali smo na njih najmanje, u lošem smislu, jer smo on i ja, u najboljem slučaju, samo napola ljudi. Međutim, ti i članovi posade previše ste civilizirani za moje životinje — od vas one bježe. Bez sumnje osjećaju da neće izdržati kraj tako mnogo savršene hrane, a da se jednom ne zabune i ne odgrizu jedan zalogaj.

Jane se nasmijala. — Ja mislim da naprosto hoće pobjeći tebi — odvratila je. — Ti ih neprestano zaustavljaš pred nečim što one ne shvaćaju da ne smiju činiti. Poput malene djece, bez sumnje su oduševljene ovom prilikom da pobjegnu iz kruga roditeljske discipline. Međutim, ako se vrate, nadam se da to neće biti noću.

— I da neće biti gladne, ha? — nasmijao se Tarzan.

Dva sata poslije iskrcavanja ta je mala skupina promatrala kako gori brod koji su upravo napustili. Onda začuše, nejasno preko vode, još jednu eksploziju. *Kincaid* se gotovo odmah nagnuo na krmu te potonuo za nekoliko minuta.

Ta druga eksplozija nije bila toliko tajanstvena kao prva. Prvi oficir protumačio ju je kao eksploziju kotlova kad ih je vatra napokon dosegla. Ali su svi brodolomci mnogo razmišljali o tom što je prouzrokovalo prvu eksploziju.

ponovo otok džungle

Skupina je najprije pomislila na svježu vodu i mjesto gdje će se utaboriti, jer su svi znali da se njihov boravak na Otoku džungle može protegnuti na mjesece, pa čak i godine.

Tarzan je znao gdje je najbliža voda, pa je onamo odmah odveo skupinu. Tu su ljudi počeli izrađivati skloništa i grubo pokućstvo a Tarzan je otišao u džunglu po meso, ostavivši vjernoga Mugambija i mosulsku ženu da čuvaju Janu, koju on ne bi nikad povjerio ni jednome članu razbojničke posade *Kincaida.*

Lady Greystoke trpjela je mnogo više nego ikoji drugi brodolomac, jer se udarac njezinim nadama i njezinu već okrutno izmrcvarenom majčinskom srcu nije ticao njezine vlastite nevolje, nego uvjerenja da sad nikad više neće saznati za sudbinu svog prvorođenca, ili što učiniti da otkrije gdje se on nalazi, ili mu popraviti stanje — stanje koje je mašta, dakako, slikala u najstrašnijim oblicima.

Dva tjedna ta skupina bavila se dužnostima koje su im bile dodijeljene. Po danu stražarili su od izlaza sunca do zalaza na klisuri kraj logora — na istaknutoj stijeni iznad mora. Tu su skupili golemu hrpu suha granja, tako da ga mogu odmah zapaliti, dok je s visoka stupa koji su usadili u tlo vijorila zastava opasnosti, koju su načinili od crvene potkošulje prvog oficira *Kincaida.*

Ali ni jednom ni mrljica na obzorju koja bi mogla biti jedro ili dim nije nagradila umorne oči što su se u

beskrajnoj, beznadnoj budnosti dnevno napinjale preko prostranstva oceana.

Napokon je Tarzan predložio da pokušaju izgraditi čamac koji će ih dovesti na kontinent. On im je mogao pokazati kako se izrađuje grub alat, a kad je ta misao preotela maha u dušama tih ljudi, svi su željeli početi raditi.

Ali kako je vrijeme prolazilo, pa su sve više uviđali kakva su se herkuleskog zadatka latili, počeli su mumljati i svađati se, tako da se uz druge opasnosti pojavila sad nesloga i sumnja.

Tarzan se sad više nego prije bojao ostaviti Janu među poluzvijerima posade *Kincaida.* Ali morao je loviti, jer nitko drugi nije bio tako siguran da će otići i donijeti mesa. Katkad bi ga Mugambi zamijenio u lovu. Ali crnčevo koplje i strelice nisu nikad bile tako sigurne kao konop i nož majmuna-čovjeka.

Napokon su ljudi stali izbjegavati posao, te bi odlazili po dvojica u džunglu da istražuju i love. U to vrijeme logor nije vidio Šitu ili Akuta ili drugih velikih majmuna, iako ih je Tarzan katkad sretao u džungli dok je lovio.

Dok se u logoru brodolomaca na istočnoj obali Otoka džungle stvari sve više pogoršavale, stvorio se još jedan logor na sjevernoj obali.

Tu je u dražici ležala mala škuna *Cowrie,* čija se paluba nema tome mnogo dana zacrvenjela krvlju njezinih oficira i vjernih članova posade, jer *Cowrie* je doživjela zle dane kad je primila na sebe ljude kao što su Gust i Maor Momula, i onaj Kaj Šang iz Fačana.

Bilo je i drugih, njih deset, izmet luka južnog mora. Ali Gust i Momula i Kaj Šang bili su prepredeni mozak tog društva. Oni su potakli pobunu, tako da mogu ugrabiti i podijeliti biserje koje je predstavljalo bogatstvo tovara *Cowrie.*

Kaj Šang umorio je kapetana dok je taj spavao na svom ležaju, a Maor Momula poveo je napad na oficira

straže.

Gust, kako je on to već znao, našao je načina da navede druge da ubijaju. Ne da bi Gusta grizla savjest, samo je osobito pazio na svoju sigurnost. Ubojica uvijek nešto riskira, jer žrtve smrtonosnog napadaja rijetko umiru mirno i tiho. Katkad čak idu tako daleko da se hvataju ukoštac s ubojicom. Takvog sukoba Gust se radije klonio.

No sad kad je posao završen, Šveđanin je težio za najvišim položajem među pobunjenicima. Išao je čak tako daleko da je sebi prisvojio i nosio neke predmete što su pripadali umorenom kapetanu *Cowrie* — predmete koji su na sebi nosili znakove vlasti.

Kaj Šang bio je ozlojeđen. Njemu se nikakva vlast nije sviđala, a nije imao ni najmanju namjeru da se podloži vlasti obična švedskog mornara.

Sjeme nezadovoljstva već se, dakle, posijalo u logoru pobunjenika s *Cowrie* na sjevernom rubu Otoka džungle. Ali Kaj Šang shvaćao je da mora djelovati oprezno, jer je samo Gust od tog šarenog čopora znao toliko ploviti da ih izvede iz južnog Atlantika pa oko rta u pogodnije vode, gdje će moći naći tržište za zlo stečeno bogatstvo, a da se o njemu ništa ne pita.

Dan prije no što su ugledali Otok džungle i otkrili malu zatvorenu luku u kojoj se *Cowrie* sad mirno usidrila promatrač je otkrio na južnom obzorju dim i dimnjake ratna broda.

Mogućnost da razgovaraju s ratnim brodom i da ih taj ispituje nije se sviđala ni jednom, pa su se zato sakrili na nekoliko dana, dok opasnost ne prođe.

A sad se Gust više nije usuđivao na more. Tvrdio je da taj brod koji su oni vidjeli zapravo njih traži. Kaj Šang naglašavao je da to ne može biti slučaj, budući da je nemoguće da ikoje ljudsko biće, osim njih samih, zna što se dogodilo na *Cowriji.*

Ali Gust se nije dao uvjeriti. U svom opakom srcu

gajio je misao kako da poveća svoj dio plijena za oko sto posto. Jedino je on mogao ploviti *Cowrijom,* pa zato drugi nisu mogli otići s Otoka džungle bez njega. Ali što može spriječiti Gusta da s dovoljno ljudi na škuni izmakne Kaj Šangu, Maoru Momuli i polovici posade kad mu se za to pruži prilika?

Tu je priliku čekao Gust. Jednog dana doći će trenutak kad će Kaj Šang, Momula i tri-četiri druga izbivati iz logora, istražujući ili loveći. Šveđanin je sebi razbijao glavu kako da odmami od usidrenog broda sve one koje je želio ostaviti.

Zato je organizirao lov za lovom, ali uvijek kao da je neki svojeglavi vrag ulazio u dušu Kaj Šanga, tako da je taj prepredeni Kinez uvijek lovio sa samim Gustom.

Jednog dana Kaj Šang je potajno razgovarao s Maorom Momulom, sipajući u ono smeđe uho ovog drugog sumnje koje je imao prema Šveđaninu. Momula je bio odmah za to da zarije dugačak nož u srce izdajnika.

Istina je, Kaj Šang nije imao drugog svjedočanstva osim prirodne prepredenosti svoje vlastite lopovske duše — ali zamišljao je da Gust ima one nakane koje bi i on rado izvršio kad bi samo mogao.

No nije se usuđivao dopustiti Momuli da ubije Šveđanina, jer su o njemu ovisili da ih odvede na odredište. Međutim, odlučili su da neće biti zgorega da pokušaju uplašiti Gusta, tako da ovaj pristane na njihove zahtjeve, pa je s tim na umu Maor potražio samozvanog zapovjednika skupine.

Kad je napomenuo da bi trebalo odmah otputovati, Gust je iznio isti prigovor kao i prije — da ratni brod po svoj prilici patrolira morem upravo na njihovu putu prema jugu, i da ih čeka ako pokušaju otploviti u druge vode.

Momula se narugao bojazni tog čovjeka, naglašavaju-ći da, budući da nitko ni na kojem ratnom brodu ne zna

za njihovu pobunu, nema razloga da oni budu sumnjivi.

— Ah! — uskliknuo je Gust. — Tu imaš krivo. Zato si sretan što tu imaš školovana čovjeka kao što sam ja da ti kaže što ti je činiti. Ti si jadan crnac, Momulo, pa zato ne znaš ništa o radiju.

— Ja nisam crnac! — povikao je.

Samo sam se šalio — požurio se Šveđanin da protumači. — Mi smo stari prijatelji, Momulo, ne možemo sebi priuštiti da se svađamo, barem ne dok Kaj Šang snuje da nam ukrade sve biserje. Da može pronaći čovjeka koji bi mogao poviti *Cowrijom,* ostavio bi nas onaj trenutak. Govori da moramo otići odavde samo zato što snuje kako da nas se riješi.

— Ali radio — upitao je Momula. — Što ima radio s tim da ostanemo ovdje?

— O, da — odgovorio je Gust počešavši se po glavi. Pitao se je li Maor zbilja takva neznalica da povjeruje onoj nemogućoj laži koju mu je upravo htio izreći. — O da! Vidiš, svaki ratni brod opskrbljen je onim što nazivaju radio-aparatom. Mogu razgovarati s drugim brodovima stotine milja daleko, i mogu slušati sve što se govori na tim drugim brodovima, i sad, vidiš, dok ste vi ljudi pucali po *Cowriji,* toliko ste glasno govorili da nema sumnje da je taj ratni brod ležao južno od nas i sve to slušao. Dakako, možda nisu saznali ime broda, ali su čuli toliko da znaju da se posada nekog broda buni i ubija svoje oficire. I sad, vidiš, mogu čekati da pretražuju svaki brod koji ugledaju, i mogu to dugo raditi, a sad možda i nisu daleko.

Kad je prestao govoriti, Šveđanin je nastojao da se drži ozbiljno, tako da njegov slušač ne posumnja u istinitost njegovih izjava.

Momula je neko vrijeme sjedio tiho, gledajući Gusta. Napokon se podigao.

— Ti si veliki lažac — progovorio je. — Ako nas ne izvedeš do sutra, nećeš više nikada imati prilike da nam

lažeš, jer sam čuo gdje dvojica ljudi razgovaraju kako bi u tebe htjeli urinuti nož, i da će tako i učiniti ako ih u toj rupi budeš držao imalo dulje.

— Idi pa pitaj Kaj Šanga ne postoji li radio — odgovorio je Gust. — On će ti reći da tako što postoji i da brodovi mogu jedan s drugim razgovarati i stotine milja preko vode. A onda, reci onoj dvojici koji me hoće ubiti da, učine li tako, neće nikad doživjeti da potroše svoj dio plijena, jer vas samo ja mogu sigurno odvesti u bilo koju luku.

I tako je Momula pošao Kaj Šangu i upitao ga postoji li takav aparat kao što je radio, kojim brodovi mogu jedan s drugim razgovarati na velike udaljenosti, a Kaj Šang mu je odgovorio da postoji.

Momula je bio zbunjen. Ali svejedno želio je otići s otoka, i bio je voljan predati se neizvjesnosti na otvorenom moru radije nego da ostane dulje u dosadnom logoru.

— Da nam je tko drugi da plovi brodom! — jadikovao je Kaj Šang.

To je popodne Momula otišao loviti sa druga dva Maora. Lovili su prema jugu, te su otišli daleko od logora, kad su ih iznenadili glasovi u džungli.

Znali su da se pred njima ne nalaze njihovi ljudi, a budući da su bili uvjereni da otok nije nastanjen, htjeli su pobjeći, bojeći se da su to duhovi — jamačno duhovi umorenih oficira i ljudi s *Cowrije*.

Ali Momula bio je više radoznao nego praznovjeran, pa je zatomio svoju prirodnu želju da pobjegne od natprirodnoga. Davši znak svojim drugovima da slijede njegov primjer, spustio se na ruke i koljena, pužući kradomice i strašljivo naprijed kroz džunglu, u smjeru odakle su dolazili glasovi neviđenih govornika.

Uskoro se na rubu male čistine zaustavio. Tu mu je odlanulo, te je duboko uzdahnuo, jer je pred sobom vidio kako na palom stablu sjede dva čovjeka od krvi i

mesa i ozbiljno razgovaraju.

Jedan je bio Schneider, prvi oficir *Kincaida,* a drugi pomorac koji se zvao Schmidt.

— Mislim da to možemo izvršiti, Schmidte — govorio je Schneider. — Ne bi bilo teško sagraditi dobru kanou, a nas trojica bismo mogli odveslati do kontinenta za jedan dan, s pravim vjetrom i uglavnom mirnim morem. Nema smisla čekati da ti ljudi sagrade velik čamac, tako da se može povesti cijela skupina, jer im je dodijalo raditi cijeli bogovetni dan poput robova. Nije naš posao da spasimo Engleza. Neka se sam pobrine za sebe. — Zaustavio se na trenutak a onda je stao promatrati drugoga, da vidi kako će na nj djelovati iduće riječi. Nastavio je: — Ali možemo uzeti ženu. Bila bi sramota ostaviti lijep komad kao što je ona u takvoj zabitnoj rupi kao što je ovaj otok.

Schmidt diže pogled i naceri se.

— A tako ti to s njom misliš? — upitao je. — Zašto to nisi odmah rekao? Što dobijem ja ako pomognem?

— Mora nam dobro platiti da je vratimo u civilizaciju — tumačio je Schneider — a reći ću ti što ću ja učiniti, podijelit ću sa dvojicom koja mi pomognu. Uzet ću polovicu, a oni drugu polovicu — ti i ma koji onaj drugi bio. Dosta mi je ovoga, i što prije odavde odem to bolje. Što ti kažeš?

— Pristajem — odgovori Schmidt. — Ne znam kako bih stigao na kontinent, a znam da ne zna nitko, a ti se jedini razumiješ u navigaciju, pa ću te se zato držati.

Maor Momula naćuli uši. Znao je ponešto od svih jezika što se govore na morima, više je puta plovio na engleskim brodovima, tako da je prilično dobro shvatio ono što su razgovarali Schneider i Schmidt otkako je na njih nabasao.

Podiže se na noge i stupi na čistinu. Schneider i njegov drug prenuše se uzrujano, kao da se pred njima podigao duh. Schneider poseže za revolverom. Momula

je podigao desnicu, s dlanom naprijed, kao znak da ima mirne namjere.

— Ja sam prijatelj — nagovorio ih je. — Čuo sam vas. Ali ne bojte se da ću otkriti ono što ste rekli. Mogu vam pomoći, a vi možete pomoći meni. — Obraćao se Schneideru. — Vi znate upravljati brodom, ali nemate broda. Mi imamo brod, a nitko ne zna ploviti. Ako pođete s nama i ništa nas ne ispitujete, dopustit ćemo vam da odvedete brod onamo kamo hoćete, pošto nas iskrcate u izvjesnoj luci, koje ćemo vam ime reći kasnije. Možete povesti ženu o kojoj govorite, pa ni mi nećemo ništa ispitivati. Slažete li se?

Schneider je želio više saznati, te je saznao onoliko koliko je Momula mislio da može znati. Onda je Maor predložio da razgovaraju s Kaj Šangom. Ta su dva člana posade *Kincaida* slijedili Momulu i njegove ljude na mjesto u džungli blizu logora pobunjenika. Tu ih je Momula sakrio dok je on pošao potražiti Kaj Šanga, naloživši najprije svojim maorskim pratiocima da stražare nad dva mornara, da ne bi promijenili mišljenje i pokušali pobjeći. Schneider i Schmidt bili su zapravo zarobljenici, iako to nisu znali.

Uskoro se Momula vratio s Kaj Šangom, kojemu je ukratko ispričao pojedinosti o sreći koja ih je snašla. Kinez je nadugo razgovarao sa Schneiderom, dok se, iako je po prirodi sumnjao u iskrenost svih ljudi, nije posve uvjerio da je Schneider isto toliko lopov koliko i on i da želi otići s otoka.

Pošto je prihvatio te dvije premise, nije mogao mnogo sumnjati da će se Schneider sigurno latiti zapovjedništva nad *Cowrijom*. Kaj Šang je znao da će poslije toga naći sredstva da tog čovjeka prisili da ga sluša u njegovim daljim željama.

Kad su Schneider i Schmidt otišli i uputili se u smjeru svog logora, odlanulo im je više nego ikada. Sad su napokon naišli na način kako da sposobnim brodom

ostave otok. Više neće biti teškog rada na izgradnji čamca, i neće stavljati na kocku svoje živote na grubo sagrađenu plovilu, koje bi isto tako moglo potonuti kao i doseći kontinent.

A morat će im netko i pomoći da uhvate ženu, ili radije žene, jer kad je Momula saznao da se u drugom logoru nalazi crnkinja, navaljivao je da se i ona dovede s bjelkinjom.

Kad su Kaj Šang i Momula ušli u logor, shvaćali su da im Gust više nije potreban. Pošli su ravno prema šatoru u kojem su očekivali da se on u to vrijeme dana nalazi, jer iako bi im bilo udobnije na brodu, shvaćali su da je sigurnije da udare logor na obali.

Svaki je znao da u srcu drugih ima toliko prevare da je nesigurno da ikoji članovi skupine pođu na obalu i ostave druge na *Cowriji,* pa se zato dopuštalo samo dvojici ili trojici odjednom da budu na brodu, osim ako ondje nije bilo i čitavo društvo.

Dok su ta dvojica prilazili Gustovu šatoru, Maor je prljavim, tvrdim palcem pipao oštricu dugog noža. Šveđanin bi se bio osjećao vrlo neudobno da je vidio tu značajnu kretnju ili čitao što se prevrće u okrutnom mozgu smeđega čovjeka.

Dogodilo se da je u taj trenutak Gust bio u šatoru koji je zapremao kuhar, a taj šator bio je nekoliko stopa udaljen od njegova. Zato je i čuo kako se približuju Kaj Šang i Momula, iako nije, dakako, ni sanjao da to za njega išta znači.

Dogodilo se tako, međutim, da je pogledao na vrata kuhareva šatora upravo u trenutku kad su se Kaj Šang i Momula približili ulazu u njegov, i pričinilo mu se da se u njihovim pokretima nalazi potajnost koja se ne slaže s prijateljskim ili ljubaznim nakanama, a onda je Gust, upravo kad su ona dvojica uljezli unutra, opazio dugi nož koji je Maor nosio iza leđa.

Šveđaninove oči se razrogačiše, i nekakvi čudni srsi

spopadoše mu korijenje dlaka. I pod svojom pocrnjelom kožom gotovo je posve problijedio. Pojurio je iz kuhareva šatora. Njemu nije trebalo podrobno tumačiti nakane koje nisu bile posve jasne.

Sigurno, kao da ih je čuo kovati zavjeru, znao je da su mu Kaj Šang i Momula došli oduzeti život. Dosad mu je saznanje da on jedini zna ploviti *Cowrijom* bilo dovoljno osiguranje. Ali se očigledno nešto dogodilo, a što on ne zna, tako da je vrijedno da ga njegovi suzavjerenici uklone.

Bez zaustavljanja Gust je jurnuo preko žala u džunglu. Bojao se džungle. Iz njezinih zakutaka dolazili su doista strahoviti, užasni krikovi — iz isprepletene, guste, tajanstvene zemlje iza žala.

Ali ako se Gust bojao džungle, još se više bojao Kaj Šanga i Momule. Opasnosti džungle bile su više-manje neizvjesne, dok je opasnost koja mu je prijetila od njegovih drugova bila posve određena, i može se izraziti s nekoliko palaca hladnog čelika ili petljom lagana konopa. Vidio je kako je Kaj Šang u tamnoj uličici iza Lu Kotajeve kuće u Paj-šau udavio čovjeka. Bojao se konopa upravo zato više nego Maorova noža. Ali obojice bojao se previše a da im ostane na dohvatu. Zato je izabrao nesmiljenu džunglu.

zakon džungle

U Tarzanovu logoru, uz mnogo prijetnja i obećanja nagrada, majmun-čovjek uspio je napokon gotovo završiti trup velika čamca. Mnogo radova izvršili su on i Mugambi, a uz to su i logor opskrbljivali mesom.

Schneider, prvi oficir, mnogo je mumljao, a napokon je i otvoreno ostavio posao i otišao sa Schmidtom u džunglu, u lov. Rekao je da mora otpočinuti, a Tarzan je, da ne povećava neugodnost koja je život u logoru već i tako učinila gotovo nemogućim, dopustio da ta dvojica odu, a da nije ništa prigovorio.

Sutradan je, međutim, Schneider hinio kao da žali svoj čin, pa se latio ozbiljno posla. I Schmidt je dobro radio, pa je lord Greystoke sebi čestitao što su ti ljudi napokon uvidjeli i potrebu da rade ono što se od njih traži.

S osjećanjem velikog olakšanja otišao je to popodne loviti duboko u džunglu, jer mu je Schneider rekao da su on i Schmidt ondje dan prije vidjeli stado mladih jelena.

Schneider je rekao da su te jelene vidjeli na jugozapadu, pa se prema onamo majmun-čovjek lako vijao zamršenim zelenilom šume.

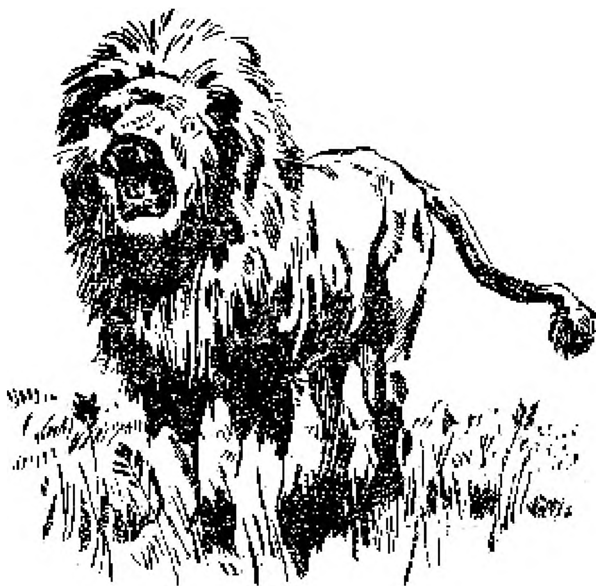
A dok je on odlazio, sa sjevera približavalo se šest ružnih ljudi, šuljajući se džunglom onako kako to čine ljudi što kane izvršiti kakvo zlodjelo.

Mislili su da putuju neviđeni. Ali iza njih, gotovo od trenutka kad su izišli iz logora, njihovim tragom puzio je

visok muškarac. U očima tog čovjeka nalazila se mržnja i strah, i velika radoznalost. Zašto se Kaj Šang i Momula tako šuljaju prema jugu? Što se ondje nadaju naći? Gust je zbunjeno tresao glavom niska čela. Ali on će saznati. Slijedit će ih i saznati im planove, a onda će ih, ako bude mogao, omesti — to se razumije.

Isprva mislio je da traže njega. Ali napokon se uvjerio da nije tako, budući da su postigli sve što su stvarno željeli time što su ga potjerali iz logora. Nikad se Kaj Šang ili Momula ne bi toliko potrudili da ga ubiju, ili da ubiju bilo koga drugoga osim ako se ne radi o novcu, a budući da Gust nije imao novaca, bilo je očigledno da traže nekoga drugoga.

Uskoro se skupina koju je on slijedio zaustavi. Njezini su se članovi sakrili u lišću što je obrubljivalo trag divljači kojim su došli. Gust se, da može bolje

vidjeti, popeo na granu drveta iza njih, pazeći da ga lišće skriva od vida njegovih dotadašnjih drugova.

Nije trebalo da dugo čeka, kad je vidio kako se nepoznat bijelac pažljivo približuje tragom s juga.

Ugledavši pridošlicu, Momula i Kaj Šang podigoše se iz svojih skrovišta i pozdraviše ga. Gust nije mogao čuti što su razgovarali. Onda se čovjek vratio u smjeru odakle je došao.

To je bio Schneider. Približujući se logoru, zaobišao ga je i dospio na njegovu suprotnu stranu, te je u nj odmah utrčao, bez daha. Uzbuđeno se požurio k Mugambiju.

— Brzo! — povikao je. — Oni tvoji majmuni uhvatili su Schmidta, i ubit će ga ako mu brzo ne pomognemo. Samo ih ti možeš otjerati. Uzmi Jonesa i Sullivana — mogu ti pomoći — i požuri se k njemu koliko samo možeš. Slijedi trag divljači prema jugu oko jednu milju. Ja ću ostati ovdje. Previše sam se umorio trčeći, a da se s tobom mogu vratiti — i prvi oficir *Kincaida* baci se na tlo, dišući kao da je gotovo na izdisaju.

Mugambi je oklijevao. Bio je ostavljen da čuva dvije žene. Nije znao što da učini, a onda je Jane Clayton, koja je čula što je pričao Schneider, dodala svoje molbe onima prvog oficira.

— Nemoj odlagati — nagovarala ga je. — Ništa nam se tu neće dogoditi. Gospodin Schneider će ostati s nama. Idi, Mugambi. Jadnika treba spasiti.

Schmidt, koji se sakrio u grmlju na rubu logora, se cerio. Mugambi je, slušajući zapovijedi svoje gospodarice, iako je još sumnjao je li mudro da tako čini, pošao prema jugu, sa Jonesom i Sullivanom za petama.

Tek što je nestao, Schmidt se podiže i jurnu u džunglu prema sjeveru, te se nekoliko minuta kasnije na rubu čistine pojavi lice Kaj Šanga iz Fačana. Schneider je vidio Kineza pa mu je mahnuo da je sve u redu.

Jane Clayton i Mosulka sjedile su na ulazu u šator

one prve, leđima okrenute prema lopovima koji su se približavali. Saznale su da u logoru ima stranaca tek onda kad se oko njih odjednom pojavilo šest odrpanih lupeža.

— Dođite! — rekao je Kaj Šang davši im znak da se podignu.

Jane Clayton skoči na noge i potraži očima Schneidera, te ga je vidjela kako stoji iza pridošlica, captureći se. Uz njega je stajao Schmidt. Odmah je vidjela da je žrtva zavjere.

— Što to znači? — pitala je obrativši se prvom oficiru.

— To znači da smo pronašli brod i da sad možemo pobjeći s Otoka džungle — odgovorio je taj čovjek.

— Oni ne idu s nama — samo vi i ja i Mosulka.

— Dođite! — ponovio je Kaj Šang i uhvatio Janu Clayton za zapešće.

Jedan od Maora uhvatio je crnkinju za ruku, a kad je ona htjela zavrisnuti, udario ju je po ustima.

Mugambi je trčao džunglom prema jugu. Jones i Sullivan su ga slijedili. Milju je tako trčao da pomogne Schmidtu, ali nije vidio ni znaka nestalog čovjeka ili ikojega od Akutovih majmuna.

Napokon se zaustavio i zaurlao onaj poziv kojim su se služili on i Tarzan da dozove velike majmune. Nije bilo odgovora. Jones i Sullivan stigli su crnog ratnika kad je taj stajao i glasio se svojim strašnim pokličem. Crnac je tražio još pola milje, oglašujući se od vremena do vremena.

Napokon mu sinu istina, te se onda, poput prestrašena jelena, okrenuo i jurnuo u logor. Kad je stigao, trebalo je samo trenutak, pa da mu se potvrde bojazni. Lady Greystoke i Mosulka su otišle. A otišao je i Schneider.

Kad su se Jones i Sullivan pridružili Mugambiju, on ih je htio ubiti od ljutine, jer je mislio da su i oni sudjelovali u zavjeri. Ali su ga ti napokon uspjeli

djelomično uvjeriti da o zavjeri ne znaju ništa.

Dok su stajali i razmišljali o tom gdje bi se mogle nalaziti žene i njihov otmičar, kao i o tom zašto ih je Schneider odveo iz logora, s granja drveta skočio je Tarzan-majmun i prešao čistinu.

Njegove oštre oči odmah su otkrile da se nešto strašno dogodilo, a kad je čuo što mu priča Mugambi, ljutito je zaškripao zubima i namrštio se.

Što prvi oficir želi postići s otmicom Jane Clayton i to na otočiću s kojeg nije moguće pobjeći od Tarzanove osvete? Majmun-čovjek nije mogao vjerovati da je taj čovjek tolika budala. A onda se dotakne istine.

Schneider ne bi počinio takvo djelo ako nije prilično siguran da će sa svojim zarobljenicima moći otići s Otoka džungle. Ali zašto je odveo i crnkinju? Mora da je netko zaželio da posjeduje i tu tamnu ženu.

— Dođite — rekao je Tarzan — preostalo nam je samo jedno, a to je da im slijedimo trag.

Kad je prestao govoriti, visoka, nezgrapna pojava pomoli se iz džungle na sjevernoj strani logora. Prilazila je ravno četvorici ljudi. Za sve njih bila je potpun stranac, jer nitko nije ni sanjao da se još jedno ljudsko biće, osim onih u logoru, nalazi na neprijaznim obalama Otoka džungle.

To je bio Gust. Prešao je odmah na stvar.

— Žene su bile ukradene — rekao je. — Ako ih hoćete ikad ponovo vidjeti, dođite brzo i slijedite me. Ako se ne požurimo, *Cowrie* će biti daleko na moru.

— Tko ste vi? — upitao je Tarzan. — Što znate o krađi moje žene i crnkinje?

— Čuo sam kako Kaj Šang i Maor Momula nešto snuju s dvojicom ljudi iz vašeg logora. Otjerali su me iz logora, i bili bi me ubili. Sad ću im se osvetiti. Dođite!

Gust je brzo vodio četvoricu ljudi iz logora *Kincaida* kroz džunglu prema sjeveru. Hoće li stići do mora na vrijeme? Još nekoliko minuta, pa će se na to pitanje

moći odgovoriti.

A kad je napokon ta mala skupina izbila iz posljednjeg lišća što im je zaklanjalo pogled, pa im se odande ukazala luka i ocean, shvatili su da im je sudbina bila vrlo okrutna i neljubazna, jer je *Cowrie* već bila pod jedrima te je polako plovila kroz izlaz luke prema otvorenom moru.

Što da učine? Tarzanove grudi dizale su se i spuštale od snažnih, zatomljivanih čuvstava. Činilo se da je pao posljednji udarac. Ako je ikad u svom životu Tarzan-majmun izgubio nadu, to ju je izgubio sad kad je gledao kako mu brod nosi ženu u strašnu sudbinu, ploveći otmjeno po namreškanoj vodi, tako blizu, a ipak tako užasno daleko.

Mirno je stajao i promatrao brod. Vidio ga je kako se okreće prema istoku i napokon nestaje iza rta, na putu... ni sam nije znao kamo. Onda je sjeo i prekrio lice rukama.

Poslije mraka ta petorica ljudi vratili su se u logor na istočnoj obali. Noć je bila vruća i sparna. Ni najmanji povjetarac nije uznemirivao lišće drveća ili površinu oceana mirnu poput ogledala. More se samo blago polako spuštalo i dizalo na žalu. Nikad nije Tarzan vidio Atlantik tako zloslutno miran. Stajao je na rubu žala zureći u pravcu kontinenta, žalostan i utučen, kad se iz džungle odmah iza logora začu strašno zavijanje pantere.

U tom strahovitom kriku bilo je nešto poznato, pa se Tarzan automatski okrenuo i odgovorio. Trenutak kasnije žuto-smeđa pojava Šite išulja se u sumrak na žalu. Nije bilo mjeseca, ali nebo se osulo zvijezdama. Tiho je ta divlja životinja prišla boku čovjeka. Već dugo Tarzan nije vidio svog starog suborca, ali ono blago predenje bilo je dovoljno da ga uvjeri da se životinja još sjeća veza koje su ih ujedinjavale u prošlosti.

Majmun-čovjek spusti prste na životinjino krzno.

Dok se Šita pritiskao uz njegovu nogu, on mu je milovao i dragao opaku glavu a oči su mu još pregledavale tamnu vodu.

Odjednom se prenu. Što bi to bilo? Napinjao je oči u tami. Zatim se okrenuo i glasno dozvao ljude koji su pušili na pokrivačima u logoru. Ti su odmah dotrčali. Ali Gust je oklijevao kad je ugledao kakav je to Tarzanov drug.

— Gledajte! — povikao je Tarzan. — Svjetlo! Brodsko svjetlo. To mora biti *Cowrie*. Zapali su u tišinu. — Zatim doda, uskliknuvši s novom nadom: — Možemo ih stići! Čamac će nas lako ponijeti.

Gust je negodovao. — Dobro su naoružani — opominjao je. — Ne možemo preoteti brod — samo nas petorica.

— Sad nas je šest — odgovorio je Tarzan pokazavši Šitu — a za pola sata može nas biti i više. Šita vrijedi za dvadesetoricu ljudi, a oni koje ću dovesti pojačat će našu borbenu moć. Vi ih ne poznajete.

Majmun-čovjek se okrenu i podiže glavu prema džungli, te mu se s usana nekoliko puta začu onaj jezoviti poklič majmuna koji doziva svoje drugove.

Uskoro se iz džungle začu odgovor, zatim još jedan, pa još jedan. Gust je zadrhtao. Među kakva ga je to stvorenja sudbina bacila? Zar nisu Kaj Šang i Momula bolji od ovog velikog bijelog diva koji gladi panteru i doziva životinje iz džungle?

Za nekoliko minuta Akutovi su majmuni provalili šikarom na žal, dok se, međutim, petero ljudi borilo s nezgrapnom trupinom čamca.

Herkulskim naporom uspjeli su ga dopremiti do ruba vode. Vesla dvaju malih čamaca s *Kincaida,* koje je odnio od obale vjetar onu istu noć kad je ta skupina pristala, upotrijebili su da podupru šatore od jedrenine. Brzo su ih donijeli. Kad su Akut i njegovi sljedbenici prišli vodi, sve je bilo spremno za ukrcavanje.

Još je jednom strašna posada ušla u službu svog gospodara, te se bez ikakvih pitanja smjestila u čamcu. Četvorica ljudi, jer se Gust nije dao nagovoriti da prati tu skupinu, uzela je u ruke vesla, dok su ih neki od majmuna oponašali, te se uskoro nezgrapni čamac micao polako van na more u smjeru svjetla što se dizalo i spuštalo polako na moru.

Pospan mornar slabo je stražario na palubi *Cowrije,* dok je dolje u kabini Schneider koračao gore-dolje i prepirao se s Janom Clayton. Ta je žena u pretincu stola u sobi u kojoj je bila zatvorena pronašla revolver, te je sad tim oružjem prvog oficira *Kincaida* držala u šahu.

Mosulka je klečala iza nje, dok je Schneider koračao gore-dolje pred vratima, prijeteći se i moleći i obećavajući, ali mu je sve bilo uzalud. Uskoro se s palube gore začu povik opomene i hitac. Na jedan trenutak Jane Clayton popusti u budnosti, te okrenu oči prema oknu. U isti časak Schneider je bio na njoj.

Stražar je primijetio da se uz *Cowriju* nalazi još jedno plovilo tek onda kad je ugledao kako se preko boka broda pomaljaju glava i ramena nekog čovjeka. Odmah je skočio na noge te je, povikavši, uperio revolver u uljeza. Njegov povik a onda hitac revolvera smeo je Janu Clayton.

Mir i prividna sigurnost na brodu doskora se pretvori u najdivljiji pakao. Posada *Cowrije* navalila je naoružana revolverima, bodežima i dugim noževima koje su obično imali uza se. Ali uzbuna je došla prekasno. Već su Tarzanove životinje bile na palubi, zajedno s Tarzanom, i dva čovjeka od posade *Kincaida.*

Pred tim užasnim životinjama hrabrost pobunjenika se pokoleba i splasnu. Oni koji su držali revolvere ispalili su nekoliko slabo naciljanih hitaca, a onda su otrčali da se negdje sakriju. Neki su se popeli među jedra. Ali ondje su Akutovi majmuni bili više kod kuće nego oni.

Izbezubljene od straha, Maore su majmuni skidali s

te visine. Životinje su, budući da na njih Tarzan nije pazio, jer je otišao tražiti Janu, iskaljivale puni bijes svoje divlje naravi na nesretnicima koji su im pali u pandže.

Šita je, međutim, zario velike koljače samo u jedno grlo. Neko vrijeme kidao je truplo, a onda je opazio kako Kaj Šang skače stepeništem prema svojoj kabini.

Oštro zaurlavši, Šita skoči za njim, i taj urlik je probudio gotovo isto tako jezovit krik u vratu prestravljenog Kineza.

Kaj Šang stigao je u kabinu djelić sekunde prije pantere, te je, skočivši za sobom zalupio vratima — ali ipak prekasno. Veliko Šitino tijelo udarilo je u vrata prije nego što ih je uhvatio zasun, te je trenutak kasnije Kaj Šang mucao i vrištao skriven iza gornjeg ležaja.

Šita je lako skočio za svojom žrtvom, te su se ubrzo opaki dani Kaj Šanga iz Fačana završili, a Šita je žderao žilavo i tvrdo meso.

Jedva je prošao trenutak otkako je Schneider skočio na Janu Clayton i istrgao joj revolver iz ruke, kad su se vrata kabine otvorila te se na ulazu pojavio visok, polugol bijelac.

Bez riječi skočio je preko kabine. Schneider je osjetio žilave prste na vratu. Okrenuo se da vidi tko ga napada, te mu se oči razrogačiše kad je ugledao nad sobom lice majmuna-čovjeka.

Čelični prsti su se stiskali na vratu prvog oficira. Taj je htio zavrisnuti, moliti, ali ništa nije izlazilo iz vrata. Oči mu se izbuljiše dok se borio za dah, za život.

Jane Clayton uhvati svog supruga za ruke i pokuša ih odvući s vrata umirućega. Ali Tarzan je stresao glavom.

— Ne više — rekao je mirno. — Prije sam dopuštao da lopovi žive samo zato da trpim i da ti trpiš jer sam imao samilosti. Ovaj put ćemo se osloboditi jednog lopova — tako da nikad više ne napakosti ni nama ni

drugima — i iznenadnim trzajem zaokrenuo je vrat vjerolomnom prvom oficiru, tako da se začuo oštar lom, te je tijelo omlohavilo i opustilo se u stisku majmuna-čovjeka. S gađenjem Tarzan odbaci truplo. Zatim se vrati na palubu, a pratile su ga Jane i Mosulka.

Na palubi bitka je završila. Schmidt, Momula i još dvojica jedini su od sveg društva na *Cowriji* ostali na životu, jer su se sklonili u prednji kaštel. Drugi su poginuli na užasan način kako su i zaslužili, pod koljačima i pandžama Tarzanovih životinja. Ujutro sunce je osvijetlilo jezovit prizor na palubi nesretne *Cowrije.* Ali ovaj put krv koja je prljala bijeli pod bila je krv krivaca, a ne nevinih.

Tarzan je izvukao ljude koji su se sakrili u prednjem kaštelu, pa ih je, a da im nije obećao da će izbjeći kaznu, prisilio da pomognu na brodu — jedina druga mogućnost bila je sigurna smrt.

Jak vjetar podigao se sa suncem, pa se *Cowrie* nadutih jedara uputila prema Otoku džungle, gdje je nekoliko sati kasnije Tarzan pokupio Gusta i oprostio se sa Šitom i Akutovim majmunima, jer je ovdje iskrcao životinje da nastave živjeti divlje i prirodno kako im se najviše i sviđalo. Životinje nisu gubile ni trenutka da nestanu u hladnim dubinama svoje voljene džungle.

Može se sumnjati da su znale da ih Tarzan ostavlja — osim, možda, u slučaju inteligentnijeg Akuta, koji je sam, još stajao na žalu dok se maleni čamac kretao prema škuni odnoseći njegova divljeg gospodara.

I dokle god su Jane i Tarzan mogli raspoznavati, stojeći na palubi, vidjeli su samotnu pojavu kudrava majmuna nepomičnu na valovima oplakivanom pijesku Otoka džungle.

Tri dana kasnije *Cowrie* se sastala sa korvetom *Shorewater,* a preko njezina radija lord Greystoke doskora je stupio u vezu s Londonom. Tako je saznao ono što mu je srce i srce njegove žene ispunilo radošću i

zahvalnošću — mali Jack nalazio se živ i zdrav u kući lorda Greystokea u Londonu.

Tek kad su stigli u London saznali su pojedinosti o onom značajnom lancu događaja koji su spasili to dijete.

Dogodilo se da je Rokoff, bojeći se donijeti dijete na *Kincaid* po danu, sakrio malog Jacka u domu za nahočad, namjeravajući ga prenijeti na parobrod poslije mraka.

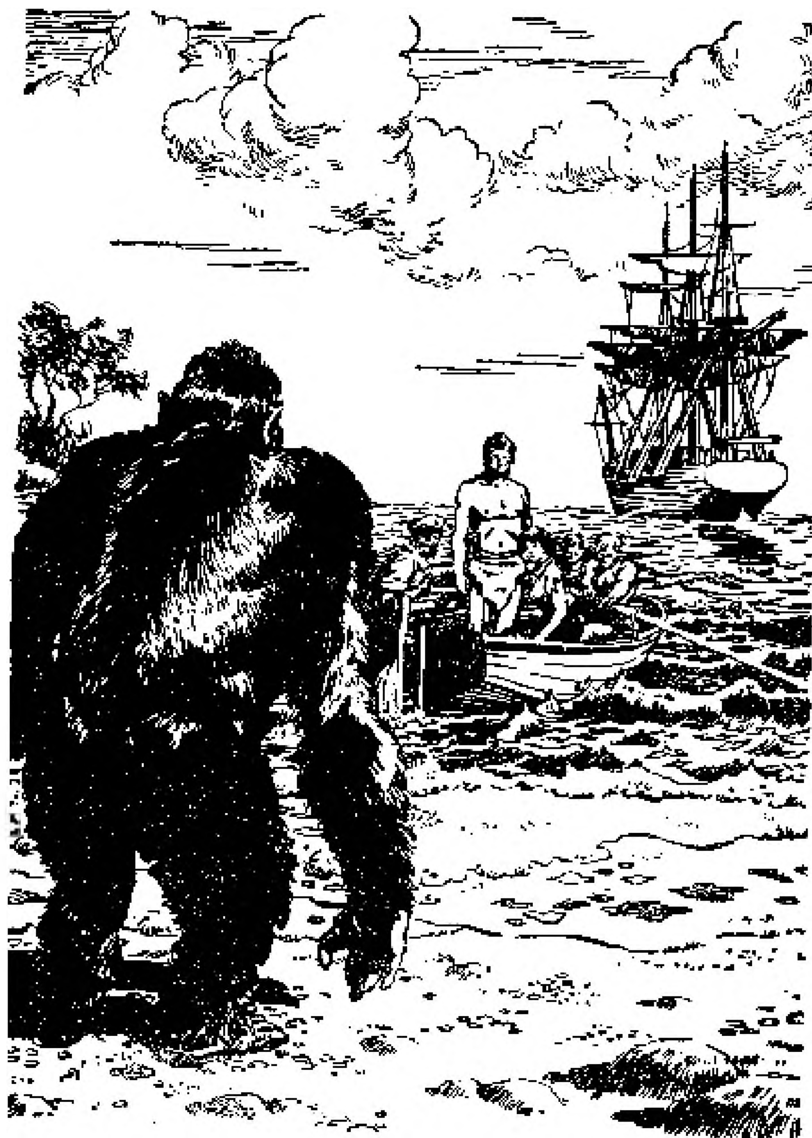
Njegov saveznik i glavni pomoćnik Paulvitch, vjeran pouci koju je dobivao godinama od svog gospodara, napokon je podlegao prevari i pohlepi koja je uvijek obilježavala njegova starješinu, te je, namamljen mislima o golemoj otkupnini koju može zaraditi ako vrati dijete živo i zdravo, odao tajne djetetova porijekla upraviteljici tog doma. S upraviteljicom je uredio da se Jack zamijeni drugim djetetom, budući da je dobro znao da Rokoff neće, sve dok nije prekasno, posumnjati kako je bio izigran.

Žena je obećala da će čuvati dijete dok se Paulvitch ne vrati u Englesku. Ali i nju je primamilo zlato, pa je počela pregovarati s odvjetnicima lorda Greystokea o povratku djeteta.

Esmeralda, ona stara crna dadilja, koja je smatrala da se malome Jacku dogodila nesreća samo zato što je ona u vrijeme otmice bila u Americi, vratila se i prepoznala dijete.

Otkupnina je bila isplaćena, pa se deset dana poslije otmice budući lord Greystoke živ i zdrav vratio u kuću svog oca. I tako se posljednji i najveći lopovluk Nikolasa Rokoffa ne samo jadno završio, i to izdajstvom njegova jedinog prijatelja, nego je i prouzrokovao smrt tog velikog lopova, a lordu i lady Greystoke darovao duševni mir, koji nijedno ne bi osjećalo dok bi god životna iskra ostajala u Rokoffovu tijelu, a njegov opaki duh bio slobodan da izmišlja nove okrutnosti.

Rokoff je bio mrtav, pa iako im Paulvitcheva sudbina

I dok god su Jane i Tarzan mogli raspoznavati, stojeći na palubi *Cowrie*, vidjeli su samotnu pojavu inteligentnog Akuta na pjeskovitom žalu Otoka džungle.

nije bila poznata, imali su dovoljno razloga da vjeruju da je podlegao opasnostima džungle u kojoj su ga posljednji put vidjeli.

I tako će koliko oni znaju, biti zauvijek slobodni od prijetnje ove dvojice — jedinih neprijatelja kojih se Tarzan-majmun imao razloga bojati, i to zato što su napadali kukavički, preko njegovih najmilijih.

Sretno obiteljsko društvance ponovno se našlo u Greystokeovoj kući onaj dan kad su lord Greystoke i njegova supruga stupili na englesko tlo s palube *Shorewatera*.

Pratio ih je Mugambi i Mosulka, koju je on one noći našao na dnu kanoe, na obali pritočića Ugambija.

Ta žena prianjala je uz novog gospodara radije nego da se uda za mosulskog starca.

Tarzan im je predložio da se udome na njegovu prostranom afričkom imanju u zemlji Vazirija, kamo će ih poslati čim se ukaže prilika.

Možda ćemo ih ondje susresti sve u divljoj romantici strašne džungle i velike ravnice gdje Tarzan-majmun voli najviše boraviti.

Tko zna?

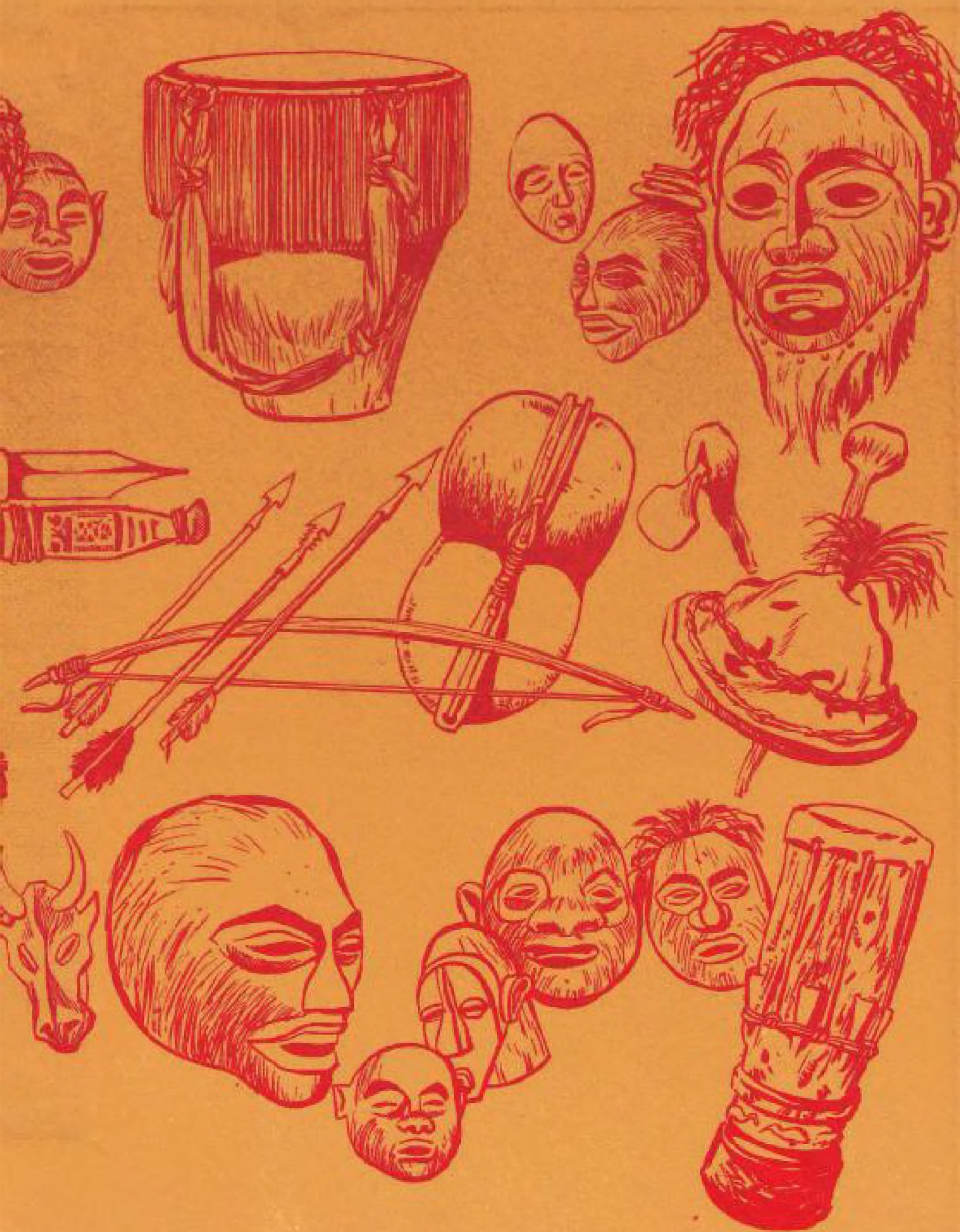
S A D R Ž A J

Izdaje
»EPOHA«
izdavačko, Štamparsko i knjižarsko poduzeće
Zagreb, Dolac 8.

Za izdavača
LJUBO GRUBOR

Tisak
GRAFIČKI ZAVOD HRVATSKE
Zagreb, Frankopanska 26

Nakon kraćeg izdržavanja kazne Rokoffu je uspjelo da pobjegne pa sa svojim ortakom Paulwitchem ukrade Tarzanova sina. Tarzan nasjeda Paulwitchevom triku i dolazi na »Kincaid« po sina. Uskoro je na brod stigla i Jane i tako je Rokoff imao u rukama cijelu porodicu. Rokoff je iskrcao Tarzana na pustom otoku gdje ovaj odmah dolazi u sukob s majmunom Akutom, ali ga ne ubija već postaju prijatelji. Uskoro Tarzan spašava i leoparda Šitu i tako stekne još jednog moćnog prijatelja. Ovi prijatelji spašavaju Tarzana od ljudoždera kojima ga je predao lukavi Rokoff.

